



## MØTEINNKALLING

---

**Utvalg:** PLAN OG RESSURSUTVALGET  
**Møtested:** Kommunehuset  
**Møtedato:** 06.04.2022      **Tid:** 09:00

---

Eventuelt forfall meldes til tlf. 75569000  
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

### Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall	Innkalt for
Leder	Tom Forstun Antonsen		
Nestleder	Iris Skoglund		
Medlem	Espen Erling Karlsen		
Medlem	Tommy Rasch		
Medlem	Linda Tove Tverrånes Moen		

## SAKSLISTE

**Saksnr.**      **Arkivsaksnr.**  
**Tittel**

### REFERATER

### DELEGERTE VEDTAK

- |       |                                                                                                                           |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7/22  | 22/64<br><b>SØKNAD OM KONSESJON PÅ ERVERV AV FAST EIENDOM 17/2, 12, 67 - TORE HILMAR DINESSEN</b>                         |
| 8/22  | 22/65<br><b>SØKNAD OM KONSESJON PÅ ERVERV AV FAST EIENDOM 17/2, 12, 67 - LILLIAN KARSTENSEN</b>                           |
| 9/22  | 22/138<br><b>SØKNAD OM MOTORFERDSEL - BJØRN-EGIL KVÆL / BEIARN JEGER OG FISK</b>                                          |
| 10/22 | 22/110<br><b>SØKNAD OM DISPENSASJON - SAGHUS 54/34 EVJEN GRANITT AS</b>                                                   |
| 11/22 | 20/901<br><b>SØKNAD OM DISPENSASJON FRA KOMMUNEPLANENS AREALDEL - BASESTASJON FOR MOBIL KOMMUNIKASJON TOLLÅDALEN 22/4</b> |



12/22

21/734

**SØKNAD OM KJØP AV TILLEGGSTOMT 70/1/9**

Beiarn kommune, 31.03.2022

Tom Forstun Antonsen

Leder.



# REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: - Utvalg: PLR Plan og ressursutvalget

Saksnr Løpenr	Regdato Navn Innhold	Avd/Sek/Sakb	Arkivkode
21/189-5 378/22	24.01.2022 <b>Statsforvalteren i Nordland</b> STRATEGISK PLAN FOR JORDVERN I NORDLAND 2022 - 2025	BK/TEK/AMW	V36
21/5-6 459/22	26.01.2022 <b>Statsforvalteren i Nordland</b> FORVENTNINGSBREV MED KOMMUNENES OPPGAVER PÅ LANDBRUKS-OG REINDRIFTSOMRÅDET I 2022	BK/TEK/AMW	V01
20/930-38 676/22	08.02.2022 <b>Advokatfirmaet Lund &amp; Co Da</b> SØKSMÅLET ER FREMMET FOR SÅ VIDT GJELDER PÅSTANDEN OM AT FJELLOVEN KOMMER TIL ANVENDELSE	BK//OPN	020
20/254-40 816/22	16.02.2022 <b>Nordland Fylkeskommune</b> REGIONAL PLAN FOR HØSTBART VILT OG INNLANDSFISK - FRIST FOR INNSPILL 1. MARS 2022	BK/TEK/TOS	K40
20/921-11 876/22	18.02.2022 <b>Iris Salten IKS</b> REFERAT FRA EIERMØTE 16.02.22	BK/TEK/FM	255
20/254-42 980/22	23.02.2022 <b>Nordland Fylkeskommune</b> SVAR - REGIONAL PLAN FOR HØSTBART VILT OG INNLANDSFISK - FRIST FOR INNSPILL 1. MARS 2022	BK/TEK/TOS	K40
21/31-35 1483/22	21.03.2022 <b>Prosjektleder Aldersvennlige boliger og bomiljø</b> INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2021-2033	BK/TEK/TG	140
20/489-80 1569/22	23.03.2022 <b>Det kongelige Landbruks- og Matdepartement</b> TA VARE PÅ MATJORDA	BK/TEK/AMW	020



sale 21/189

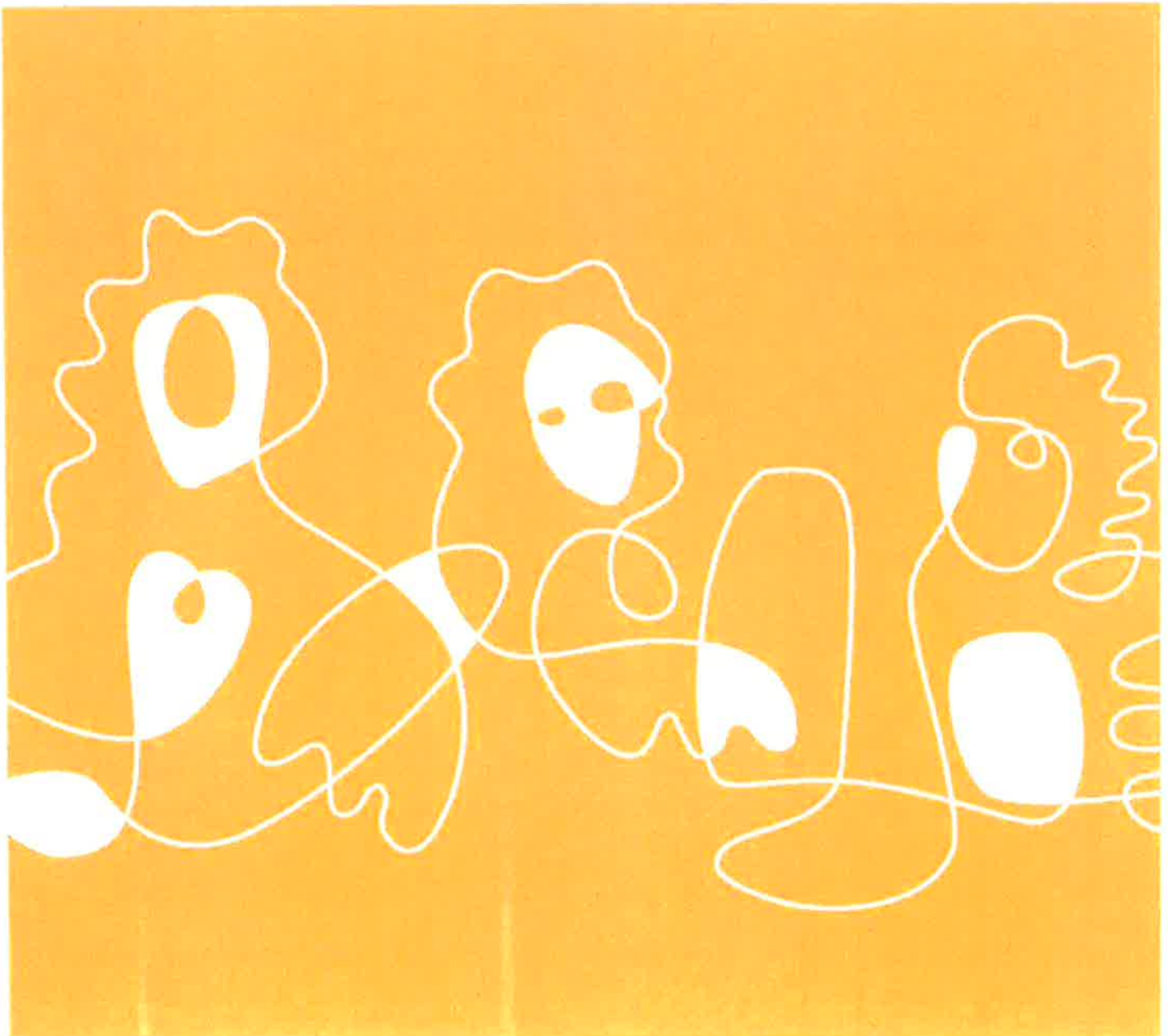


**Statsforvalteren i Nordland**

*Nordlaanten Staatehaaltoje*  
*Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

Statsforvalteren i Nordland		
21/189	15	378/22
23 JAN 2022		
V36		
AMW		

# Strategisk plan for jordvern i Nordland 2022-2025



Tittel : Strategisk plan for jordvern i Nordland 2022-2025  
Dato : 11.01.2022  
Forfatter : Landbruks- og reindriftsavdelinga hos Statsforvalteren i Nordland  
Rapportnummer : 1/2022  
ISBN : 978-82-8429-008-9

2

Emneord : Jordvern, bærekraft, jordbruksareal, arealressurser, areal, matproduksjon, matjord, driveplikt, arealplanlegging, arealplaner, kulturlandskap, mattrygghet, beredskap  
Utgiver : Statsforvalteren i Nordland  
Antall sider : 22  
Ansv. sign : Katrine Erikstad



## Forord

Denne strategien skal være med på å sikre at jordbruksarealene i Nordland blir tatt godt vare på for framtidige generasjoners behov. Den vil også være en del av arbeidet med å følge opp FNs bærekraftsmål.

I jordlovens formål står det at forvaltningen av arealressursene skal være miljøforsvarlig og skal ta hensyn til vern av jordsmonnet som produksjonsfaktor og ta vare på areal og kulturlandskap som grunnlag for liv, helse og trivsel for mennesker, dyr og planter.

Jordbruksareal er en knapp og ikke-fornybar ressurs. I fylket vårt er bare 2 % av det totale arealet dyrka jord.

Jordvern handler både om å redusere omdisponering av arealene, og å holde arealene i drift. Opphør av drift fører til at arealene gror igjen og at kulturlandskapet endres. Det ser vi dessverre skje mange steder i fylket vårt. Det følger både rettigheter og plikter med å være jordeier. Jordeieren har plikt til å drive jorda, og kommunene har en viktig oppgave i å sørge for at driveplikten blir overholdt.

Landskapet er felleseie, og kulturlandskapet har betydning for alle oss som bor i fylket. Det gir rom for rekreasjon og skaper trivsel, bevarer biologisk mangfold og kulturhistorien.

Jordvern handler sist, men ikke minst om å sikre arealer for matproduksjon. Klimautfordringene vil endre forutsetningene for matproduksjon over hele kloden. Befolkningsveksten gir behov for større arealer til jordbruk. Vi har et felles ansvar for å opprettholde matproduksjonen. Slik kan vi bidra til nok mat og trygg mat til våre etterkommere.

I lys av dagens kunnskap om trusler mot verdens matproduksjon framstår jordvern i Norge, mer enn tidligere, som en overordnet samfunnsinteresse. Jordvern er en grunnleggende forutsetning for bærekraftig utvikling og norsk samfunns- og matsikkerhet.

*«Framfor alt er jord en god ting, en konge må sørge for at marken blir dyrket. Forkynneren, 5.8»*

Tom Cato Karlsen  
statsforvalter

## Innhold

1	Innledning .....	6
2	Statsforvalterens mål.....	7
2.1	Formål Dyrka og dyrkbare arealer skal vernes og jordas fruktbarhet skal opprettholdes .....	7
2.2	Resultatmål 1 Tap av dyrka jord skal være mindre enn 150 dekar per år i Nordland .....	7
2.3	Resultatmål 2 Tap av dyrkbar jord skal være mindre enn 150 daa per år i Nordland .....	7
2.4	Resultatmål 3 Jordbruksarealene i Nordland skal drives .....	7
2.5	Resultatmål 4 Beiteressursene i utmark skal sikres for framtidige generasjoner .....	7
3	Strategier .....	8
3.1	Øke forståelsen for hvorfor jordvern er viktig.....	8
3.2	Øke kunnskapen om jordsmonnets kvalitet og dyrkingspotensial .....	8
3.3	Styrke jordvern i plansaker.....	8
3.4	Bærekraftig forvaltning av jordbruksarealene.....	8
4	Tiltak.....	9
5	Organisering og ansvar/roller .....	11
5.1	Statsforvalteren.....	11
5.2	Kommunen .....	11
5.3	Fylkeskommunen.....	11
6	Kunnskapsgrunnlag .....	12
6.1	NIBIO-rapport 72/2021 Jordvernets begrunnelser .....	12
6.2	Arealutvikling i Nordland .....	12
6.2.1	Fylkets jordbruksarealer .....	12
6.2.2	KOSTRA.....	14
6.2.3	Nydyrking .....	15
6.2.4	Arealnøytralitet.....	15
6.2.5	Jordflytting.....	15
6.3	Kommunenes arbeid med jordvern.....	16
6.3.1	Plankompetanse.....	16
6.3.2	Alternativvurderinger .....	16
6.3.3	Konsekvensutredninger.....	16
6.3.4	Jordsmonnkartlegging.....	17
6.3.5	Landbrukets egen nedbygging.....	17
6.3.6	Arealregnskap.....	17
6.3.7	Hensynsoner.....	18
6.3.8	Kjerneområde landbruk.....	18
6.4	Klima .....	18
6.5	Lovgrunnlag.....	19

6.5.1	Plan- og bygningsloven .....	19
6.5.2	Jordloven: Omdisponering, deling og driveplikt .....	19
6.5.3	Forholdet mellom plan- og bygningsloven og jordloven .....	19
6.6	Nasjonale føringer .....	19
7	Definisjon av begreper .....	21
8	Kilder .....	22

## 1 Innledning

Jordvernstrategien beskriver hvilke mål, strategier og tiltak Statsforvalteren i Nordland vil prioritere i jordvernarbeidet de neste fire årene. Den avløser jordvernstrategien fra 2021. Den regionale jordvernstrategien skal gjennomgås årlig og oppdateres ved behov. Tiltakene skal konkretiseres i årlige tiltaksplaner.

Stortinget vedtok i juni 2021 ny nasjonal jordvernstrategi. Jordvernmålene er forsterket. Årlig omdisponering av dyrka jord skal reduseres til 3000 dekar innen 2025. De viktigste jordbruksarealene skal gis et sterkere vern.

6

Hva vi kan dyrke i Nordland påvirkes både av klimaet og av jordas kvalitet. Nordland har lite jordbruksareal. En framtidig bærekraftig matproduksjon, forutsetter at mest mulig og særlig de best egnede arealene for dyrking av jord- og hagebruksvekster bevares.

Jordsmonnet er en ikke-fornybar ressurs, som er dannet gjennom årtusener. Det er et resultat av berggrunnens og løsmassenes opprinnelse og hvordan vær og vind, topografi og de kjemiske og biologiske prosessene har påvirket dem. God jordkultur gir i dag gode vilkår for livet i jorda, øker jordas evne til å forsyne kulturplantene med næring og øker jordas evne til å binde karbon.

Jordvern er viktig for nasjonal matsikkerhet og vårt globale fotavtrykk. Jordvern handler om å sikre muligheten for framtidige generasjoner til å dyrke mat i Nordland. Det innebærer vern av arealer og jordas fruktbarhet. Erosjonsutsatte jordbruksarealer må sikres mot flom, og vassjuk jord må dreneres. Framtidig jordbruksproduksjon i hele landet bidrar til å sikre vår nasjonale matvareberedskap, lokal verdiskaping, bosetting og aktive jordbruksmiljø.

Bevaring av jordbruksarealer kan redusere behovet for nydyrking. Slik kan skog, andre naturområder og våtmarker bevares. Jordbruksdrift og beiting opprettholder et åpent kulturlandskap, og er av stor verdi for det biologiske mangfoldet.

Vern av dyrka og dyrkbar jord og beiteområder i utmark er viktige bidrag til å oppfylle FNs bærekraftsmål om å utrydde sult og sikre biologisk mangfold ved bærekraftig forvaltning av arealer.

## 2 Statsforvalterens mål

### 2.1 Formål

Vern av jordsmonn er forutsetningen for å dyrke mat, opprettholde naturmangfold, regulere vannets kretsløp, binde karbon og skape verdier, arbeidsplasser og gode lokalsamfunn. Vi skal ta vare på dyrka og dyrkbare arealer i Nordland og sikre at jordas fruktbarhet opprettholdes. Det vil bidra til å nå FNs bærekraftsmål og sikre at jorda disponeres ut fra framtidige generasjoners behov.

### 2.2 Resultatmål 1

Tap av dyrka jord skal være mindre enn 150 dekar i snitt per år for Nordland i perioden 2022-2025.

Det er særlig viktig å beskytte arealer med dyrka jord av god kvalitet i områder med et godt lokalklima.

### 2.3 Resultatmål 2

Tap av dyrkbar jord skal være mindre enn 150 dekar i snitt per år for Nordland i perioden 2022-2025.

Det er særlig viktig å beskytte arealer med dyrkbar jord av god kvalitet i områder med et godt lokalklima.

### 2.4 Resultatmål 3

Jordbruksarealene i Nordland skal drives.

### 2.5 Resultatmål 4

Beiteressursene i utmarka skal sikres for framtidige generasjoner.

## 3 Strategier

### 3.1 Øke forståelsen for hvorfor jordvern er viktig

Statsforvalteren må arbeide for at beslutningstakere og fagpersoner har nødvendig kunnskap om jordvernets betydning og har oversikt over virkemidler som bidrar til å sikre jordvernet.

Strategien vil bidra til måloppnåelse for resultatmål 1, 2, 3 og 4.

8

### 3.2 Øke kunnskapen om jordsmonnets kvalitet og dyrkingspotensial

Kunnskap om jordsmonnets kvalitet og arealenes produksjonsevne er en forutsetning for jordvern i praksis. De fleste kommunene i Nordland mangler kartlegging av jordsmonnet.

Strategien vil bidra til måloppnåelse for resultatmål 1 og 3.

### 3.3 Styrke jordvern i plansaker

Hensynet til jordvern må innarbeides i overordnede planer og reguleringsplaner.

Strategien vil bidra til måloppnåelse for resultatmål 1, 2, og 4.

### 3.4 Bærekraftig forvaltning av jordbruksarealene

Landbruksnæringa har et selvstendig ansvar for at jorda holdes i drift og ikke omdisponeres til andre formål enn produksjon av mat og husdyrfôr. Strategien omfatter også kommunenes forvaltning av jord- og konsesjonslov.

Strategien vil bidra til måloppnåelse for resultatmål 1, 2, 3 og 4.

## 4 Tiltak

Dette er tiltak som Statsforvalteren har ansvar for, eller skal bidra til at andre gjennomfører. Tiltakene er sortert på de fire strategiene over. Konkretisering av arbeidet vil framgå av årlige handlingsplaner.

Tiltak	Hvem har ansvar?	Statsforvalterens oppgaver
<b>Øke forståelsen for betydningen av jordvern</b>		
Opplæring om bruk av kartgrunnlag som synliggjør arealressursene i kommunene	Statsforvalteren Fylkeskommunen Statens kartverk	Informere og veilede
Opplæring av kommunepolitikere	Kommuneadministrasjonen Statsforvalteren/KS	Gjennom kommunedialog skal vi informere og veilede
Opplæring av nyansatte i kommunenes landbruksforvaltning	Statsforvalteren	Arrangere kurs for nyansatte i kommunene
<b>Styrke jordvern i plansaker</b>		
Regional plan for arealforvaltning	Fylkeskommunen	Deltakelse i planarbeidet. Legge vedtatt plan til grunn for vårt arbeid.
Utarbeide arealstrategier med tydelige føringer i kommuneplanens samfunnsdel	Kommunene	Gi innspill ved oppstart, informere og veilede
Utarbeide arealregnskap over dyrka og dyrkbar jord i kommunen i forbindelse med utarbeidelse av kommuneplaner	Kommunene	Gi innspill ved oppstart, informere og veilede
Kommunale jordvernstrategier	Kommunen	Holde oversikt over status i kommunene. Informere om behov og verktøy kommunen kan bruke. Veilede om utforming/ utarbeide en mal.
Alternativvurdering i alle saker som medfører nedbygging/omdisponering av jordbruksareal	Kommunene	Informere og veilede, fremme innsigelser og klage på kommunale vedtak
Gjennomgang av eldre reguleringsplaner ved rullering av kommuneplanens arealdel. Vurdere tilbakeføring til LNFR formål.	Kommunene	Gi innspill ved oppstart. Informere og veilede
Synliggjøre viktige landbruksområder i kommuneplanens arealdel	Kommunene	Gi innspill til oppstart. Informere og veilede

Utvikle byer og tettsteder gjennom fortetting og konsentrert utbygging tilpasset forholdene i Nordland	Kommunen	Gi innspill ved planoppstart, fremme innsigelser
Utarbeide kunnskapsgrunnlag om beiteressursene i kommunen og vurdere beitebruksplaner	Kommunene Beitelag Landbrukets faglag	Bistå med kompetanse gjennom kunnskapsformidling og kurs
<b>Øke kunnskapen om jordsmonnets kvalitet og dyrkingspotensial</b>		
Kartlegging av jordsmonnet i kommunene i Nordland	NIBIO	Holde oversikt over status i kommunene. Melde inn behov til NIBIO, synliggjøre behov til LMD.
Oppdatering av AR5-kart	Kommunen	Holde oversikt over status i kommunene. Informere om verktøy kommunen kan bruke. Bidra med kompetanse gjennom kunnskapsformidling.
<b>Bærekraftig forvaltning av jordbruksarealene</b>		
Langsiktige jordleieavtaler	Eier av landbrukseiendom Landbrukets faglag Kommunen	Informasjon, veiledning, Standardavtale er tilgjengelig på vår nettside
Oppfølging av driveplikten	Kommunen Statsforvalteren	Informere, veilede og kontrollere
Kontroll av kommunenes jordlov- og konsesjonslovbehandling	Statsforvalteren	Innhente og gjennomgå vedtak fra kommunene om: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Deling av landbrukseiendom</li> <li>• Omdisponering av dyrka og dyrkbar mark</li> <li>• Konsesjon</li> </ul>
Når dyrka jord omdisponeres, bør jorda kartlegges. Det bør lages en plan for hvor og hvordan jorda skal benyttes.	Entreprenører Kommunene, Offentlige utbyggere Private utbyggere	Informere og veilede, Uttale oss i enkeltsaker Bidra med kompetanse gjennom kunnskapsformidling.
Bedre/mer nøyaktig KOSTRA-rapportering	Kommunen	Kontrollere, informere og følge opp
Kommunedialog	Statsforvalteren	Igangsette og gjennomføre
Redusere landbrukets egen nedbygging av jordbruksarealer	Kommunen Landbrukets faglag Statsforvalteren	Sette det på dagsordenen, invitere til dialog
Bedre drenering av jordbruksjord, Redusere avrenning av jord og næringsstoffer til vann og vassdrag.	Grunneier, landbruksforetak, kommuner og statsforvalter	Informere og forvalte ordningen med tilskudd til drenering. Delta i arbeid med oppfølging av vannforskriften.



## 5 Organisering og ansvar/roller

Jordvern avhenger av at de som tar beslutninger om arealbruk har kunnskap om landbruk og forstår viktigheten av å ta vare på ressursgrunnlaget for matproduksjon. Politiske fora som veier ulike samfunnsinteresser mot hverandre må ha kunnskap og forståelse for landbrukets behov og jordvernets begrunnelse. I dette kapitlet beskrives organisering og oppgavefordeling mellom ulike offentlige aktører i arbeidet for å nå jordvernmålene for Nordland.

### 5.1 Statsforvalteren

Statsforvalteren er en viktig premissgiver og medspiller i kommunens arealplanlegging. En viktig oppgave i planprosesser er å formidle nasjonal politikk innenfor våre fagområder. Veiledning er en sentral del av Statsforvalterens oppgaver. Vi skal påse at kommunene oppfyller plikten til planlegging etter plan- og bygningsloven. Vi er høringsinstans i saker som berører blant annet jordvern- og reindriftsinteresser. Statsforvalteren kan fremme innsigelse til planer som er i strid med nasjonale eller vesentlige regionale interesser. Statsforvalteren har ansvar for behandling av klager på kommunale vedtak i plan- og byggesaker. Statsforvalteren har også rolle som mekler i plansaker der det foreligger innsigelse. Statsforvalteren er klageinstans for vedtak etter jord- og konsesjonsloven.

11

### 5.2 Kommunen

Kommunen er den viktigste jordvernmyndigheten. Kommunen har ansvar for arealforvaltningen lokalt, og vedtar planer om arealbruken etter plan- og bygningsloven. Kommunen har også myndighet til å fatte vedtak etter jordloven om deling og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Kommunen skal føre tilsyn med at driveplikten blir overholdt.

### 5.3 Fylkeskommunen

Fylkeskommunen er regional planmyndighet og har ansvaret for å utarbeide regional planstrategi og for å lede regionale planprosesser. Fylkeskommunen kan også fremme innsigelser til kommunale og statlige planforslag som er i strid med nasjonale og vesentlige regionale interesser. Fylkeskommunen har ansvar for å veilede og informere kommunene i deres planarbeid.

## 6 Kunnskapsgrunnlag

Den nasjonale jordvernstrategien og Strategisk plan for jordvern i Nordland, bygger på NIBIO – rapport 72/2021, Jordvernets begrunnelser, kunnskapsgrunnlag for revidert jordvernstrategi. I tillegg kommer kunnskap om arealutviklingen i Nordland, kommunenes arbeid med jordvern, klima, lovgrunnlag for jordvernet og nasjonale føringer.

### 6.1 NIBIO-rapport 72/2021 Jordvernets begrunnelser

Rapporten har lagt til grunn et utvidet jordvernbegrep som betyr vern av både dyrket og dyrkbar mark, og av jordsmonnet. Jordvern er mer omfattende enn de fleste er klar over. Jordvern handler om mikrobiologi og karbonlagring, om flomdemping og klimatilpasning, om nasjonal matsikkerhet, om vårt globale fotavtrykk, om internasjonale markeder og om kriseberedskap. Alt dette må tas hensyn til for å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling.

Jordforskere regner med at en fjerdedel av alle verdens arter holder til i jord. I framtiden kan jordsmonnets genbank bli en viktig kilde for medisiner og genressurser. Både nedbygging og jordforringelse skader det biologiske mangfoldet. Statsforvalteren skal bruke sin kunnskap om lokale og regionale forhold til å prioritere og følge opp bærekraftsmålene i tråd med regjeringens politikk.

I lys av dagens kunnskap om trusler mot verdens matproduksjon framstår jordvern i Norge, mer enn tidligere, som en overordnet samfunnsinteresse. Jordvern er en grunnleggende forutsetning for bærekraftig utvikling og norsk samfunns- og matsikkerhet.

I tettstedene i Norge ble 12 % av tilgjengelig jordbruksareal bygd ned i perioden 2004–2015. Tilsvarende ble 1,1 % av arealet innen 1 km fra tettsteds grensen nedbygd. Dette viser at de såkalte innklemte jordbruksarealene forsvinner raskt, delvis som følge av utbyggingsstrategier der fortetting, transporthensyn og arealenes beliggenhet veier tungt.

I mindre sentrale områder går marginale arealer ut av drift, gror igjen eller blir tatt i bruk til skogbruk.

### 6.2 Arealutvikling i Nordland

I Nordland er det ca. 752 000 dekar jordbruksareal i 2020. Det er ca. 2 % av fylkets totale landareal. I 2010 var det ca. 739 000 dekar jordbruksareal i fylket. Økningen har vært på fulldyrka jord og på overflatedyrka jord.

#### 6.2.1 Fylkets jordbruksarealer

Langs kysten av Nordland ligger jordbruksarealet ofte på strandsletter og omringet av fjell. Fordi flere tettsteder og byer ligger i disse områdene kan det være en utfordring å finne egnede arealer for utbygging. 8,7 % av jordbruksarealet i Nordland ligger i eller mindre enn en kilometer fra en tettsteds grense. Det utgjør 65 000 dekar. Omkring 2000 dekar ligger som øyer innenfor by- og tettsteds grenser. Andel jordbruksareal med høyt produksjonspotensial er også høyere nær tettsteder og byer der utbyggingspresset er størst. Den beste jorda er som oftest dyrket opp først, og slike arealer kan i liten grad erstattes fordi dyrkbare arealer av samme kvalitet er sterkt begrenset.

Inneklemte og tettstedsnære jordbruksarealer har blant annet verdi for lokal, småskala matproduksjon, miljøkvalitet i urbane miljøer, opplevelser og læring. Jordvern er derfor også vern av byens miljø.

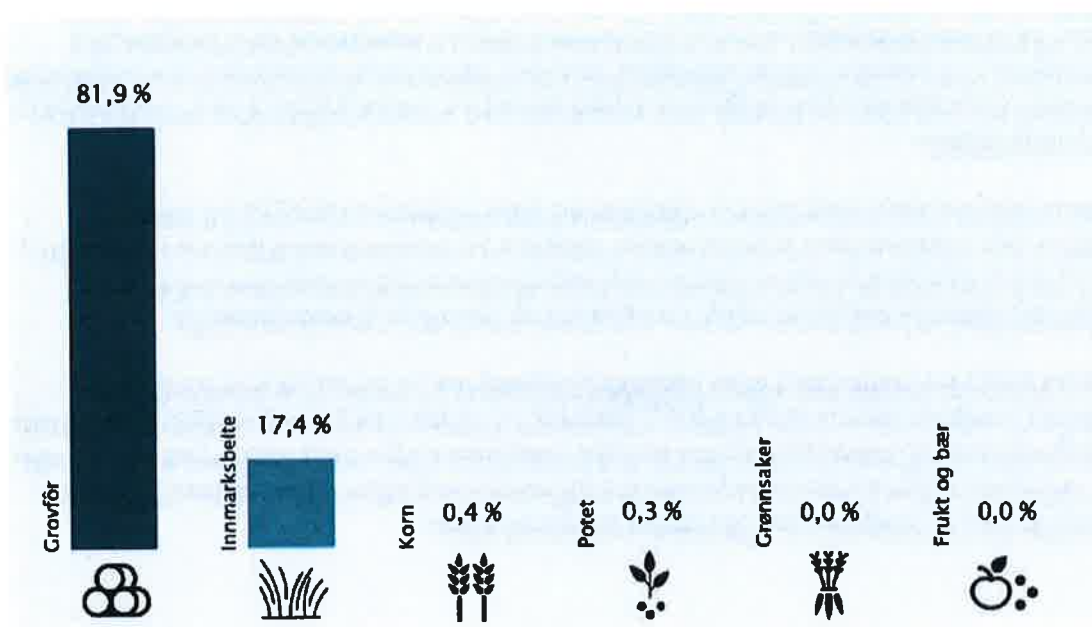
Dersom jordvern målet skal oppfylles de neste årene, samtidig som utslippene fra nedbygging av arealer ikke skal øke, må nedbyggingen av dyrka jord i stor grad erstattes med bygging på allerede bebygde areal eller åpen fastmark.

I 2020 ble det søkt om produksjonstilskudd på 546 801 dekar av jordbruksarealet. Mer enn 99 % av jordbruksarealet det søkes om produksjonstilskudd til blir brukt til å produsere grovfôr (inkludert innmarksbeite). Nordland er et av fylkene med størst andel jordbruksareal utenfor produksjonstilskuddsordningen (ca. 27 %). Det har vært en økning på 0,3 % fra 2018 til 2020. Det er grunn til å tro at det meste av disse arealene er ute av drift.

Tradisjonelt har det vært dyrket mer poteter, grønnsaker, korn og bær på de beste arealene i Nordland. Forventede klimaendringer vil gi lengre vekstsesong og bedre muligheter for å øke disse produksjonene.

Arealressurskartet, AR5 gir informasjon om ressursgrunnlaget i Nordland. Det viser hvilke arealer som kan brukes til landbruksproduksjon. Kartet gir detaljert informasjon om arealressursene. Det brukes til planlegging, konsekvensutredninger og kontroll av arealtilskuddet i jordbruket.

13



Figur 1 Viser hva som produseres på jordbruksarealene i Nordland, fra NIBIOs arealbarometer for Nordland

Veksttype	Dekar	%
Innmarksbeite	95 113	17,4
Grovfôr	447 679	81,9
Korn	2 090	0,4
Potet	1 551	0,3
Grønnsaker	208	0
Frukt og bær	135	0
<b>Sum</b>	<b>546 776</b>	<b>100,0</b>

Kilde: Produksjonstilskudd 2020, Landbruksdirektoratet

Figur 2 Oversikt over veksttype, fra NIBIOs arealbarometer for Nordland

Dyrkbar jord med høyt produksjonspotensial i de beste klimasonene er en knapp ressurs. I lys av forventet befolkningsvekst og tap av jordbruksareal fram mot 2050, vil det bli behov for mye nydyrking dersom jordbruksareal per innbygger skal opprettholdes på dagens nivå. I følge NIBIO har Nordland nesten 9 % av landets reserve av dyrkbar jord. 46 % av arealene som kan dyrkes er i dag registrert som myr. Bruk av NIBIOS kart over dyrkbar jord må suppleres med en lokal landbruksfaglig vurdering av om området er egnet til dyrking.

## 6.2.2 KOSTRA

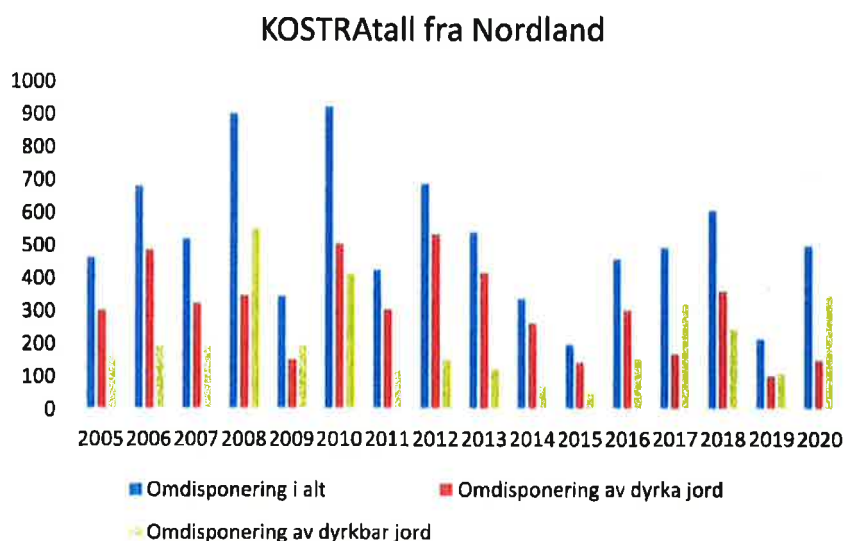
KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner, bydeler og fylkeskommuner.

14

Kommunenes vedtak om omdisponering av landbruksarealer etter plan- og bygningsloven og jordloven, samt saksbehandling etter jord- og konsesjonslov, skal rapporteres via KOSTRA. Dette skal blant annet gi opplysninger om hvordan jordvernet praktiseres og brukes av regionale og sentrale myndigheter i arealpolitikken. Opplysningene om særlovene brukes for å følge utviklingen innen eiendoms- og bosettingspolitikken. Det er kommunens vedtak i enkeltsaker etter jordloven og konsesjonsloven, og vedtatte reguleringsplaner, som skal rapporteres. Kommunen skal rapportere på omdisponering av både dyrka og dyrkbar jord. Med dyrka jord menes fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Kartbaserte analyser viser avvik mellom omdisponert areal rapportert i KOSTRA og faktisk nedbygging. Dette skyldes blant annet at arealer godkjent for omdisponering ikke tas i bruk til nytt formål før det er gått flere år. Det er også en viss underrapportering av omdisponering og en betydelig nedbygging til jordbruksformål som ikke krever samtykke til omdisponering.

I innspill fra NIBIO sto landbrukets egen nedbygging i Nordland for under 10 % av total faktisk nedbygging i Nordland mellom 2004 og 2015. Nasjonalt er andelen på 22 %. Økt effektivisering med større driftsenheter og nye driftsbygninger kan øke landbrukets egen nedbygging. Det er viktig med et godt samarbeid mellom kommunal forvaltning og landbrukets egne organisasjoner for å finne gode løsninger slik at landbruksnæringa sparer jordbruksarealer.



Figur 3 Tall fra SSB, KOSTRA-rapportering fra Nordland

### 6.2.3 Nydyrking

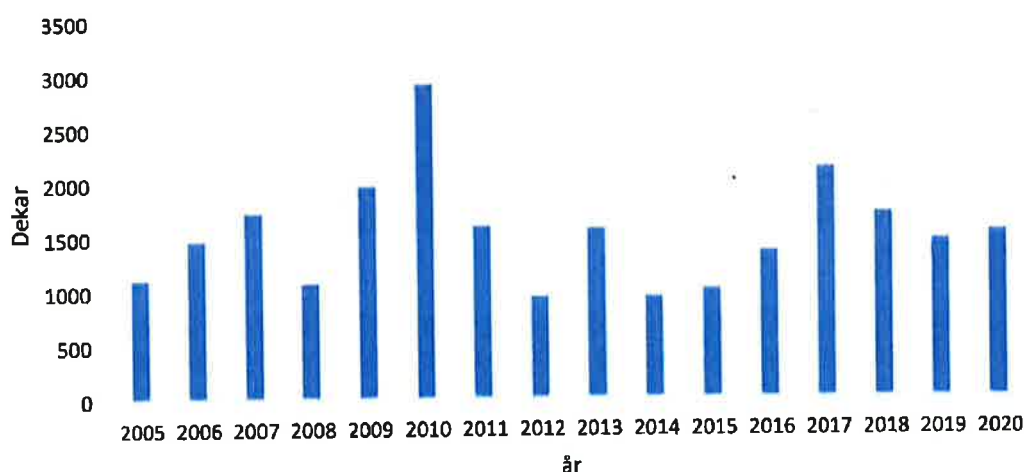
Med nydyrking menes fulldyrking og overflatedyrking av jord. Gjenoppdyrking av jordbruksareal som har ligget unnytta i over 30 år, regnes også som nydyrking. Nydyrking kan bidra til målet om økt matproduksjon på norske ressurser. Andre tiltak kan være mer effektiv og miljøvennlig. I den nasjonale jordvernstrategien er det foretatt en prioritering av tiltak for å øke matproduksjonen på norske jordbruksarealer:

1. bevare areal som er i drift og beskytte jordhelsen,
2. øke arealproduktiviteten opp mot avlingspotensialet,
3. ta i bruk arealer som er gått ut av drift,
4. dyrke opp nytt jordbruksareal.

Nydyrking vil ofte utfordre andre samfunnsinteresser og føre til arealkonflikter både lokalt, regionalt og nasjonalt. For eksempel er 20 % av det dyrkbare arealet skog med høy eller svært høy bonitet og dermed av stor verdi for skogbruket. I tillegg kan nydyrking ha uønskede miljøkonsekvenser i form av redusert biologisk mangfold, tap av kulturmiljøer, økte utslipp til vassdrag og økte utslipp av klimagasser. Nydyrking av utmarksarealer vil ofte berøre beiteområder for rein.

15

#### Godkjent nydyrka areal, Nordland



Figur 4 Viser oversikt over antall dekar godkjent til nydyrking fra 2005 til 2020. Tall fra KOSTRA-rapportering.

### 6.2.4 Arealnøytralitet

Arealnøytralitet for jordbruksarealer handler om å ikke bygge ut nye områder. For å unngå dette må det bygges tettere der det allerede er bygd, og gjenbruke allerede utbygde områder til nye formål.

Dersom det absolutt må omdisponeres jordbruksarealer, må det kompenseres ved å ta vare på jordmassene som er påvirket av jordsmonndannende prosesser til å opparbeide ny matjord.

### 6.2.5 Jordflytting

En god del jordbruksareal er allerede omdisponert og/eller under nedbygging. Jordvern handler også om å ta vare på jordsmonnet. Det er derfor viktig å ha en plan for hvordan jordmassene skal tas vare på hvis fulldyrka og overflatedyrka jord er vedtatt omdisponert til andre formål enn landbruk. Jordmassene kan brukes til å forbedre kvalitet og produktivitet på allerede dyrka jord og til nydyrking på marginale områder.

Før arbeidet med jordflytting starter er det viktig å ha god kunnskap om jorda, både jordart og mengder. Alle ledd bør ha god kunnskap om riktig håndtering av jorda. Ved flytting av dyrka jord er det avgjørende at man er nøye med sjiktvis uttak av jorda. Mellomlagring fører til merarbeid og økte kostnader, og det er en stor fordel om man klarer å styre arbeidet slik at massene kan fraktes til permanent plassering med det samme.

Å flytte jord som et avbøtende tiltak for utbygging på eksisterende jordbruksareal, er av praktiske årsaker en siste utvei som ikke må bli en unnskyldning for utbygging. Eksisterende jordbruksareal vil nesten alltid ha bedre kvalitet enn jord som er flyttet.

### 6.3 Kommunenes arbeid med jordvern

De fleste kommuner i Nordland har synkende innbyggertall. Disse har et sterkt fokus på å tilrettelegge for ny næringsvirksomhet og sikre seg nye arbeidsplasser. De få kommunene som har sterk befolkningsvekst opplever et arealpress for tilrettelegging av nye næringer, industri, boligfelt og infrastruktur. Jordbruksarealet er taper i alle disse situasjonene. På sikt undergraver det vår egen mulighet til å skaffe oss mat.

I arealplanarbeid heter det at kommunen skal veie opp interessene mot hverandre, for å sikre at planene bidrar til en samfunnsmessig positiv utvikling. Hvordan veier man verdien av to dekar jordbruksland med grasproduksjon opp mot et sykehjem eller utvidelse av hjørnesteinsbedriften? Det sier seg selv at mange kommuner velger bort hensynet til jordbruket og jordvernet i slike situasjoner. Det er også derfor Statsforvalteren har fått et regionalt ansvar for å sikre jordvernet, og kan sette til side kommunale vedtak som ikke tar nok hensyn til jordvernet og vårt felles ressursgrunnlag for matproduksjon.

Statsforvalteren er sikkerhetsventilen, men kommunen er ansvarlig for arealdisponering og utvikling av kommunen. Kommunen har ansvaret for å ta vare på dyrka og dyrkbar jord som den ressursen den er for hele befolkningen.

I enkeltsaker kan det være vanskelig å veie jordvern opp mot andre hensyn. Arbeidsplasser, nye folk i bygda som vil bosette seg med familien og dermed sikrer grunnlaget for videre skoledrift. Statsforvalteren ser ofte at jordvernet blir tilsidesatt når enkeltsaker skal diskuteres og vedtas. For at kommunen skal kunne være en god jordforvalter, også når det kommer til enkeltsaker, er det viktig at kommunen har en bevisst strategi for hvordan enkeltsaker skal håndteres sett i forhold til jordvern.

#### 6.3.1 Plankompetanse

Planlegging etter plan- og bygningsloven er det viktigste verktøyet for å sikre jordvernet. Tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i planleggingen er en nødvendig forutsetning for et sterkt jordvern.

Informasjonen som blir gitt i den digitale kartløsningen *Kilden*, gir alle mulighet til å bringe jordvern hensyn inn på et tidlig stadium i planprosessene, noe som kan bidra til å finne mindre konfliktfylte alternativer. Landbruksforvaltninga i kommunene kan bidra med viktig kunnskap i jordvernsaker som behandles i planavdelingene.

#### 6.3.2 Alternativvurderinger

Alternative arealer må vurderes ved utforming av arealplaner, landbruksforvaltninga i kommunen har en viktig rolle i vurderingen av alternative arealer. For utbyggingsområder skal det dokumenteres at det er utredet alternativer til bygging på dyrket mark.

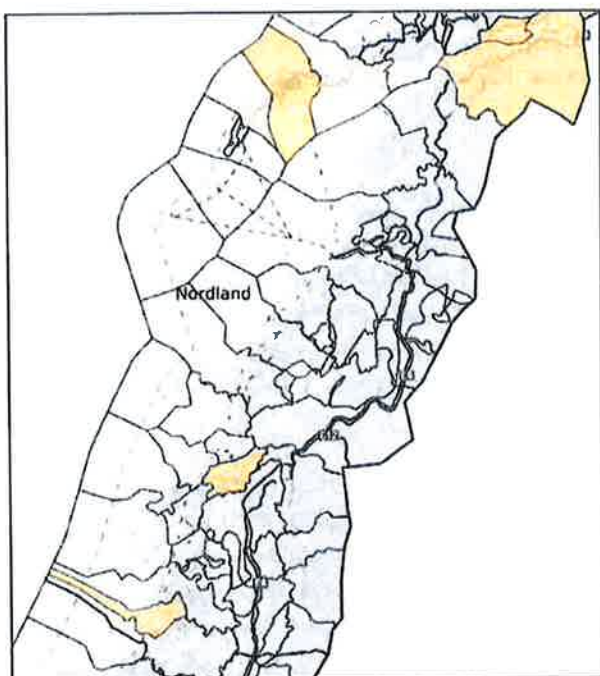
#### 6.3.3 Konsekvensutredninger

I planbeskrivelsen til regionale planer, kommuneplaner og reguleringsplaner skal det vurderes om planens virkninger for miljø og samfunn skal konsekvensutredes. Uavhengig av vurderingen om konsekvensutredningsplikt krever plan- og bygningsloven § 4-2 at alle planer skal beskrive virkninger

av planforslaget for berørte interesser. Kommunen er ansvarlig for å påse at en sak er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Det er relevant å vurdere planenes konsekvenser for landbruket, og da særskilt for områder med dyrka mark. Det er aktuelt å se på tiltakets størrelse og dermed omfanget av omdisponering, i tillegg til at kvaliteter (arealkategori og jordkvalitet) ved jorda. Det må også vurderes om det berørte jordbruksarealet er del av et større, sammenhengende jordbruksområde, eller om det berørte arealet utgjør en mindre, isolert teig. Inngrep i større, sammenhengende jordbruksarealer vil ha større negativ virkning enn om tilsvarende areal omdisponeres fra en mindre, isolert teig.

#### 6.3.4 Jordsmonnkartlegging



Figur 5 Kart over Nordland med kommuner der jordsmonnet er kartlagt markert med gult

NIBIO har det nasjonale ansvaret for kartlegging av jordsmonn på dyrka mark.

Hensikten med jordsmonnkartlegging er å dokumentere og stedfeste jordas egenskaper som ressurs. Jordsmonninformasjon legger grunnlag for kunnskapsbaserte beslutninger innen agronomi og arealplanlegging.

I Nordland er det bare kommunene Flakstad, Vestvågøy, Vågan, Evenes, Narvik, Leirfjord og Sømna som er kartlagt.

#### 6.3.5 Landbrukets egen nedbygging

Det er ingen søknadsplikt etter jordloven for å føre opp nødvendige driftsbygninger eller anlegge nødvendige driftsveier på dyrka eller dyrkbar jord.

Etter gjeldende regler kan praktiseringen av jordlovens omdisponeringsbestemmelse skjerpes inn betydelig ved at kommunene foretar en konkret vurdering av om bygningene og veiene er nødvendige for driften av eiendommen.

#### 6.3.6 Arealregnskap

Hovedhensikten med et arealregnskap er å vise hva som fins av tilgjengelige utbyggingsmuligheter i områder som allerede er planmessig tilfredsstillende avklart. Ved å sammenholde dette med forventet utvikling og sammensetning i befolkningen, samt forventet arealbehov til blant annet næringsutvikling, kan kommunen avklare det reelle behovet for å legge ut nye arealer til ulike utbyggingsformål.

Slik vi ser det, er arealregnskap en nødvendig forutsetning for å kunne begrunne å ta nye arealer i bruk. Det er et krav etter forskrift om konsekvensutredninger at aktuelle alternativer i tilstrekkelig grad er utredet.

### 6.3.7 Hensynsoner

"Hensynssone jordvern" kan brukes for viktige landbruksområder der det enten er høyt utbyggingspress eller hvor det har vært mange dispensasjons- og fradelingssaker. Områder med store kulturlandskapsverdier kan også fremheves ved hjelp av hensynssoner. Kommunene må selv vurdere om det er hensiktsmessig å etablere hensynssoner for jordvern. Behovet vil variere mellom regioner, kommuner og innad i kommunen. Hensynssoner bør brukes selektivt, og skal ikke erstatte temakart. Omriss av hensynssoner for jordvern kan danne utgangspunkt for en langsiktig jordverngrense i kommuneplanen.

For mange kommuner vil fastsettelse av en slik langsiktig grense være et godt tiltak. Dette kan være aktuelt ved planlegging av by- og tettstedsutvikling, infrastrukturutbygging eller hytte- og reiselivsutvikling. I slike plansituasjoner kan bruk av hensynssone jordvern inn mot tettstedsgrenser og infrastrukturtiltak være et virkemiddel for å sikre landbruksarealer mot ytterligere nedbygging. Et alternativ kan være å fastlegge en langsiktig utbyggingsgrense (se kjerneområde landbruk) eller gode byvekstavtaler. Spørsmålet om bruk av hensynssone bør tas opp under arbeidet med planprogrammet.

### 6.3.8 Kjerneområde landbruk

Viktige landbruksområder, eller *kjerneområder landbruk*, kan ha flere definisjoner. Viktigst er det egentlig å ha en bevissthet om hvilke arealer som må vernes for ulike inngrep gjennom arealplanen, slik at landbruksnæringa fortsatt har driftsgrunnlag og landets matforsyningsevne ikke forringes. Dokumentasjon av kjerneområde landbruk kan for eksempel benyttes i en konsekvensutredning ved vurderingen av planens påvirkning på jordbrukets arealressurser. Dokumentasjonen vil være nyttig inn i kommuneplanprosesser, ved behandling av reguleringsplaner, eller søknader om dispensasjon, samt ved enkeltsaker etter jord- eller konsesjonsloven.

Kjerneområde landbruk kan også inngå som del av en landbruksplan, eller annen tilsvarende temaplan. Kartet er også nyttig ved forvaltning av kommunale midler til miljøtiltak i landbruket, og ved utforming av de regionale miljøprogrammene. Et kart over kjerneområdene bør ligge til grunn ved rullering av kommuneplanen. For å gi kartet en forankring i kommuneplanen og synliggjøre det for allmennheten, kan det følge kommuneplanens arealdel som vedlegg. Kartet kan også behandles som en tematisk plan i kommuneplanen. I så fall vil den ikke ha rettsvirkning, men status som veiledende retningslinje.

## 6.4 Klima

Klimaendringene vil skape større usikkerhet knyttet til jordbruksproduksjon i store deler av verden. Forventede klimaendringer i Nordland vil gi økt gjennomsnittlig årstemperatur, med forlenget vekstsesong, og med økende fare for klimaskader som dårlig overvintring på eng og andre flerårige vekster. Klimaendringene kan også gi muligheter for økt produksjon av korn og hagebruksvekster. Nedbøren vil øke, og den vil være mer intens. Det vil kreve driftstilpasninger innenfor både jord- og skogbruk. Behovet for tiltak for å forebygge flom, god overflateavrenning og drenering vil øke. Kommunene oppfordres til å sikre jordbrukets behov for klimatiltak gjennom kommunale klima- og energiplaner.

Både jord, skog, og jordbruksvekster har viktige funksjoner i karbonkretsløpet. Gjennom fotosyntesen binder plantene karbondioksid. Jordbruket er derfor en del av klimaløsningen. Norsk jord og skog tar i dag opp mer enn halvparten av klimagassutslippene i Norge. Potensialet er enda større. Nedbygging av jordbruksareal vil ha en direkte negativ effekt på klima fordi arealets evne til å ta opp og lagre karbondioksid reduseres.



Det er en betydelig kunnskapsutvikling på fagområdet klimatiltak i landbruket og karbonlagring i jordbruksjord. Norge deltar aktivt i det internasjonale forskningssamarbeidet. Formidling av ny kunnskap og nye driftsmetoder, vil være et kontinuerlig bidrag for å nå landbrukets klimamål.

Alle tiltak som bevarer landbruksarealer, god agronomi og skogpleie er sammen med forebyggende tiltak som hindrer erosjon og jordtap, positive både for matsikkerhet og klima.

## 6.5 Lovgrunnlag

### 6.5.1 Plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven det viktigste verktøyet for å fremme bærekraftig utvikling og for å sikre dyrka jord for framtidig matproduksjon.

### 6.5.2 Jordloven: Omdisponering, deling og driveplikt

Jordloven § 9 setter forbud mot omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Formålet med forbudet er å verne produktive arealer og jordsmonnet, det vi si å sikre matproduserende areal.

En landbrukseiendom kan ikke deles uten etter samtykke fra kommunen. Dette følger av § 12. Bestemmelsen om deling har nær sammenheng med jordlovens formål som er å sikre at arealressursene blir disponert på en måte som gir en tjenlig, variert bruksstruktur med hovedvekt på hensynet til bosetting, arbeid og driftsmessig gode løsninger.

Det følger av § 8 at jordbruksareal skal drives. Med jordbruksareal menes fulldyrka og overflatedyrka jord samt innmarksbeite.

Bakgrunnen for driveplikten er globale utfordringer knyttet til matsikkerhet, klima og befolkningsøkning som gjør det viktig med virkemidler som kan bidra til matproduksjon. Å holde jorda i hevd gjennom jordbruksdrift, er den beste måten å opprettholde produksjonskapasiteten på.

På jordbruksareal som er regulert til annet formål enn LNFR, gjelder driveplikten inntil området rent faktisk er tatt i bruk til reguleringsformålet.

Driveplikten er personlig og varig for eieren. Jordeieren kan velge å drive arealene selv eller leie dem ut for en periode på mist 10 år. Eieren kan søke om fritak fra driveplikten.

Kommunen og Statsforvalteren skal føre tilsyn med at driveplikten blir oppfylt.

Ved vesentlig brudd på driveplikten kan kommunen gi pålegg om å leie bort jorda for en periode på inntil 10 år. Statsforvalteren kan pålegge tvangsgebyr dersom driveplikten ikke oppfylles.

### 6.5.3 Forholdet mellom plan- og bygningsloven og jordloven

Jordloven og plan- og bygningsloven virker side om side. Plan- og bygningsloven er sektorovergripende, mens jordloven primært ivaretar jorda og landbruksinteressene. I noen saker er det er det nødvendig med dispensasjon både etter plan- og bygningsloven og samtykke til omdisponering og/eller fradeling etter jordloven. Tiltaket kan da ikke iverksettes før dispensasjon og nødvendige samtykker etter jordloven er gitt.

## 6.6 Nasjonale føringer

Fra dagens regjering og Storting er det en tydelig holdning til at jordvernet skal vektlegges i større grad enn tidligere.

I [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023](#) har fylkeskommunene og kommunene fått økt handlingsrom og større ansvar for å sikre nasjonale og vesentlige regionale interesser i planleggingen. Et bærekraftig velferdssamfunn er avhengig av at det skapes verdier og arbeidsplasser i hele landet. Landbruket og utmarksressursene er viktige for mat- og planteproduksjon, bosetting, kulturlandskap og som grunnlag for nye, grønne næringer. Regjeringen ber kommunene velge utbyggingsløsninger som sikrer landbrukets næringsgrunnlag og reduserer omdisponeringen av dyrka mark.

Nasjonal jordvernstrategi ble i juni 2021 vedtatt av Stortinget, med klare forventninger om å redusere omdisponering av dyrket jord og dyrkbar jord. Regjeringen mener det er viktig å legge til rette for å sikre matjorda som ressurs for framtidige generasjoner.

20

I slutten av 2018 sendte landbruks- og matministeren ut et [brev til fylkesmennene](#) (nå statsforvalterne) for å klargjøre jordvern som nasjonal eller vesentlig regional interesse i kommunenes planlegging. Brevet viser tydelig hvilke vurderingskriterier som er aktuelle når statsforvalteren skal fremme innsigelser med bakgrunn i jordvern. I januar 2021 sendte landbruks- og matministeren og kommunal- og moderniseringsministeren et [brev](#) til alle landets kommuner og fylkeskommuner om å ivareta jordvern og bærekraftsmålene i kommunenes arealplanlegging. Brevet omhandler bærekraftsmålene og oppfølgingen av den nasjonale jordvernstrategien, og det blir blant annet pekt på det ambisiøse omdisponeringsmålet.

## 7 Definisjon av begreper

- Dyrka jord: Samlebetegnelse på fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. I noen sammenhenger bruker vi også betegnelse «dyrka mark» eller «jordbruksareal»
- Fulldyrka jord: Areal som er dyrka til vanlig pløyedybde og som kan nyttes til åkervekster eller til eng og beite, og som kan fornyes ved pløying
- Overflatedyrka jord: Areal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten, slik at maskinell høsting er mulig
- Innmarksbeite: Areal som kan nyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekket av grasarter
- Jordbruksareal i drift: Areal som høstes minst en gang i løpet av et år, inkludert tilplantet eller tilsådd areal med flerårige vekster som ennå ikke gir avling. Åpen åker der det ikke tas avling i løpet av året, men som er tenkt høstet neste år inngår.
- Dyrkbar jord: Arealer som ved oppdyrking kan settes i stand, slik at de holder kravene til fulldyrka eller overflatedyrka jord, der klima og jordkvalitet muliggjør plantedyrking. Dyrkbar jord er «jorda vi har satt i banken» til dårligere dager.
- Nydyrking: Tiltak som fører til at et areal oppfyller definisjonen av fulldyrket eller overflatedyrket jord. Gjenoppdyrking av jordbruksareal som har ligget unytta i over 30 år, regnes som nydyrking.
- Fastmark: Områder hvor jordlaget består av mineraljord

Bærekraftig forvaltning av landarealene og havøkosystemene er avgjørende fundament for matsikkerheten og for å opprettholde bærekraftige matsystemer. FNs klimapanel har definert bærekraftig forvaltning av landarealer slik (IPCC, 2019a):

*Bærekraftig arealforvaltning betyr forvaltning og bruk av arealressurser, inkludert jord, vann, dyr og planter, for å imøtekomme skiftende menneskelige behov, samtidig som man sikrer det langsiktige produktive potensialet til disse ressursene og opprettholder deres miljøfunksjoner.*

Bærekraftig jordforvaltning er en forutsetning for opprettholdelse av landarealenes produktivitet og er definert slik (Intergovernmental Technical Panel of Soils, 2017):

*Jordforvaltning er bærekraftig hvis jordsmonnets støttende, forsynende, regulerende og kulturelle tjenester vedlikeholdes eller forbedres uten å forringe jordfunksjonene som muliggjør disse tjenestene eller det biologiske mangfoldet. Balansen mellom jordsmonnets tjenester for planteproduksjon og regulerende tjenester for tilgjengelighet og kvalitet av vann, og for klimagasser er av spesiell betydning.*

## 8 Kilder

[Arealbarometeret for Nordland](#), NIBIO

[Jordlova \(Lov om jord\)](#)

[Jordmasser fra problem til ressurs - ta vare på matjord](#), Norsk landbruksrådgiving/NIBIO

[Rundskriv M-2/2021 - Driveplikt, omdisponering og deling](#), fra LMD

[Kilden, NIBIOs elektroniske kart med arealdata](#)

22

[Landbruksdirektoratets side om jordvern](#)

[Landbruks- og matdepartementets side om jordvern](#)

[Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\)](#)

[Mål med mening. Norges handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030. Meld. St. 40 \(2020-2021\). Kommunal- og moderniseringsdepartementet.](#)

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023](#)

[Nasjonal jordvernstrategi, Prop. 2005 \(2020-2021\) Vedlegg 4](#)

[NIBIO-rapport 72/2021, Jordvernets begrunnelser Kunnskapsgrunnlag for revidert jordvernstrategi, Arne Bardalen, Linda Aune-Lundberg, Hege Ulfeng](#)

**STATSFORVALTEREN I NORDLAND**

Fridtjof Nansens vei 11, Pb 1405, 8002 Bodø || [sfnopost@statsforvalteren.no](mailto:sfnopost@statsforvalteren.no) || [www.statsforvalteren.no/nordland](http://www.statsforvalteren.no/nordland)







Beiarn kommune  
Kommunehuset, Nedre Beiarveien 906  
8110 Moldjord

Saksbehandler, innvalgstelefon

Åsa Hellem, 75 54 78 83

År	2022
Måned	Jan
Dag	25
Time	10:50
Stempel	25 JAN 2022
Utvalgt	Vol
Ansatt	AMW

## Forventningsbrev med kommunenes oppgaver på landbruks- og reindrifts-området i 2022 med rammer for kommunens forvaltning av statlige tilskuddsordninger

I dette brevet informerer Statsforvalteren om forventinger til kommunens forvaltning på landbruks- og reindriftsområdet. Her får kommunens politiske og administrative ledelse samt saksbehandlere oversikt over kommunenes ansvar. Rammer for tilskuddsordninger, der kommunen fatter vedtak, ligger i vedlegg 1.

Forventningsbrevet bygger på Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) sitt tildelingsbrev og hovedinstruks for 2022 til Statsforvalteren.

### Bakgrunnsinformasjon:

[Jordbruksavtalen 2021 – 2022](#)

[Reindriftsavtalen 2021 – 2022](#)

### Kommunen er landbruksmyndighet

Kommunene er førsteinstans i forvaltningen av de fleste lover og tilskuddsordninger på landbruksområdet. Kommunen skal være en aktiv landbrukspolitisk aktør ved å bruke juridiske, økonomiske og administrative virkemidler. De landbrukspolitiske virkemidlene skal forvaltes i tråd med nasjonale og regionale mål for landbrukspolitikken og tilpasses lokale forhold. Kommunen skal legge vekt på både å utvikle det tradisjonelle landbruket og oppmuntre til nye næringer. Landbruket skal bli innlemmet i annet samfunns-, planleggings- og næringsutviklingsarbeid.

Statsforvalteren er førstelinje for reindriftsforvaltningen. Kommunene har likevel et ansvar for å sikre reindriftens arealgrunnlag gjennom sin arealforvaltning, samt bidra til dialog mellom reindriften og landbruket for å hindre konflikter.

### Statsforvalteren veileder og kontrollerer

Statsforvalteren vil målrette kommunedialogen og gi likebehandling, rettsikkerhet og kvalitet i lov- og tilskuddsforvaltningen større oppmerksomhet. Kommunedialogen er også viktig for bedre å ivareta landbrukets og reindriftens arealinteresser, inkludert jordvernet.

Vi skal også påse at kommunens forvaltning skjer i samsvar med overordnede nasjonale føringer. Derfor gjennomfører vi årlig forvaltningskontroller i et utvalg av kommunene.

E-postadresse:

[sfnopost@statsforvalteren.no](mailto:sfnopost@statsforvalteren.no)

Sikker melding:

[www.statsforvalteren.no/melding](http://www.statsforvalteren.no/melding)

Postadresse:

Postboks 1405,  
8002 Bodø

Besøksadresse:

Fridtjof Nansens vei 11,  
8003 Bodø

Telefon: 75 53 15 00

[www.statsforvalteren.no/no](http://www.statsforvalteren.no/no)

Org.nr. 974 764 687



## Innholdsfortegnelse

1.	Del 1 – Statlige tilskuddsordninger der kommunene fatter vedtak.....	4
1.1	Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen.....	4
1.2	Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning.....	5
1.3	De ulike ordningene .....	5
1.3.1	Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. ....	5
1.3.2	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket .....	6
1.3.3	Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) .....	6
1.3.4	Veibygging, drift med taubane, hest o.a. ....	6
1.3.5	Tilskudd til skogkultur, miljøtiltak og andre tiltak .....	7
1.3.6	Tilskudd til tettere planting og gjødsling i skog som klimatiltak .....	7
1.3.7	Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) .....	8
1.3.8	Tilskudd til regionale miljøtilskudd i jordbruket (RMP).....	8
1.3.9	Tilskudd til drenering av jordbruksjord .....	9
1.3.10	Tilskudd til tiltak i beiteområder .....	9
1.3.11	Tilskudd til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) og Vegaøyen verdensarvområde .	10
1.3.12	Stimuleringstilskudd til kommunale veterinærtjenester .....	11
1.4	Oppfølging og kontroll .....	12
1.4.1	Internkontroll hos tilskuddsforvalter (kommunen).....	12
1.4.2	Transaksjonskontroller.....	12
1.4.3	Krav knyttet til utøvelse av budsjett disponering .....	12
1.4.4	Attestasjon .....	13
1.4.5	Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakere .....	13
1.4.6	Kontroll med fagsystemene .....	13
1.4.7	Rapportering om sikkerhetsbrudd og svakheter ved Landbruksdirektoratets elektroniske tjenester	13
2	Del 2 - Andre oppgaver på landbruks- og reindriftsområdet der kommunene har ansvar.....	14
2.1	Næringsutvikling .....	14
2.1.1	Inn på tunet.....	14
2.2	Skogbruk .....	15
2.2.1	Utenlandske treslag .....	15
2.2.2	Landbruksveier.....	15
2.2.3	Prosjekt Tre-industri.....	15
2.2.4	Skogbruksplanlegging.....	15
2.2.5	Kontroll av foryngelse etter hogst.....	16





2.2.6	Resultatkartlegging .....	16
2.3	Lovforvaltning .....	16
2.3.1	Vedtaksmyndighet .....	16
2.3.2	Begrunnelsplikten .....	16
2.3.3	KOSTRA .....	16
2.3.4	Nye rundskriv om konsesjon og driveplikt i 2021 .....	17
2.3.5	Arveloven § 99a .....	17
2.4	Samarbeid med Mattilsynet .....	17
2.5	Arealgrunnlag for produksjonstilskudd .....	17
2.6	Arealforvaltning og samfunnsutvikling .....	17
2.6.1	Reindrift .....	17
2.6.2	Jordvern .....	18
2.6.2.1	Kommunen er planmyndighet .....	19
2.6.2.2	Arealregnskap .....	19
2.6.2.3	Kjerneområder for landbruk og langsiktige utbyggingsgrenser .....	19
2.6.2.4	Landbruks- og beitebruksplaner .....	19
2.6.3	Dialog mellom landbruk og reindrift .....	19
2.7	Kommunens klima- og energiplan .....	20
2.7.1	Fylkesvise midler i Klima- og miljøprogrammet (KMP) .....	20
2.8	Tilskudd ved klimabetingede skader og erstatningsordninger .....	20
2.8.1	Klimabetingede skader – tilskudd ved produksjonssvikt (tidligere avlingssvikt) .....	20
2.8.2	Erstatning etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon .....	20
2.9	Vannforskriften .....	21
2.10	Økt produksjon og bruk av bioenergi .....	21
2.11	Autorisasjonsordningen for plantevern- og gnagermidler .....	22
2.12	Samfunnssikkerhet og beredskap .....	22
2.13	Informasjon, kurs og konferanser i 2022 .....	23



## 1. Del 1 – Statlige tilskuddsordninger der kommunene fatter vedtak

Dette kapitlet informerer om kommunens ansvar i forvaltningen av statlige tilskuddsmidler.

- ✓ Tilskuddsordningene som kommunen har ansvar for med henvisning til regelverk og utfyllende informasjon om forvaltningen av disse.
- ✓ Beløpsmessige rammer for tilskuddsordningene – se vedlegg.

### 1.1 Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen

Når kommunen forvalter statlige tilskuddsordninger på vegne av staten, har kommunen ikke den samme selvstendige myndigheten som ellers. Forvaltningen av statlige midler er underlagt statlig styringsrett. Kommunene må forvalte tilskuddsordningene i samsvar med kravene i regelverket for ordningene, i rundskrivene, dette brevet og ellers regelverk som gjelder for utøvelse av offentlig forvaltning.

Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer skal benyttes i tilskuddsforvaltningen. Det er nettbaserte systemer som krever innlogging på Landbruksdirektoratets nettsider. Tilskuddsbevilgningene som kommunen forvalter på landbruksområdet, er gitt over statsbudsjettet. De er derfor å anse som statlige tilskuddsmidler. Statlige tilskudd skal forvaltes i samsvar med kravene i *Reglement for økonomistyring i staten*. Reglementet gjelder også for styring og oppfølging av delegert forvaltningsmyndighet<sup>1</sup>.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har delegert vedtaksmyndigheten for en rekke statlige tilskudd til kommunene, og dette er gjort med hjemmel i adgangen som følger av jordloven og skogbruksloven. Vedtaksmyndigheten er delegert i forskrifter hjemlet i disse lovene. Dette brevet inneholder informasjon om beløpsmessige rammer som kommunene må holde seg innenfor når de fatter vedtak om tilskudd.

LMD har instruksjonsmyndighet når det gjelder hvordan den delegerte myndigheten skal utøves og hvordan de statlige midlene skal forvaltes. Til instruksjonsmyndigheten ligger det også en rett til å kontrollere at oppgaver og myndighet utøves som forutsatt. Forvaltningsoppgavene er for mange av tilskuddsordningene på landbruksområdet delt mellom Landbruksdirektoratet, statsforvalter og kommune.

Landbruksdirektoratet administrerer tilskuddsordningene. Det består i regnskapsføring og rapportering til departementet, utvikling og drift av saksbehandlingssystemene som stilles til disposisjon for tilskuddsforvalterne, utbetaling av tilskudd til mottakerne, utarbeiding av skriftlig veiledningsmateriell til søkerne, og å gi utfyllende instruksjoner om forvaltningen av ordningene. Instruksjoner om krav til forvaltningen vil normalt være gitt i rundskriv som er publisert på direktoratets nettsider, men kan også være integrert i funksjoner i fagsystemene.

Statsforvalteren har myndighet og ansvar for å fordele og informere om rammene for midlene til hver kommune. Vi har også myndighet og ansvar for å veilede og føre kontroll med forvaltningen som er delegert til kommunene i fylket. Kontrollen innebærer å se til at kommunene utfører sine oppgaver på en forsvarlig måte og at kommunene har etablert internkontroll. Vi er også klageinstans for vedtak som kommunene har fattet.

---

<sup>1</sup> Reglement for økonomistyring i staten, § 2 b) og c)



## 1.2 Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning

I tråd med Stortingets vedtak gis kommunene i Nordland med dette rammer og retningslinjer for forvaltning av tilskuddsordninger på LMD sitt område for 2022, jf. [Prop. 1 S \(2021-2022\)](#), [Prop. 1 S Tillegg 1 \(2021-2022\)](#) og [Prop. 200 S \(2020-2021\)](#), og Stortingets behandling av disse. I Prop. 1 S omtaler LMD unntak fra økonomireglementets bestemmelser, bla unntaket for kravet fra resultatrapporteringen og gir nærmere begrunnelse og forklaring til hvordan dette håndteres. Kommunene skal derfor ikke vurdere og rapportere om måloppnåelsen med mindre det er oppgitt nedenfor.

Nedenfor følger informasjonen om ordningene og rammene som kommunene skal benytte i forvaltningen og ved utøvelse av budsjett-disponeringsmyndigheten.

Statsforvalteren har anledning til å omfordele udisponerte midler mellom kommunene i løpet av året. Vi ber om at kommunene i størst mulig grad **fatter vedtak før 10. november**, slik at vi kan omfordele udisponerte midler mellom kommunene. Det bidrar også til grunnlaget for våre budsjettinnspill for 2023. Dette gjelder alle tilskuddsordninger der kommunen får tilskuddsrammer fra Statsforvalteren.

Udisponerte midler for ordningene som forvaltes gjennom fagsystemet *Agros*, trekkes automatisk tilbake til statsforvalteren ved årsslutt. Dette gjelder også NMSK-midlene til skogkultur. Udisponerte midler til skogsveier og skogsdrift blir overført til neste år i kommunens ramme.

Kommunene skal melde behov for midler for 2023 **innen 1. november**. Behovet meldes i eget skjema som finnes på [internettsiden til Statsforvalteren](#).

Kommunens rammer vil være klar i *Agros* 1. februar.

## 1.3 De ulike ordningene

### 1.3.1 Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.

#### *Mål og målgruppe*

Formålet med tilskuddet er å medvirke til å dekke kostnadene til avløsning ved egen eller barns sykdom, svangerskap, fødsel, adopsjon eller omsorgsovertaking, og ved dødsfall. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon. Tilskuddet kan også gis til gjenlevende ektefelle, samboer, forelder eller barn etter avdød jordbruker.

#### *Om forvaltningen av ordningen*

#### *Beløpsmessige rammer for 2022*

For denne tilskuddsordningen gjør Landbruksdirektoratet nasjonal budsjettamme tilgjengelig for kommunene i saksbehandlingsverktøyet *Agros*, det er altså ingen definert ramme for hver kommune.

Kommunen behandler søknad om tilskudd elektronisk i saksbehandlingssystemet *Agros*. Innvilget tilskudd går til utbetaling når vedtaket er godkjent. Leder som har myndighet til å fatte enkeltvedtak og budsjett-disponeringsmyndighet godkjenner vedtak og utbetaling av tilskudd.

Statsforvalteren kan dispensere fra regelverket i spesielle tilfeller, for en konkret periode og årsak. Kommunen skal vurdere forholdene i saken ut fra sin lokalkjennskap og gi tilrådning til vedtak. Les mer om dispensasjon på [nettsiden til Landbruksdirektoratet](#).



#### *Om fagsystem og tilganger*

Fagsystemet for tilskuddsordningen er Agros. Tilgang fås ved henvendelse til Statsforvalteren [Veiledning om saksbehandling i Agros](#)

### **1.3.2 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket**

#### *Mål og målgruppe*

Formålet med tilskuddet er å bidra til et aktivt og bærekraftig jordbruk innenfor de målsettinger Stortinget har trukket opp. Formålet med de enkelte tilskuddsordningene under produksjonstilskudd, er beskrevet i den årlige budsjettproposisjonen Prop. 1 fra LMD. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i medhold av jordbruksavtalen.

#### *Om forvaltningen av ordningen*

#### *Beløpsmessige rammer for 2022*

For produksjonstilskuddene og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid fordeles ingen konkrete budsjettrammer. Satsene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet ut fra antall søkere som fyller vilkår, slik at budsjettbevilgningen for ordningene ikke overskrides.

#### *Fagsystem og tilganger*

Fagsystemet for tilskuddsordningen er eStil PT. Tilgang fås ved henvendelse til Statsforvalteren. [Om eStil PT](#)

### **1.3.3 Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)**

#### *Mål og målgruppe for ordningene*

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivarettatt og videreutviklet.

Tilskudd kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 daa produktiv skog. Grensen på 10 daa kan fravikes hvis søknaden gjelder tiltak i samarbeid mellom flere eiendommer.

### **1.3.4 Veibygging, drift med taubane, hest o.a.**

#### *Tildelingskriterier*

Kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Retningslinjene skal utarbeides i dialog mellom Statsforvalteren, kommunene og næringsorganisasjonene i skogbruket lokalt. For øvrig gjelder forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

#### *Tildeling 2022*

Vi har fått 3,1 mill kr til fordeling for 2022. Av dette har vi fordelt 3,0 mill kr. Resten holdes igjen hos Statsforvalteren for bruk til driftstilskudd og eventuelle uforutsette behov til veier i løpet av året.

I tillegg er det noen kommuner som har ganske mye midler innestående fra i fjor. Disse kan disponeres i år. Til sammen utgjør det drøyt 1,8 mill kroner.

Tilgangen til midler er betydelig mindre enn innmeldt behov. Det kan derfor være nødvendig at kommunene vurderer om tilskuddssatsene er på riktig nivå. Vi minner om fordelene ved å bruke skogfond.



*Forvaltning av ordningene*

[Veibygging](#)

[Taubane, hest og andre driftsmetoder](#)

*Beløpsmessige rammer for 2022 – se vedlegg*

*Fagsystem og tilganger*

Nærmere informasjon om fagsystemet for nærings- og miljøtiltak i skogbruket (ØKS) fås ved henvendelse til Statsforvalteren.

### **1.3.5 Tilskudd til skogkultur, miljøtiltak og andre tiltak**

*Tildelingskriterier*

Kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Retningslinjene skal utarbeides i dialog mellom Statsforvalteren, kommunene og næringsorganisasjonene i skogbruket lokalt. For øvrig gjelder forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

*Tildeling 2022*

Vi har fått 2,9 mill kr til fordeling for 2022. I tillegg har vi snaut 0,5 mill kr overført fra i fjor. Vi har fordelt 3,35 mill kr. Resten holdes igjen hos Statsforvalteren for å dekke eventuelle ekstrabehov gjennom året. På slutten av året vil vi som vanlig foreta omfordeling mellom kommunene etter behov.

Tilgangen til midler er mindre enn innmeldt behov. Det kan derfor være nødvendig at kommunene vurderer om tilskuddssatsene er på riktig nivå. Vi minner om fordelene ved å bruke skogfond.

*Forvaltning av ordningene*

[Skogkultur](#)

[Miljøtiltak i skog](#)

*Beløpsmessige rammer for 2022 – se vedlegg*

*Fagsystem og tilganger*

Nærmere informasjon om fagsystemet for nærings- og miljøtiltak i skogbruket (ØKS) fås ved henvendelse til statsforvalter.

### **1.3.6 Tilskudd til tettere planting og gjødsling i skog som klimatilak**

*Mål og målgruppe for ordningen*

Formålet med ordningen er å legge til rette for tiltak som kan ta vare på eller øke karbonlageret i skogen. Tilskudd etter ordningen kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 dekar produktiv skog.

*Tildelingskriterier*

Tildelingen skjer etter reglene i Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

*Forvaltning av ordningen*

[Tettere skogplanting som klimatilak](#)

[Gjødsling av skog som klimatilak](#)

*Beløpsmessige rammer for 2022 – se vedlegg*



Tilskuddet innvilges og utbetales etter fastsatte satser dersom vilkårene er oppfylt. For denne ordningen fordeles ingen budsjettrammer ned til kommunenivå. Kommunene fatter vedtak. Landbruksdirektoratet kan justere satsene gjennom året for å unngå at budsjettet overskrides.

#### *Fagsystem og tilganger*

Nærmere informasjon om fagsystemet for Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (ØKS) fås ved henvendelse til Statsforvalter.

### **1.3.7 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)**

#### *Mål og målgruppe for ordningen*

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Tilskudd kan innvilges foretak som oppfyller vilkår for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseieendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseieendommen som oppfylle vilkårene for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

#### Forvaltning av ordningen

*Beløpssmessige rammer for 2022 - se vedlegg*

#### *Tildelingskriterer*

Ved fordeling av rammer til kommunene har vi lagt særlig vekt på:

- ✓ aktivitetsfremmende forvaltning, framdrift og oppnådde resultater i kommunen
- ✓ kommunenes størrelse i areal, omfang av tiltak og antall eiere/drivere
- ✓ variasjoner i behovene fra år til år, sammen med hensyn til forutsigbarhet og
- ✓ kontinuitet
- ✓ lokale retningslinjer som beskriver lokale miljøutfordringer og prioriterer miljøtiltak

Nordland fikk kr 6 800 000 til fordeling i 2022, i tillegg er det fordelt 200 000 fra inndratte midler ved årskiftet. Samlet er dette 250 000 mer enn i 2021.

#### *Fagsystem og tilganger*

#### Agros saksbehandling

Fagsystemet for spesielle miljøtiltak i jordbruket er Agros. Tilgang fås ved henvendelse til statsforvalter.

### **1.3.8 Tilskudd til regionale miljøtilskudd i jordbruket (RMP)**

#### *Mål og målgruppe for ordningen*

Formålet med tilskuddet er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

Tilskuddet kan gis til:



- ✓ foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer, og må være registrert i Enhetsregisteret.
- ✓ beitelag kan søke tilskudd for drift. Med beitelag menes sammenslutninger som er registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret, og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

Søknadsfristene vil være de samme som i 2021, dvs. 15. oktober for foretakene og 15. november for beitelagene. Forskriften og veilederen for søknadsomgangen 2022 er nå under oppdatering. Når disse dokumentene er ferdige vil de bli lagt ut på vår nettside og sendt til kommunen.

#### Forvaltning av ordningen

##### *Beløpsmessige rammer for 2022*

For miljøtilskudd i jordbruket fordeles det ingen budsjettammer til kommunene. I årets jordbruksoppgjør får Nordland tildelt en økonomisk ramme for søknadsomgangen 2022. Foreløpige satser for de enkelte tiltakene settes av Statsforvalteren i veiledningsheftet for søknadsomgangen. Når kommunene har fattet foreløpige vedtak, og det totale søknadsomfanget er kjent, setter Statsforvalteren de endelige satsene. Dette skjer i februar 2023.

##### *Fagsystem og tilganger*

#### RMP – forvaltningsansvar og saksbehandling

### **1.3.9 Tilskudd til drenering av jordbruksjord**

#### *Mål og målgruppe for ordningen*

Formålet med tilskuddet er å øke kvaliteten på tidligere grøftet jordbruksjord ved å gi tilskudd til drenering av dårlig drenert jord med potensial for økt jordbruksproduksjon, samt å redusere faren for erosjon og overflateavrenning av næringsstoffer til vassdrag.

Tilskudd kan gis til eier av eller foretak som leier tidligere grøftet jordbruksareal og som drenerer dette arealet. For planerte arealer kan det gis tilskudd til arealer som ikke tidligere er grøftet.

#### Forvaltning av ordningen

##### *Beløpsmessige rammer for 2022 – se vedlegg*

For kommuner som disponerer hele sin tildelte ramme er det mulig å anmode om økt ramme. Anmodningen må gjøres skriftlig og sendes vårt postmottak [sfnopost@statsforvalteren.no](mailto:sfnopost@statsforvalteren.no)

##### *Fagsystem og tilganger*

Fagsystem for tilskuddsordningen er Agros. Tilgang fås ved henvendelse til statsforvalteren.

#### Agros saksbehandling

### **1.3.10 Tilskudd til tiltak i beiteområder**

#### *Mål og målgruppe for ordningen*

Formålet med tilskuddet er å legge til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestilltak i beiteområdene.



Tilskudd kan gis til lag eller foreninger (beitelag, grunneierlag, radiobjellelag) som er registrert i enhetsregisteret, som driver næringsmessig beitedrift og som iverksetter investeringstiltak og/eller planleggings- og tilretteleggingsprosjekter i beiteområder. Tilsvarende gjelder for foretak som kan gis produksjonstilskudd etter § 2 i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, der det grunnet naturgitte eller driftsmessige forhold ikke ligger til rette for samarbeid. Stat, fylke eller kommune kan ikke gis tilskudd med mindre det søkes gjennom lag eller forening der også en eller flere tilskuddsberettigede eiendommer er med.

Kommunen skal i henhold til Landbruksdirektoratets rundskriv fastsette retningslinjer med prioriteringer for tilskuddsordningen, og søknadsfrist. Utlysning av midlene og søknadsfrist skal kunngjøres på kommunens nettside.

Kommunene har vedtaksmyndighet for tilskudd til tiltak i beiteområder. Tildelt fullmakt benyttes i tråd med gjeldende forskrift for ordningen, informasjon om forvaltningsansvar og saksbehandling på Landbruksdirektoratets nettside og kommunens retningslinjer.

Statsforvalteren i Nordland fikk kr 1 800 000 til fordeling i 2022. I tillegg er det fordelt 220 000 fra inndratte midler ved årskiftet. Rammen for fylket er fordelt til kommunene på grunnlag av behov som er meldt inn, antall medlemmer i beitelag og landbruksforetak med dyr på utmarksbeite i kommunene. En forutsetning for å få tildelt en ramme er at kommunen har retningslinjer og søknadsfrist, som er kjent for potensielle søkere.

#### *Inndratte midler*

Kommuner som har fastsatt retningslinjer og søknadsfrist for tilskuddsordningen, og som har informert om dette på nettsiden sin, kan disponere inndratte tilskuddsmidler gjennom året. Midler som ikke er disponert når tilskuddssystemet stenges i desember, blir inndratt og lagt til rammen Statsforvalteren fordeler på kommunene neste år.

#### *Tilskuddsmidler kan brukes til faste installasjoner mm*

Tilskuddsmidlene kan benyttes til investeringer i faste installasjoner og annet utstyr knyttet til beitebruk, samt tidsavgrensede planleggings- og tilretteleggingsprosjekter.

#### *Forvaltning av ordningen*

*Beløpsmessige rammer for 2022 – se vedlegg*

#### *Fagsystem og tilganger*

Fagsystem for tilskuddsordningen er Agros. Tilgang fås ved henvendelse til statsforvalteren.

#### **1.3.11 Tilskudd til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) og Vegaøyen verdensarvområde**

Disse kommunene forvalter egne øremerka tilskuddsmidler til UKL- og verdensarvområder:

- ✓ Sørfold (UKL Engan-Ørnes og Kjelvik)
- ✓ Alstahaug (UKL Blomsøy-Hestøy og Skålvær)
- ✓ Steigen (UKL Engeløya)
- ✓ Røst (UKL Røst)
- ✓ Vega (Vegaøyen verdensarvområde)

*Mål og målgruppe for ordningen*





Formålet med tilskudd til tiltak i verdensarvområder er å styrke landbruket i områdene. Formålet med tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap er å bidra til å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, herunder å sikre langsiktig skjøtsel og drift.

#### *Veiledning*

Statsforvalterens avdelinger for landbruk og reindrift, og klima og miljø, vil sammen med kulturminneforvaltningen i Nordland fylkeskommune og i Sametinget kunne bidra med faglige råd og veiledning. I samråd med kommunene kan vi også følge opp felles tiltak for de aktuelle områdene.

#### *Nytt UKL-område i Vestvågøy*

Vi har tidligere informert Vestvågøy kommune om at området Eggum-Uttakleiv-Unstad-Haukland-Vik får UKL-status og egne tilskuddsmidler fra 2023. Kommunen vil få bistand fra Statsforvalteren i arbeidet med å forberede dette.

#### *Forvaltning av ordningen*

*Beløpmessige rammer for 2022 - se vedlegg*

#### *Fagsystem og tilganger*

#### *Agros saksbehandling*

### **1.3.12 Stimuleringstilskudd til kommunale veterinærtjenester**

Kommunene har ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell og å organisere klinisk veterinærvakt, i henhold til Dyrehelsepersonelloven. Alle veterinærvaktdistrikter mottar tilskudd til vakt utenom ordinær arbeidstid. I tillegg til dette kan kommuner og veterinærvaktdistrikter søke om stimuleringstilskudd til veterinærtjenester på dagtid.

Statsforvalteren tildeler stimuleringstilskuddet i tråd med retningslinjer fra Landbruksdirektoratet. Statsforvalterens vedtak om tildeling av tilskudd er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven og det er derfor ikke klagerett på vedtakene.

#### *Formål og prioritering*

Formålet med stimuleringstilskuddet er å bidra til å sikre tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell i næringssvake områder på dagtid. Midlene skal prioriteres til kommuner som har problemer med å få stabil tilgang til veterinærtjenester, og som legger planer for gode, lokale løsninger. De mest aktuelle stimuleringstiltakene er etableringsstøtte, driftsstøtte og støtte til å etablere eller opprettholde kommunale veterinærstillinger hvor den ansatte også kan bidra til å løse ulike oppgaver i kommunen, hvor veterinærens kompetanse kommer til anvendelse.

Stimuleringstilskudd kan ikke benyttes til finansiering av andre ordninger som mottar øremerket støtte over statsbudsjettet eller jordbruksoppgjøret. Stimuleringstilskudd kan for eksempel ikke brukes til å dekke kostnader som påløper ved veterinære reiser, eller ved klinisk veterinærvakt utenfor vanlig kontortid.

#### *Søknadsfrist og mer informasjon*

Kommunen sender søknad for 2022 og rapport for 2021 på elektronisk skjema i Altinn innen 1. februar 2022. [Mer informasjon om ordningen finnes på Statsforvalterens nettside.](#)



## 1.4 Oppfølging og kontroll

### 1.4.1 Internkontroll hos tilskuddsforvalter (kommunen)

For å sikre korrekt saksbehandling, skal kommunen ha etablert systemer, rutiner og tiltak som blant annet har til hensikt å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler<sup>2</sup>.

Tiltakene skal bidra til å sikre korrekt:

- ✓ Registrering av faste data
- ✓ Saksbehandling, herunder dokumentasjon av fastsettelse av tilskuddsbeløp
- ✓ Registrering av vedtak om tilskudd
- ✓ Utbetaling av tilskudd til rett mottaker til rett tid
- ✓ Registrering i regnskapet
- ✓ Behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker

### 1.4.2 Transaksjonskontroller

Kontroll av utgifter og inntekter er et element i internkontrollen. Det skal sikre at blant annet tilskudd blir håndtert i samsvar med gjeldende lover, regler. Kommunen må derfor etablere systemer og rutiner som sikrer kontroll med transaksjonene. Dersom fagsystem har funksjonalitet for å utføre kontroller, kan kontrollene utføres maskinelt. Det er to transaksjonskontroller som er relevant for kommunene å etablere for forvaltningen av tilskuddene. Disse omtales nedenfor.

### 1.4.3 Krav knyttet til utøvelse av budsjettdisponering

Alle disposisjoner som medfører økonomiske forpliktelser, skal godkjennes av en ansatt i virksomheten som har budsjettdisponeringsmyndighet. Vedtak om tilskudd er en slik disposisjon. Virksomhetslederen som har budsjettdisponeringsmyndighet, kan delegerer denne helt eller delvis til ansatte på lavere nivåer. Delegering av budsjettdisponeringsmyndighet skal være skriftlig. Virksomheten skal ha rutiner for tilfredsstillende oppfølging av delegert budsjettdisponeringsmyndighet.

Før en ansatt med budsjettdisponeringsmyndighet gjennomfører disposisjoner, setter *Reglementet for økonomistyring i staten*<sup>3</sup> krav om at vedkommende skal

- a) påse at det er hjemmel for disposisjonen i stortingsvedtak, tildelingsbrev eller andre vedtak og at disposisjonen ellers er i overensstemmelse med gjeldende lover og regler
- b) påse at det er budsjettmessig dekning for utbetalingen
- c) påse at disposisjonen er økonomisk forsvarlig

For kommunens oppgaver vil hjemmelen for disposisjonene av tilskuddsordningene etter a) følge av tilskuddsregelverket, dette brevet og rundskrivene på Landbruksdirektoratets nettsider. Informasjon om budsjett etter b) følger av omtalen av rammene foran i dette brevet.

Den som har budsjettdisponeringsmyndighet, kan ikke godkjenne godtgjørelser eller andre utbetalinger til seg selv.

---

<sup>2</sup> Reglementet for økonomistyring i staten kapittel 6.3.8.1 og kapittel 2.4

<sup>3</sup> Reglement for økonomistyring i staten kapittel 2.5.2.1



#### 1.4.4 Attestasjon

Alle tilskuddsbeløp skal være attestert<sup>4</sup> før utbetaling kan skje. Den som attesterer, skal kontrollere at beløp til utbetaling stemmer med vedtaket om tilskudd (tilskuddsbrevet), og at tilskuddsmottakeren har sendt inn dokumentasjon der det er stilt vilkår om dette.

For tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket og produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket skjer attestasjon maskinelt i de elektroniske fagsystemene.

Attestasjonen skal utføres av en annen enn den som har budsjettmyndighet og har bekreftet disposisjonen. Den som attesterer, kan ikke attestere utbetalinger til seg selv.

#### 1.4.5 Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakere

Kommunen skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for søknadsbehandlingen. Kommunen skal videre kontrollere eventuelle rapporter som tilskuddsmottakeren senere sender inn om måloppnåelsen. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte.

Kontrollen skal tilpasses den enkelte tilskuddsordningen og målet med den. Kontrollen skal ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen.

Kommunen skal kartlegge henholdsvis risiko for at det oppstår feil på grunn av problemer med fortolkning av tilskuddsvilkårene og risiko for uregelmessigheter. Ut fra en vurdering av det samlede risikonivået og hva som er de vesentligste risikomomentene, skal det fastsettes hvilke kontrollpunkter som er mest aktuelle, og hvem som skal foreta kontrollen.

#### 1.4.6 Kontroll med fagsystemene

Landbruksdirektoratets elektroniske systemer har tilgangskontroller som sikrer systemets funksjoner og data mot uautorisert endring. Kommunen har en viktig oppgave med å kontrollere og følge opp tilgangene som gis til kommunens ansatte. Tjenstlig behov skal ligge til grunn for tilgangene. Det er Statsforvalteren som godkjenner og administrerer tilgangene. Kommunen skal så raskt som mulig melde til Statsforvalteren om tjenstlige behov for tilganger, og om endringer, f.eks. når noen slutter, endrer ansvarsområde, går ut i permisjon osv. Meldingen skal være skriftlig og begrunnes slik at Statsforvalteren kan vurdere behovet og hvilke tilganger som dekker dette.

Se nærmere under hver tilskuddsordning om hvilke fagsystemer som er aktuelle.

#### 1.4.7 Rapportering om sikkerhetsbrudd og svakheter ved Landbruksdirektoratets elektroniske tjenester

For å håndtere sikkerheten i de elektroniske fagsystemene på en god måte, har Landbruksdirektoratet behov for at brukerne hos kommunene varsler om svakheter og sikkerhetsbrudd som oppdages.

- ✓ En svakhet i et IT-system er en egenskap ved IT-systemet som potensielt kan utnyttes, slik at det oppstår uønskede hendelser. Svakheten kan utnyttes både ved uhell, av personer som i utgangspunktet ikke forsøker å skape problemer, og av personer med uhederlige hensikter.
- ✓ Et brudd på informasjonssikkerhet er når det oppstår en uønsket hendelse som gjør at tilgjengelighet, integritet eller konfidensialitet for informasjon ikke lenger er tilstrekkelig ivaretatt.

---

<sup>4</sup> Reglement for økonomistyring i staten kapittel 6.3, og kapittel 2.5.2.2



Sikkerhetsbrudd og svakheter rapporteres ved å sende e-post til:

[sikkerhet@landbruksdirektoratet.no](mailto:sikkerhet@landbruksdirektoratet.no)

## 2 Del 2 - Andre oppgaver på landbruks- og reindriftsområdet der kommunene har ansvar

Dette kapitlet handler blant annet om kommunens ansvar

- ✓ som vedtaksmyndighet i forvaltningen av juridiske virkemidler
- ✓ for saksforberedelse i ulike ordninger der andre enn kommunen fatter vedtak
- ✓ for å sikre jordvern og reindriftas arealbehov

### 2.1 Næringsutvikling

Kommunen er førstelinje for næringsutvikling i landbruket. Kommunen har en pådriverrolle og ansvar for å følge opp lokale initiativ innen både primærlandbruket og annen landbruksbasert næringsutvikling. Statsforvalteren har støttefunksjoner og er kompetansesenter for kommunens arbeid i forkant og underveis i utvikling av prosjekter og ulike mobiliseringsprosesser.

Regionalt næringsprogram for landbruket i Nordland 2019-2022 og Nordland fylkeskommunes [Regional plan for landbruket i Nordland 2018-2030](#) ble begge utarbeidet i 2018. Begge planene peker på muligheter og utfordringer for landbruket i fylket. Forvaltningen av både midlene til rekruttering og kompetanseheving og regionale tilretteleggingstiltak i landbruket utføres av fylkeskommunen.

Statsforvalterens mobiliserings- og utviklingsarbeid vil i fortsettelsen gi oss et utvidet handlingsrom til å involvere oss i utviklingsarbeid sammen med andre aktører. I kraft av vår rolle som kompetansesenter for kommunene på landbruks- og matområdet skal Statsforvalteren

- ✓ formidle nasjonal landbruks- og matpolitikk
- ✓ bevisstgjøre kommunene om landbrukets rolle og bidrag som del av kommunenes samlede arbeid innen nærings- og samfunnsutvikling

I 2019 utarbeidet Statsforvalteren et utviklingsprosjekt for landbruket som skal følge opp prioriteringer i både Regionalt næringsprogram og Regional plan. Prosjektet heter *Oppfølgingsprosjekt tradisjonelt landbruk* og strekker seg over årene 2020-2023. Les mer om prosjektet på vår [nettside](#)

Andre områder vi vil følge opp i vårt eget utviklingsarbeid er klima, urbant landbruk, blå-grønt samarbeid, lokalmat, gårdsturisme, økt bruk av tre og Inn på tunet. I flere av de nevnte områdene er det egne prosjektsatsinger. Statsforvalteren forventer at kommunene hjelper til slik at vi når ut til målgruppene i prosjektene med de tiltakene som skal gjennomføres.

#### 2.1.1 Inn på tunet

Statsforvalteren i Nordland har i samarbeid med Nordland fylkeskommune ansvar for å gjennomføre ett av fire nasjonale pilotprosjekter knyttet til Inn på tunet som en del av Inn på tunet-løftet 2. Hadsel, Sortland, Vågan, og Meløy er pilotkommuner og Bodø kommune er erfaringskommune. Øvrige kommuner i Nordland kan delta på enkelte fellestiltak i prosjektet. Les mer om pilotprosjektet og følg med på aktivitetskalenderen til *Inn på tunet i Nordlandskommunene* på nettsiden til [Inn på tunet-løftet](#).



## 2.2 Skogbruk

### 2.2.1 Utenlandske treslag

All utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, inkludert produksjon av juletrær og pyntegrønt, betinger at det er gitt tillatelse. Det er Statsforvalteren som behandler søknader om utplanting av utenlandske treslag. Det vil bli endringer i ny forskrift, som ventes i løpet av 2022.

Det skal ikke utbetales skogfond eller tilskudd til planting av utenlandske treslag hvis det ikke er gitt tillatelse.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål](#)

[Søknadsskjema](#)

[Veileder til forskrift om utsetting av utenlandske treslag](#)

### 2.2.2 Landbruksveier

Nybygging og ombygging av landbruksveier krever tillatelse av kommunen. Dette gjelder alle landbruksveier der arbeidet medfører planering med samlet omfang over 150 meter eller areal over 450 m<sup>2</sup>, og der fylling eller skjæring avviker mer enn 1 meter fra opprinnelig terrengnivå.

Søknaden skal behandles etter *Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier*, og det er kommunen som er vedtaksmyndighet. Hvis landbruket alene ikke kan forsvare bygging av veien, skal søknaden behandles etter *Plan- og bygningsloven*. Dette framgår av søknadsskjemaet LDIR-902 for bygging av landbruksveier.

Søknaden skal føres inn i Landbruksdirektoratets saksbehandlersystem ØKS.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier](#)

### 2.2.3 Prosjekt Tre-industri

Prosjektene Økt bruk av tre og Tre inn i fremtiden er avsluttet og avløses av nytt prosjekt «Tre-industrialisering for framtida i Nordland». Hensikten er å motivere til økt bruk av tre i bygg og bidra til økt lokal verdiskaping innenfor treindustri i Nordland. Tre-industrien, arkitekt- og byggebransjen skal mobiliseres til å satse på innovative utviklingsprosjekter med tre og treprodukter som tema. Prosjektet er finansiert som et spleiselag mellom Statsforvalteren og Innovasjon Norge. Grunnet sykemelding er oppstart utsatt.

### 2.2.4 Skogbruksplanlegging

Det framgår av «Hovedplan for skogbruksplanlegging med miljøregistreringer i Nordland 2021-2050» hvilke kommuner som er prioritert kartlagt og når det skal skje. I ny plan er Revisjon av Miljøregistreringer i skog vektlagt i prioriteringene i handlingsplandelen.

Når det startes opp skogbruksplanprosjekter er det viktig at kommunen prioriterer ressurser for å bistå prosjektgruppene.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Hovedplan for skogbruksplanlegging med miljøregistreringer i Nordland 2014-2030](#)

[Retningslinjer for revisjon av miljøregistreringer - PEFC](#)

[Retningslinjer for revisjon av miljøregistreringer - LDIR](#)



### 2.2.5 Kontroll av foryngelse etter hogst

Det er viktig å sikre framtidig verdiskaping i skogen, og skog i vekst binder CO<sub>2</sub>. Det er derfor svært viktig at det sikres tilstrekkelig foryngelse etter hogst. Vanligvis må dette gjøres ved planting. I ØKS (Økonomisystem for Skogordningene) er det laget et system for oppfølging av dette. Skogeiendommer som har hatt hogst over 250 m<sup>3</sup> for tre år siden, der det ikke er registrert plantekjøp senere blir plukket ut for nærmere kontroll. Uttrekket gjøres maskinelt, og finnes i ØKS.

Kommunen må gjennomføre kontrollene, og følge opp der det er nødvendig.

### 2.2.6 Resultatkartlegging

For å kontrollere at hogst blir utført i henhold til gjeldende regelverk, blir det årlig trukket ut tre år gamle hogstfelt som skal kartlegges i felt. *Forskrift om bærekraftig skogbruk* er et viktig grunnlag for kontrollen. Hvilke felt som skal kontrolleres finnes i ØKS, og resultatet fra kontrollen skal registreres der.

Kommunen må gjennomføre resultatkartleggingen innen 31.12.2022.

## 2.3 Lovforvaltning

### 2.3.1 Vedtaksmyndighet

Det er kommunen (kommunestyret) som er vedtaksmyndighet i de aller fleste saker som behandles og avgjøres i samsvar med jordloven og konsesjonsloven. Dette gjelder også økonomiske virkemidler som for eksempel produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel.

For at disse søknadene skal kunne avgjøres av andre enn kommunestyret selv, må det utarbeides et delegeringsreglement som må vedtas av kommunestyret. Under tidligere dokumentkontroller fant vi at mange kommuner hadde et til dels svært mangelfullt delegeringsreglement.

Vi forventer at kommunene gjennomgår gjeldende delegeringsreglement og – om nødvendig – legger fram forslag til et nytt reglement for kommunestyret så snart som mulig. Hvis et vedtak er fattet av et politisk utvalg eller en i administrasjonen som ikke har nødvendig fullmakt, vil det kunne føre til at vedtaket blir ugyldig.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Vedtak om overføring av myndighet til kommunen, Statsforvalteren, Landbruksdirektoratet og Direktoratet for mineralforvaltning etter konsesjonsloven, jordlova og odelsloven](#)

### 2.3.2 Begrunnelsesplikten

Politiske vedtak skal begrunnes. I de tilfeller det politiske utvalget fatter et vedtak som ikke er i samsvar med administrasjonens innstilling, må det alternative vedtaket begrunnes. Dette gjelder også når politisk utvalg vil innvilge søknaden. Begrunnelsen må foreligge før vedtaket fattes. Manglende begrunnelse kan føre til at Statsforvalteren sender saken tilbake til kommunen for ny vurdering. Vi kan også overprøve eller oppheve kommunens vedtak.

### 2.3.3 KOSTRA

Vi forventer at kommunene sørger for fullstendig og korrekt rapportering i KOSTRA, fordi tallene blir vektlagt av sentrale myndigheter. For 2020 var det flere kommuner i fylket som ikke rapporterte inn sine tall. Vi forventer at alle kommunene i Nordland melder inn sine tall for 2021, og vi vil følge opp de som ikke gjør dette. Både veiledning og hjelpeskjema er sendt kommunene 17.01.2022.



Se også kapittel 2.6.2 om jordvern.

### 2.3.4 Nye rundskriv om konsesjon og driveplikt i 2021

[M-1/2021 - Konsesjon, priskontroll og boplikt](#)

[M-2/2021 - Driveplikt, omdisponering og deling](#)

### 2.3.5 Arveloven § 99a

Fra 1. januar 2022 har dødsbo en frist på tre år til å sørge for at landbrukseiendom i boet overføres til ny eier. Treårsfristen løper fra dødsfallet og gjelder der det i dødsboet inngår en landbrukseiendom som består av minst 5 daa jordbruksareal eller minst 25 daa produktiv skog. Hvis arvelater døde før 1. januar 2022, regnes treårsfristen fra 1. januar 2022.

[Lenke til veilederen fra LMD](#)

## 2.4 Samarbeid med Mattilsynet

Landbruksdirektoratet og Mattilsynet har inngått avtale om utveksling av informasjon. Avtalen ble sist revidert 19.06.2020. Det framgår bl.a. av avtalen at Mattilsynet skal sende kopi av tilsynsrapporter/brev til kommunen i de tilfeller som framgår av avtalen.

Dersom kommunen har mistanke om brudd på regelverket om dyrevelferd, skal Mattilsynet varsles. Varsling kan gjøres via Mattilsynets [nettside](#). Dersom saken er akutt, skal det varsles per telefon.

Vi forventer at kommunen bidrar til å etablere gode samarbeidsrutiner med Mattilsynet.

### *Bakgrunnsinformasjon*

[Rutiner for informasjonsutveksling](#)

## 2.5 Arealgrunnlag for produksjonstilskudd

Oppdaterte arealtall som grunnlag for søknad om produksjonstilskudd bidrar til en effektiv saksbehandling i kommunenes landbruksforvaltning. Det er gjennomført periodisk ajourhold av AR-5 i mange kommuner siste år, og andelen som årlig utfører kontinuerlig oppdatering er meget bra. Mange har gått over til SFKB, men det er fortsatt viktig å holde AR-5 og Landbruksregisteret oppdatert slik at man oppnår en god flyt i saksbehandlingen av søknader om produksjonstilskudd. 12 kommuner har gjennomgått kurs og tester nå AR5web som nytt brukergrensesnitt for kontinuerlig ajourhold. Det forventes at kommuner som har behov for faglig oppdatering benytter seg av de kurs som tilbys av NIBIO og Statsforvalteren.

## 2.6 Arealforvaltning og samfunnsutvikling

### 2.6.1 Reindrift

Reindriften i Nordland er organisert i 12 reinbeitedistrikt. I flere kommuner foregår det også grenseoverskridende reindrift. I Nordland omfatter dette 18 samebyer som har barmarksbeiter på norsk side. Den grenseoverskridende reindriften har etablerte rettigheter med bakgrunn i alders tids bruk, og skal i saker som berører dem høres og informeres på samme måte som de norske reinbeitedistriktene. Reinbeitedistrikt og samebyer har et styre med en leder som skal kontaktes i saker hvor reindriftsinteressene kan bli berørt. Dette gjelder blant annet i utarbeidelse av planer og byggesaker, godkjenning av nydyrking og landbruksveier samt tillatelser etter motorferdselloven.



Beiteressursene er det viktigste naturgrunnlaget for en bærekraftig reindrift og flyttleier har et spesielt vern. Kommunen skal sikre at reindrifas arealressurser er ivaretatt i alle planprosesser. Vi erfarer at dette best gjøres ved at berørte reinbeitedistrikt og samebyer involveres så tidlig som mulig i planprosessene.

Kommunen skal kjenne til Grunnlovens § 108 og folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Statsforvalteren har flere artikler om disse temaene på nettsiden sin:

- ✓ [Grunnlovens § 108 og folkeretten](#)
- ✓ [Hva menes med "basert på alders tids bruk" i reindriften §4?](#)

Vi minner om endringene i sameloven som trådte i kraft 1. juli 2021. Den slår fast at representanter for samiske interesser har rett til å bli konsultert i beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Konsultasjonsplikten omfatter også kommunene, jf. § 4 – 4 i lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven). Denne endringen forsterker samisk reindrifts medvirkning og muligheter til å påvirke tiltak og vedtak som kommunen har myndighet over. Nærmere opplysninger om konsultasjoner m.m. fram går av [Veileder fra KMD for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser](#).

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Reindriften](#)

[Reindrift og planlegging etter plan- og bygningsloven](#)

[Nordlandsatlas - reindriftskart](#)

[Kontaktpersoner i reinbeitedistrikt og samebyer](#)

[Reindriften distriktsplaner](#)

## 2.6.2 Jordvern

Matjord er en knapp og ikke-fornybar ressurs. Nedbygging eller gjengroing er sammen med klimaendringer den største trusselen for matjorda både på lang og kort sikt.

Jordbruket er en arealintensiv næring som har stor betydning for mange kommuner og lokalsamfunn i fylket. Landbruket spiller også en viktig rolle i utviklingen av livskraftige lokalsamfunn og regioner. Kunnskap om arealene som utgjør ressursgrunnlaget for landbruksnæringene og om bruken av arealene er viktig for å kunne ta riktige strategiske valg.

I juni 2021 vedtok Stortinget en oppdatert nasjonal jordvernstrategi med forsterket jordvernmål og utvidet jordvernbegrep. For Nordland har statsforvalteren fulgt opp de nasjonale målsettingene og rullert vår regionale strategi. Strategisk plan for jordvern i Nordland 2022-2025 er vedtatt og kan lastes ned [her](#). Strategien har nye målsettinger for hvordan Nordland kan bidra til å nå de nye nasjonale målene. Formålet med planen er «Vern av jordsmonn er forutsetningen for å dyrke mat, opprettholde naturmangfold, regulere vannets kretslop, binde karbon og skape verdier, arbeidsplasser og gode lokalsamfunn. Vi skal ta vare på dyrka og dyrkbare arealer i Nordland og sikre at jordas fruktbarhet opprettholdes. Det vil bidra til å nå FNs bærekraftsmål og sikre at jorda disponeres ut fra framtidige generasjoners behov».

Planen har fire resultatmål: Tap av dyrka jord skal være mindre enn 150 dekar i snitt per år. Tap av dyrkbar jord skal være under 150 dekar per år. Jordbruksarealene skal drives og beiteressursene i utmarka skal sikres for framtidige generasjoner.

Kommunene forvalter størsteparten av arealene gjennom kommunal planlegging. Det er derfor avgjørende at kommunene har god kjennskap til både nasjonal og lokal verdi av arealene i sin





kommune. Først da kan de gjøre gode avveininger mellom jordvernhensyn og andre interesser. Hvis kommunene lager sine egne jordvernstrategier, skaper det oppmerksomhet og bevissthet om dyrka mark, og gir kunnskap om arealenes verdi.

#### **2.6.2.1 Kommunen er planmyndighet**

Det meste av omdisponeringen skjer gjennom vedtak av reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven. Det er kommunene som vedtar disse arealplanene, og dermed avgjør hvilke arealer som skal omdisponeres. Det er viktig at lokal landbruksmyndighet deltar aktivt i planarbeidet, landbruksfaglige vurderinger har stor betydning. Landbruksforvaltningen i kommunene kan bidra med viktig kunnskap i jordvernsaker, både om kvaliteten på jordbruksarealene og hvilke verdier de tilfører lokalsamfunnet.

Kommunene skal følge opp jordvern aktivt i alle arealplanprosesser og andre prosesser som innebærer endret arealbruk. Kommunene må som planmyndighet ivareta viktige arealer for produksjon av miljøgoder som bevaring av biologisk mangfold, kulturlandskap og skogen og jorda sin funksjon som karbonlager. Kommunene må synliggjøre og ta vare på naturressursene i kommunalt planverk. I arbeidet med arealplaner (kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner) vil vi legge vekt på at kommunene tar ansvar for å utrede alternative utbyggingsområder dersom planene legger opp til utbygging på dyrka og/eller dyrkbar jord.

#### **2.6.2.2 Arealregnskap**

Arealregnskap, som klargjør hva som fins av tilgjengelige utviklingsmuligheter i planavklarte områder, er en nødvendig forutsetning for å begrunne behov for ev. planer som medfører at nye arealer tas i bruk til utbyggingsformål. Statsforvalteren forventer derfor at slikt regnskap foreligger når kommunene fremmer arealplaner. For mer informasjon se [brev fra Statsforvalteren til kommunene i Nordland datert 11.01.2022](#).

#### **2.6.2.3 Kjerneområder for landbruk og langsiktige utbyggingsgrenser**

Vi forventer at kommunene synliggjør viktige jordbruksområder i arealplanene, etablerer langsiktige utbyggingsgrenser mot de viktigste landbruksarealene, samt stiller krav om effektiv utnyttelse av eksisterende og planlagte utbyggingsområder.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Veiledningsside for jordvern i kommunal- og regional planlegging](#)

[Regjeringens nettside om jordvern](#)

[Statsforvalterens side om jordvern](#)

#### **2.6.2.4 Landbruks- og beitebruksplaner**

Landbruks- og beitebruksplaner som omhandler kjerneområder for landbruk, reindriftas og landbrukets beitebruk og satsingsområder for nydyrking, er viktig for å kunne se landbruks- og reindriftsnæringene i sammenheng. Vi forventer at kommunene bruker slike planer aktivt i arealplanleggingen. Vi oppfordrer kommunene i Nordland til å utarbeide eller revidere landbruks- og beitebruksplaner når kommuneplanens arealdel revideres.

#### **2.6.3 Dialog mellom landbruk og reindrift**

Kommunen har ansvar for næringer som utøves innenfor sine grenser. Dette gjelder både landbruk og reindrift. Kommunen har derfor en sentral rolle i arbeidet med å øke forståelsen og kunnskapen mellom næringene. Utfordringer mellom landbruket og reindrifta vil variere mellom kommunene. Løsningene finnes lokalt, og dialog danner grunnlag for gode driftsbetingelser hos begge parter.



Der det oppstår konflikt mellom landbruk og reindrift, forventer vi at kommunen bidrar til å dempe konflikten, skape gjensidig forståelse hos partene og å finne konstruktive løsninger. Kommunale dialoggrupper er det viktigste virkemiddelet for å løse utfordringer mellom næringer og kommuner. Statsforvalteren mener at god dialog mellom næringsutøverne og kommunen er viktig for å unngå konflikter og bidra til kunnskapsutveksling lokalt.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Dialoggrupper og tilskudd til konfliktforebyggende tiltak](#)  
[Distriktsplaner for reinbeitedistriktene](#)

## **2.7 Kommunens klima- og energiplan**

Kommunen skal ha en klima- og energiplan, enten som en del av kommuneplanen eller som en egen kommunedelplan. Både jord- og skogbruket har viktige roller i arbeidet mot klimaendringene. Vi forventer derfor at landbrukets utfordringer og tiltak beskrives i klimaplanene, og at de følges opp.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Hvordan organisere klima- og energiplanlegging](#)

### **2.7.1 Fylkesvise midler i Klima- og miljøprogrammet (KMP)**

Statsforvalteren forvalter de fylkesvise midlene over *Klima og miljøprogrammet*. For 2022 har Nordland fått tildelt kr 400 000. Kommunene kan søke om midler for å gjennomføre informasjonstiltak på miljøområdet. Søknadsfristen er 15. mars 2022.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Om de fylkesvise midlene 2022](#)

## **2.8 Tilskudd ved klimabetingede skader og erstatningsordninger**

### **2.8.1 Klimabetingede skader – tilskudd ved produksjonssvikt (tidligere avlingssvikt)**

Klimabetingede skader er uforutsigbare og kan gi produksjonssvikt, som gir en alvorlig situasjon for de foretak som rammes. Det er derfor viktig at forvaltningen fungerer godt, slik at foretakene som søker tilskudd raskt får svar på sin søknad og at søknaden blir riktig behandlet.

Kommunen har ansvar for kontroll og saksforberedelse av søknader om tilskudd ved produksjonssvikt. Kommunen skal kontrollere skadeårsaken, måle opp fôrlager og gi uttalelse til søknaden. I år med omfattende skader blir det mange søknader som gir en stor arbeidsmengde. Derfor ønsker Statsforvalteren at kommunene har en enkel plan for hvordan kommunen skal sikre rask og sikker saksbehandling når det ligger an til mange søknader i kommunen.

Kommunen må følge med utviklingen i vekstsesongen, om det blir vinterskader, tørke eller andre klimatiske årsaker som gjør at foretak får reduserte avlinger. Kommunen skal føre journal over foretak som melder om mulig produksjonssvikt.

*Bakgrunnsinformasjon*

[Les mer om produksjonssvikt på Landbruksdirektoratets nettside](#)

### **2.8.2 Erstatning etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon**

Det finnes erstatningsordninger for økonomiske tap i forbindelse med gjennomføring av offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon. Når det er gitt pålegg om å slakte ned dyr eller destruere



planter etter påvisning av smittsom sykdom eller farlige planteskadegjørere, kan erstatningsordningene dekke deler av økonomiske tap som det ikke er mulig å sikre seg mot gjennom vanlig forsikring.

Statsforvalteren kontakter søker og berørt kommune med informasjon og veiledning når det er aktuelt å ta disse ordningene i bruk.

#### *Bakgrunnsinformasjon*

[Erstatning etter pålegg om nedslakting](#)

[Erstatning etter pålegg om destruksjon av planter](#)

[Landbruksdirektoratets rundskriv 2017/30](#)

## **2.9 Vannforskriften**

Regional plan for vannforvaltning i Nordland og Jan Mayen vannregion (2022-2027) sammen med tiltaksprogram, ble vedtatt i Nordland fylkesting i desember 2021.

Målet er at alle vannområdene i Nordland skal oppnå god miljøtilstand innen 2027.

Kommunen er forurensningsmyndighet for avløp og landbruk. I forbindelse med oppdatering av tiltaksprogrammet, har den enkelte kommune ansvar for å oppdatere og kvalitetssikre sine tiltak. Hver kommune oppfordres til å prioritere tiltak i de 2 til 3 mest landbrukspåvirkede vannområdene. Det er viktig at miljømål og foreslåtte tiltak er godt forankret i kommunens egne planer og strategier og følges opp i det praktiske arbeidet.

De regionale vannområdekoordinatorene kan bistå kommunene i dette arbeidet.

SMIL-midlene gir mulighet til finansiering av målretta tiltak for bedring av vannkvalitet. Kommuner som kan vise til gjennomføring av målretta tiltak gjennom SMIL-ordningen, vil bli prioritert ved framtidige fordelinger av SMIL-midler. Statsforvalterens ambisjon er fortsatt å styrke effekten av SMIL-midlene ved prioritert bruk av miljøtilskudd (RMP) og tilskudd fra klima- og miljøprogrammet.

#### *Bakgrunnsinformasjon*

[Vann-Nett](#)

[Regional plan for vannforvaltning for perioden 2022 – 2027](#)

## **2.10 Økt produksjon og bruk av bioenergi**

Statsforvalteren i Nordland og Statsforvalteren i Troms og Finnmark har nylig utarbeidet og vedtatt strategien «Grønn varme i nord – Bioenergistrategi for Nord-Norge».

Jord- og skogbruk i Nordland representerer store biologiske ressurser som kan danne grunnlaget for produksjon av bioenergi. I dag er det råstoff fra skogbruket som i hovedsak blir benyttet i fjernvarmeanlegg. Det er gode muligheter til å øke uttaket av skogressurser i fylket, som igjen kan gi flere flisfyrte varmeanlegg.

Fra jordbruket er det særlig husdyrgjødsel fra storfe og svin som egner seg som råstoff til energi, da i form av biogass. Husdyrgjødsel må sambehandles med andre kilder, som for eksempel marine ressurser eller matavfall for å gi god nok effekt og økonomi i biogassproduksjon. Det er gode muligheter for å øke produksjon og bruk av biogass i Nordland, der råstoffprodusenter og energibrukere er samlokalisert.



I denne rapporten foreslås det en del mål, strategier og tiltak til hvordan vi kan utnytte bioenergipotensiålet i Nordland bedre enn i dag. Det pekes på en rekke tiltak retta både mot landbrukets behov for energi, men også byggeiere generelt som etterspør fornybare løsninger. Sikker leveranse av råstoff, kompetanse i alle ledd i energibransjen og gode rammebetingelser for næringa, er stikkord som avgjør om vi klarer å øke andelen grønn varme i nord.

*Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologi i landbruket*, som forvaltes av Innovasjon Norge, kan gi investeringsstøtte til gårdsvarmeanlegg. Både landbruksforetak og skogeiere kan søke. Det er viktig at kommunene følger opp lokale initiativ innen bioenergi, og henviser mulige utbyggere til kompetente fagmiljøer.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Grønn varme i nord - Bioenergi strategi for Nord-Norge](#)  
[Bioenergi programmet hos Innovasjon Norge](#)

### **2.11 Autorisasjonsordningen for plantevern- og gnagermidler**

Kommunen har ansvar for å arrangere eksamen etter kurs om kjøp og bruk av plantevernmidler og tilleggsautorisasjon for gnagermidler. Kommunen skal kreve inn gebyr fra kandidatene. En andel av gebyret skal overføres til Statsforvalteren. Kommunen retter eksamen/prøve og registrerer resultatet i den nettbaserte autorisasjonsdatabasen. Kommunen skal vurderer om kandidatene tilfredsstillende vilkår for å motta autorisasjon. Dere får eget brev om dette når det er aktuelt.

I Nordland holdes kursene av landbruksrådgivningen og naturbruksskolene (Sortland og Mosjøen vgs). Det er Statsforvalteren som godkjenner kursinstruktørene.

*Bakgrunnsinformasjon:*

[Mer informasjon på nettsiden vår](#) og [på nettsiden til Mattilsynet](#)

### **2.12 Samfunnssikkerhet og beredskap**

Kommunen har viktige oppgaver og ansvar på beredskapsområdet, jevnfør lov om kommunal beredskapsplikt, samt lovverk på sektorområder (helse, brann, vannforsyning, kommunalteknisk område og så videre). I arbeidet med ROS-analyser og beredskapsplaner har kommunen et ansvar for at landbruks- og reindriftsnæringenes behov og utfordringer ivaretas. Dette gjelder både naturhendelser som skred og flom, ulykker og svikt i kritisk infrastruktur.

Kommunen bør invitere representanter for næringene med i planprosessene – også fordi næringene rår over verdifulle ressurser og kompetanse som kan inngå i den lokale beredskapen, eks. brann. Vi vil også minne om at det forbyggende arbeidet er viktigst, og at landbruks- og reindriftsnæringene er viktig både som store arealbrukere og som ulykkes- og brannutsatte næringer. Næringene er avhengig av en robust infrastruktur som blant annet omfatter strøm, telefon, internett, transportsystem, vannforsyning og avløp.

Skogbrann har tidligere knapt vært et tema i Nordland. Med klimaendringene ser vi imidlertid at skogbrannfaren øker. Det er derfor viktig at kommunen er kjent med sitt ansvar som førstelinjestans i brannberedskapen. De lokale skogbruksmyndighetene er spesielt nevnt i *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen, § 4-12*.



**Bakgrunnsinformasjon:**

[Forskrift om kommunal beredskapsplikt](#)

[Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen](#)

### 2.13 Informasjon, kurs og konferanser i 2022

Det er viktig at kommunene holder seg oppdatert om informasjon fra oss og deltar på våre kurs og konferanser for å få faglig oppdatering og informasjon som kreves i arbeidet med de forskjellige ordningene.

Vi har som mål å samordne informasjon til kommunene fra landbruks- og reindriftsavdelinga. Vi publiserer derfor ukentlige [informasjonsbrev på nettsiden vår](#). Der kan du også registrere deg som abonnent. Følg også med på [kurskalenderen vår](#), der alle arrangementer kunngjøres og deltagere kan melde seg på. Det er planlagt flere fysiske kurs/konferanser. Om disse kan gjennomføres som planlagt avhenger av koronasituasjonen.

Våre planlagte kurs og konferanser for kommunal landbruksforvaltning i 2022 framgår av vedlegg 2.

Med hilsen

Katrine Erikstad (e.f.)  
avdelingsdirektør landbruks- og reindrift

Magne Totland  
underdirektør

*Dokumentet er elektronisk godkjent*

**Vedlegg:**

- 1 Vedlegg 1 - Oversikt over kommunevise beløpsmessige rammer innen landbruket for 2022
- 2 Vedlegg 2 - Oversikt over planlagte kurs/konferanser mv 2022

**Kopi til:**

Landbruksdirektoratet Postboks 1450 Vika 0116 OSLO

**Mottakerliste:**

Grane kommune	Rådhuset	8680	Trofors
Leirfjord kommune		8890	Leirfjord
Narvik kommune	Postboks 64	8501	NARVIK
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO i RANA
Værøy kommune	Postboks 2523	8063	Værøy
Vågan kommune	Postboks 802	8305	Svolvær
Bodø kommune	Postboks 319	8001	Bodø
Dønna kommune		8820	Dønna
Hadsel kommune	Rådhusgata 5	8450	Stokmarknes
Herøy kommune	Silvalveien 1	8850	Herøy
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	Ørnes



Moskenes kommune		8390	Reine
Steigen kommune	Rådhuset	8281	Leinesfjord
Træna kommune		8770	Træna
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	Mosjøen
Vega kommune	Gladstad	8980	Vega
Øksnes kommune	Storgata 27	8430	MYRE
Fauske kommune	Postboks 93	8201	Fauske
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	Inndyr
Hamarøy kommune	Marie Hamsuns vei 3	8294	Hamarøy
Hattfjelldal kommune	O.T. Olsens vei 3 A	8690	Hattfjelldal
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	Korgen
Lødingen kommune	Postboks 83	8411	Lødingen
Røst kommune		8064	Røst
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	Leknes
Beiarn kommune	Kommunehuset, Nedre Beiarveien 906	8110	Moldjord
Bindal kommune	Rådhuset	7980	Terråk
Evenes kommune	Postboks 43	8539	Bogen i Ofoten
Sortland kommune	Postboks 117	8401	Sortland
Lurøy kommune		8766	Lurøy
Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	Brønnøysund
Bø kommune	Rådhuset	8475	Straumsjøen
Rødøy kommune		8185	Vågaholmen
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Vevelstad kommune		8976	Vevelstad
Nesna kommune	Moveien 24	8700	Nesna
Sømna kommune		8920	Sømna
Sørfold kommune	Strandveien 2	8226	Straumen
Alstahaug kommune	Postboks 1006	8805	Sandnessjøen
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Flakstad kommune		8380	Ramberg



## Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje  
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

### Beløpsmessige rammer til kommuner i Nordland for tilskuddsordninger i landbruket for 2022

Vedlegg til brev fra Statsforvalteren i Nordland vår ref 2022/4

Kommune	Kom.nr	SMIL	Drenering jordbruks- jord	Tiltak i beite- områder	UKL og verdens- arv	NMSK Skogkultur	NMSK Veier og skogsdrift
Bodø	1804	360 000	300 000	80 000		100 000	500 000
Narvik	1806	200 000	150 000	60 000		30 000	0
Bindal	1811	200 000	200 000	0		200 000	0
Sømna	1812	420 000	600 000	0		30 000	0
Brønnøy	1813	320 000	600 000	0		250 000	0
Vega	1815	400 000	500 000	0	1 500 000	0	0
Vevelstad	1816	100 000	100 000	0		0	0
Alstahaug	1820	220 000	400 000	80 000	810 000	20 000	0
Leirfjord	1822	100 000	350 000	0		40 000	0
Vefsn	1824	320 000	300 000	60 000		400 000	0
Grane	1825	200 000	120 000	60 000		350 000	0
Hattfjelldal	1826	180 000	200 000	80 000		300 000	0
Dønna/Herøy	1827/1818	330 000	400 000	80 000		0	0
Nesna	1828	220 000	150 000	100 000		50 000	0
Hemnes	1832	310 000	350 000	80 000		200 000	150 000
Rana	1833	240 000	300 000	100 000		350 000	150 000
Lurøy/Træna	1834/1835	100 000	50 000	70 000		10 000	0
Rødøy	1836	100 000	100 000	80 000		10 000	0
Meløy	1837	120 000	100 000	80 000		150 000	0
Gildeskål	1838	110 000	150 000	50 000		10 000	0
Beiarn	1839	200 000	150 000	100 000		50 000	0
Saltdal	1840	180 000	150 000	100 000		250 000	1 000 000
Fauske	1841	100 000	150 000	60 000		50 000	0
Sørfold	1845	100 000	100 000	0	810 000	100 000	0
Steigen/Hamarøy	1848/1875	450 000	330 000	130 000	1 050 000	150 000	0
Evenes	1853	50 000	70 000	50 000		100 000	200 000
Samarbeidet LO-VEST	1851-59-60- 65-66-67- 68-70-71-84	1 300 000				150 000	1 000 000
Lødingen	1851	0	50 000	0		0	0
Flakstad	1859	0	30 000	50 000		0	0
Vestvågøy	1860	0	200 000	100 000		0	0
Vågan	1865	0	150 000	60 000		0	0
Hadsel	1866	0	200 000	80 000		0	0
Bø	1867	0	100 000	0		0	0
Øksnes	1868	0	50 000	60 000		0	0
Sortland	1870	0	220 000	100 000		0	0
Andøy	1871	0	200 000	70 000		0	0
Moskenes	1874	0	0	0		0	0
Røst	1856	70 000	0	0	710 000	0	0
<b>Sum</b>		<b>7 000 000</b>	<b>7 570 000</b>	<b>2 020 000</b>	<b>4 880 000</b>	<b>3 350 000</b>	<b>3 000 000</b>

SMIL: Spesielle miljøtiltak i jordbruket. UKL: Utvalgte kulturlandskap i landbruket. NMSK: Nærings- og miljøtiltak i skogbruket







## Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje  
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

2

### Oversikt over planlagte kurs, konferanser og studieturer i 2022

Vedlegg 2 til brev fra Statsforvalteren i Nordland vår ref 2022/4

Tema	Dato/uke	Omfang	Web eller fysisk	Kontaktperson	Målgruppe
<b>Januar</b>					
Stimuleringsstikk til veterinærtjenester	20.jan	2 timer	web	Grete Nytrøen Kvavik	Kommunene
<b>Februar</b>					
Kunnskapsgrunnlag for jordvern	02.feb	2 t og 15 min	web	Toril Austvik	Kommunal landbruksforvaltning og kommunale planavdelinger
Næringsutvikling	08.feb	4 timer	Web	Signe Pedersen	Kommunal landbruksforvaltning, ledelse og politikere
Jordmonnkartlegging	09.feb	2 timer	web	Toril Austvik	Kommuner som er jordmonnkartlagt
Priskontroll og konsesjonslov	21.feb	1,5 time	web	Margrethe Benson	Kommunal landbruksforvaltning
Beitebruksplan	23.feb	4 timer	Web	Signe Pedersen	Kommunal landbruksforvaltning, og gårdbrukere
Organisert beitebruk	24.feb	3 timer	Web	Signe Pedersen	Kommunal landbruksforvaltning, og gårdbrukere
<b>Mars</b>					
Tiltak i beiteområder	Uke 11	2 timer	web	Grete Nytrøen Kvavik	Kommunene
Konsesjonsvurdering og AS + kort om sameie	23.mar	1,5 time	web	Margrethe Benson	Kommunal landbruksforvaltning
Reindrift, beiterettigheter og beitebrukskart	Uke 13	2 timer	web	Elisabeth Utstøl Pettersen	Kommunal landbruksforvaltning
<b>April</b>					
Autorisasjonsordning for plantevern og gnagermidler	Uke 17	2 timer	web	Grete Nytrøen Kvavik	Kommunene
Nydyrking	06.apr	1,5	web	Margrethe Benson	Kommunene
<b>Mai</b>					
Drenering	Uke 19	2 timer	web	Åsa Hellem	Kommunene
<b>Juni</b>					
Næringsutvikling	07. - 09. juni		Studietur	Signe Pedersen	Kommunal landbruksforvaltning
Skogtiltak Skogveier, skogfond, sertifisering	Sommer/felt-sesong	2 dager	fysisk	Gunnar Nygaard og Geir Sund	Kommunal landbruksforvaltning



Tema	Dato/uke	Omfang	Web eller fysisk	Kontaktperson	Målgruppe
<b>Juli</b>					
<b>August</b>					
<b>September</b>					
Innføring i plan- og bygningsloven med vekt på jordvern og reindriftsinteresser	Uke 36	3 timer	web	Elisabeth Utstøl Pettersen og Toril Austvik	Kommunal landbruksforvaltning
Produksjonstilskudd, Regionale miljøtilskudd SMIL, Sykdomsavløsning Landbruksregistret	Uke 38/39 september	2 dager/2 steder	fysisk	Marianne Olsen	Kommunene
Produksjonssvikt	Uke 37	2 timer	web	Åsa Hellem	Kommunene
<b>Oktober</b>					
<b>November</b>					
Næringsutvikling Vesterålen			Fysisk	Signe Pedersen	Kommunal landbruksforvaltning
Næringsutvikling Helgeland			Fysisk	Signe Pedersen	Kommunal landbruksforvaltning
Beitebruk og klima Vesterålen			Fysisk	Signe Pedersen	Kommunal landbruksforvaltning, gårdbrukere og politikere
Beitebruk og klima Helgeland			Fysisk	Signe Pedersen	Kommunal landbruksforvaltning, gårdbrukere og politikere
<b>Desember</b>					

Dette er det en foreløpig oversikt over planlagte informasjonstiltak på landbruks- og reindriftsområdet for kommunal landbruksforvaltning i 2022. Følg med på [kurskalenderen på vår nettside](#), der alle arrangementer kunngjøres og deltagere kan melde seg på. Det er planlagt flere fysiske kurs/konferanser. Om disse kan gjennomføres som planlagt forutsetter at koronasituasjonen tillater det.

Det er viktig at kommunene deltar på disse arrangementene for å få faglig oppdatering og informasjon som kreves i arbeidet med de forskjellige ordningene.

## Beiarn kommune

**Fra:** Ole Petter Nybakk  
**Sendt:** tirsdag 8. februar 2022 14:39  
**Til:** Beiarn kommune  
**Kopi:** Frank R. Movik; Thomas Sørensen; Anne Maren Wasmuth  
**Emne:** VS: Søksmålet er fremmet for så vidt gjelder påstanden om at fjelloven kommer til anvendelse  
**Vedlegg:** Kjennelse\_i\_sak\_21-167591ASK-HALO\_for\_signering\_signert\_07.02.2022\_.pdf.pdf

**Viktighet:** Høy

Meldes opp som referat til kst.

Beiarn Kommune		
Arr/Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr./År
20/930	38	676/22
08 FEB 2022		
Ark.kode P	020	
Ark.kode S		
Avdeling	Saksbeli	OPN
Kassasjon	Gradering	

**Fra:** Caroline Lund <cl@lundogco.no>  
**Sendt:** tirsdag 8. februar 2022 13:21  
**Til:** Monika Sande <monika.sande@beiarn.kommune.no>; Toralf Heimdal <toralf.heimdal@bardu.kommune.no>; Ole Petter Nybakk <ole.p.nybakk@beiarn.kommune.no>  
**Kopi:** 'Jan Borgnes' <jan.borgnes@fjellstyrene.no>; ole.jacob.helmen@gmail.com; Hanne Alstrup Velure <hanne.velure@utmark.no>; Lasse Gommerud Våg <lgv@lundogco.no>; 'Erlend Stabell Daling' <erlend.stabell.daling@bondelaget.no>  
**Emne:** VS: Søksmålet er fremmet for så vidt gjelder påstanden om at fjelloven kommer til anvendelse  
**Viktighet:** Høy

Hei alle

Vi har nå fått avgjørelse fra lagmannsretten. Lagmannsretten har kommet til at søksmålet ikke skal avvises for så vidt gjelder påstandene om at fjellova kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Beiarn og Bardu. Det betyr at kommunene og USS som partshjelper da får prøvd søksmålet for tingretten, med mindre staten og Statskog anker til Høyesterett og Høyesterett kommer til et annet resultat.

Lagmannsretten har – som en følge av at retten er kommet til at kommunenes får fremmet påstandene om fjellovens anvendelse – komme til at kommunene *ikke* har interesse av også å få prøvd påstanden om gyldigheten av vedtakene. Vi er ikke enig i dette. For det første har lagmannsretten avgjort denne delen av saken på bakgrunn av et grunnlag som aldri har blitt anført av staten eller Statskog. For det andre har kommunene en selvstendig interesse i få fastslått at vedtakene deres fra 2017 ikke var ugyldige slik departementet hevdet i brevet til kommunene.

For påstanden om at Statskog SF ikke har rett til å kreve beiteavgift/leieavgift kom lagmannsretten til at dette bare gjelder noen få eiendommer, og at disse selv må gå til søksmål. Dette selv om det er tale om 300 eiendommer.

Vi foreslår et teamsmøte for å diskutere videre fremdrift i saken.

Med vennlig hilsen  
**Advokatfirmaet Lund & Co DA**

Caroline Lund  
Partner – Advokat (H)



**Advokatfirmaet Lund & Co DA**

Postboks 1148 Sentrum, NO-0104 Oslo, Norway

Tel: + 47 99 11 99 00 | Faks: + 47 947 4 000 | Mobil: +47 99 11 99 01

E-post: [cl@lundogco.no](mailto:cl@lundogco.no) | [www.lundogco.no](http://www.lundogco.no)

---

This communication is intended for the person (s) named above only. It may contain information that is confidential or legally privileged. If received in error, please delete it from your system and notify our firm by phone +47 99 11 99 00.

---

# Kjennelse i sak 21-167591ASK-HALO for signering

## Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, signert 07.02.2022 med ID-Porten: BankID Mobil
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, signert 07.02.2022 med ID-Porten: BankID Mobil
- JUSSI ERIK PEDERSEN, signert 07.02.2022 med ID-Porten: BankID



### Det signerte dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signaturene
- Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
- Digitale signaturer



### Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.



### Slik ser du at signaturene er gyldig

Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.



## HÅLOGALAND LAGMANNSRETT

### KJENNELSE

**Avsagt:**

**Saksnr.:** 21-167591ASK-HALO

**Dommere:**

Lagdommer  
Lagdommer  
Lagmann

Nils Asbjørn Engstad  
Jussi Erik Pedersen  
Bjørnar Eirik Stokkan

---

Ankende part	Beiarn kommune	Advokat Caroline Lund Advokat Lasse Gommerud Våg
Ankende part	Bardu kommune	Advokat Caroline Lund Advokat Lasse Gommerud Våg
Ankemotpart Ankemotpart	Statskog Sf Landbruks og Matdepartementet	Advokat Henrik Vaaler Advokat Henrik Vaaler

---

Ingen begrensninger i adgangen til offentlig gjengivelse

Dokumentet er signert digitalt av:

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, 07.02.2022
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, 07.02.2022
- JUSSI ERIK PEDERSEN, 07.02.2022

Forseglet av



Posten Norge

Saken gjelder spørsmål om avvisning av søksmål fra Bardu kommune og Beiarn kommune mot staten v/Landbruks- og matdepartementet og mot Statskog SF om anvendelsesområdet for fjelloven og om gyldigheten av kommunenes vedtak om opprettelse av fjellstyrer.

Beiarn og Bardu kommuner vedtok i 2017 å opprette fjellstyrer i henhold til fjellovas § 3 ut fra det synspunkt at statens grunn i kommunene er statsallmenning, og at fjellova gjelder for disse arealene. Landbruks- og matdepartementet tilkjennega i brev 7. juli 2017 at fjellova ikke gjelder for statens grunn i Nordland og Troms, og at kommunene ikke hadde hjemmel til å vedta at fjellova gjelder for statens grunn i disse kommunene, eller til å opprette fjellstyre.

Beiarn kommune og Bardu kommune reiste ved stevning 2. juli 2021 søksmål ved Salten og Lofoten tingrett mot Staten v/Landbruks- og matdepartementet med påstand om at fjellova kommer til anvendelse for statsgrunn i de to kommunene, at de to kommunene har kompetanse til å oppnevne fjellstyre, og at de to kommunenes vedtak om oppnevning av fjellstyre er gyldig.

Staten v/Landbruks- og matdepartementet fremsatte i tilsvar 23. august 2021 prinsipalt påstand om avvisning av saken grunnet manglende rettslige interesse, subsidiært at staten frifinnes.

Ved saksøkernes prosesskriv 5. oktober 2021 ble også Statskog SF saksøkt. Statskog SF innga tilsvar 6. oktober 2021 med påstand om at saken avvises, subsidiært at Statskog SF frifinnes.

Salten og Lofoten tingrett avsa 7. oktober 2021 kjennelse med slik slutning:

1. Sak 21-097527 TVI-TSOL/TBOD avvises.
2. I sakskostnader for tingretten betaler Bardu kommune og Beiarn kommune Staten ved Landbruks- og matdepartementet kr 46 400 – kronerførtisekstusenfirehundre innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Tingretten begrunnet avvisningen av søksmålet i hovedsak med at søksmålet gjelder kommunenes offentligrettslige kompetanse, og at tilknytningen mellom stat og kommune hindrer søksmålsadgang.

I prosesskriv 7. oktober 2021 utvidet saksøkerne påstanden med et nytt punkt 4 og et nytt punkt 8 om at Statskog SF ikke har rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i de to kommunene. Etter utvidelsen lyder kommunenes påstand slik:

Dokumentet er signert digitalt av:

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, 07.02.2022
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, 07.02.2022
- JUSSI ERIK PEDERSEN, 07.02.2022

Forseglet av



Posten Norge

1. Fjellogen kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Beiarn kommune anvist i vedlagt kart til stevningen.
2. Beiarn kommune har kompetanse til å oppnevne fjellstyre, og
3. Beiarn kommunes vedtak 21. juni 2017 om oppnevning av fjellstyre er ikke ugyldig.
4. Statskog SF har ikke rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i Beiarn kommune.
5. Fjellogen kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Bardu kommune anvist i vedlagt kart til stevningen.
6. Bardu kommune har kompetanse til å oppnevne fjellstyre og
7. Bardu kommunes vedtak 28. juni 2017 om oppnevning av fjellstyre er ikke ugyldig.
8. Statskog SF har ikke rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i Bardu kommune.
9. Beiarn og Bardu kommuner tilkjennes sakens kostnader.

Bardu kommune og Beiarn kommune har anket tingrettens kjennelse. Anken gjelder tingrettens saksbehandling, bevisbedømmelse og rettsanvendelse. Staten v/Landbruks- og matdepartementet og Statskog SF har tatt til motmæle i tilsvar. Partene har deretter inngitt flere prosesskriv, ankemotpartene senest 21. desember 2021, og de ankende parter senest 7. januar 2022.

**De ankende parter – Bardu kommune og Beiarn kommune – har i hovedsak gjort gjeldende:**

Tingretten avsa kjennelsen om morgenen 7. oktober 2021. Tilsvaret var innkommet dagen før. Saksøkerne ble ikke gitt anledning til å gi merknader til tilsvaret før avvisningskjennelsen ble avsagt. Tilsvaret fra Statskog SF foranlediget merknader fra saksøkerne. Bruddet på kontradiksjonsprinsippet kan ha hatt betydning for utfallet av saken. Tingrettens kjennelse bør oppheves på grunn av saksbehandlingsfeilen.

Dersom tingrettens kjennelse ikke oppheves, anmodes det om muntlig forhandling i lagmannsretten for avgjørelsen av avvisningsspørsmålet, jf. tvisteloven § 29-15 andre ledd.

Søksmålet er ikke reist i egenskap av offentlig myndighet. Landbruks- og matdepartementet er ikke overordnet myndighet i denne sammenheng. Påstandspunktene om at kommunene har kompetanse til å oppnevne fjellstyrer, og at kommunenes vedtak om oppnevning av fjellstyrer er gyldige, gjelder kommunenes egne rettigheter. Påstanden om at fjellova kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Beiarn og Bardu kommuner, har betydning for kommunene, allmenningsberettigedes og innbyggernes rettigheter. Søksmålet omfatter innbyggernes og de allmenningsberettigedes privatrettslige rettigheter, som de ankende parter mener at staten og Statskog SF ikke har respektert. Saksøkerne presiserte påstanden i prosesskriv 7. oktober 2021 til at Statskog SF ikke har rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i





de to kommunene. Dette er privatrettslige rettigheter, og dette påstandspunktet retter seg både mot Statskog SF og staten v/Landbruks- og matdepartementet.

Fjellova er ikke bare en lov om forvaltning av etablerte tinglige rettigheter, men gir også ufravikelige regler om rettighetenes omfang, eksistens og hvem som er berettiget. Kommunen skal oppnevne fjellstyre, og har etter loven med tilhørende forskrifter en rekke andre rettigheter. Flere steder i lovverket er kommunen tillagt privatrettslige disposisjoner, slik Statskog SF også er det, for eksempel i seterforskriften § 20 om utvisning av tilleggsjord og nydyrking. Fjellstyret foretar handlinger av privatrettslig karakter som representant for de bruksberettigede, og kan gå til søksmål. Fjellstyrene i Bardu og Beiarn kommuner kunne imidlertid ikke gå til søksmål da staten ville hevde at fjellstyrene ikke har partsevne fordi staten mener at kommunene ikke hadde rett til å oppnevne fjellstyrer. I en slik situasjon er det naturlig at kommunene går til søksmål som representant for de bruksberettigede. Det er for øvrig en omfattende høyesterettspraksis på at kommunene kan opptre på vegne av de bruksberettigede i allmenningene, noe som har vært gjeldende rett i lang tid.

Uavhengig av om kommunenes rettigheter er privatrettslige og/eller offentligrettslige, må en kommune ha adgang til å få avklart sine egne rettigheter og plikter etter lovgivningen. Etter fjellova har kommunen plikt til å opprette fjellstyre. En kommune må ha søksmålsadgang til å få avklart om den har en slik plikt etter lovgivningen.

Også for det tilfelle at søksmålet bare gjelder offentligrettslige forhold, har kommunene rettslig interesse etter tvisteloven § 1-3. Etter tvisteloven § 1-4a første ledd bokstav a kan en kommune gå til søksmål når staten opphever et vedtak fra en kommune. Kommunen må da også kunne gå til søksmål for det mindre, nemlig når staten ikke formelt opphever vedtaket, men i brev form bemerker at vedtaket ikke har hjemmel i lov og nærmest betrakter vedtaket som en nullitet.

Tvisteloven § 1-3 må for øvrig tolkes i lys av Europarådets charter om lokalt selvstyre artikkel 11, som må forstås slik at kommunene skal ha tilgang til domstolene for å få en uavhengig rettslig prøving av sin myndighet. Kommuner må kunne bringe en sak inn for domstolene for en rettslig prøving av om en lov gjelder i kommunen.

Tvisteloven § 1-3 gir rom for elastisk tolkning, og det må være anledning for kommunene i egenskap av offentlig myndighet å gå til søksmål mot staten i tilfeller som for alle praktiske formål er lik tilfellene nevnt i tvisteloven § 1-4a.

Saken reiser dessuten prinsipielle spørsmål, og behovet for rettsavklaring i forholdet mellom kommunene og staten tilsier at søksmålsvilkårene er til stede.

Dokumentet er signert digitalt av:

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, 07.02.2022
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, 07.02.2022
- JUSSI ERIK PEDERSEN, 07.02.2022

Forseglet av



Posten Norge

Bardu kommune og Beiarn kommune har lagt ned slik påstand:

Prinsipalt:

1. Tingrettens kjennelse oppheves.
2. Beiarn og Bardu kommuner tilkjennes sakskostnader for lagmannsretten.

Subsidiært:

1. Søksmålet fremmes.
2. Beiarn og Bardu kommuner tilkjennes sakskostnader for tingretten og lagmannsretten.

**Ankemotpartene – Staten v/Landbruks- og matdepartementet og Statskog SF – har i hovedsak gjort gjeldende:**

Avvisningsspørsmålet er grundig belyst gjennom omfattende skriftlig argumentasjon for tingretten og lagmannsretten. Det er ikke grunnlag for muntlig forhandling ved lagmannsretten, jf. tvisteloven § 29-15 andre ledd.

Tingretten har ikke begått saksbehandlingsfeil i form av manglende kontradiksjon. Saksbehandlingen forut for tingrettens avvisningskjennelse var omfattende med flere innlegg fra de ankende parter. Uansett er hensynet til kontradiksjon ivaretatt gjennom anken og etterfølgende prosesskriv til lagmannsretten, som har tilstrekkelig grunnlag til å avgjøre realiteten i om saken skal avvises.

Saken skal avvises fordi de ankende parter mangler tilknytning til den. De ankende parter påstand om at fjelloven kommer til anvendelse for statsgrunn i de to kommunene, at de to kommunene har kompetanse til å oppnevne fjellstyre, og at de to kommunenes vedtak om oppnevning av fjellstyre er gyldig, gjelder rekkevidden av de ankende parter offentligrettslige oppgaver. Kravene skal avvises fordi kommunene ikke har tilstrekkelig tilknytning til å anlegge søksmål i egenskap av offentlig myndighet når vilkårene i tvisteloven § 1-4a ikke er oppfylt.

Punktene i påstanden for lagmannsretten om at Statskog SF ikke har rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i de to kommunene, skal avvises fordi dette er krav som de allmenningsberettigede selv må fremme. Den pretenderte retten til vederlagsfri tilleggsjord tilkommer et mindre antall eiendommer i de to kommunene som er identifisert gjennom Utmarkskommisjonens avgjørelser, og som selv kan fremme søksmål om egne rettigheter. Det samme gjelder for de andre kravene dersom disse tolkes som krav fremsatt på vegne av de allmenningsberettigede.

Dokumentet er signert digitalt av:

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, 07.02.2022
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, 07.02.2022
- JUSSI ERIK PEDERSEN, 07.02.2022

Forseglet av



Posten Norge

Påstandspunktene om at de to kommunenes vedtak om oppnevning av fjellstyre er gyldig, mangler aktualitet. Tvisteloven § 1-3 kan ikke forstås slik at et hvilket som helst rettssubjekt kan bringe inn for domstolene en hvilken som helst handling vedkommende har begått med krav om å få avgjort at handlingen var lovlig eller gyldig.

Fjellova ilegger ikke kommuner andre plikter enn oppnevning av og fastsetting av godtgjørelse for fjellstyret. De øvrige oppgavene som kommuner ilegges i medhold av fjellova, er for øvrig av offentligrettslig karakter. Det forhold at en allmenningsberettiget med privatrettslige rettigheter på statens grunn eventuelt kan anlegge søksmål mot staten, betyr ikke nødvendigvis at en kommune som ikke har slike rettigheter har rettslig interesse i å anlegge det samme søksmålet.

Vedtakelsen av tvisteloven § 1-4a har ikke senket terskelen for hva kommuner kan reise søksmål om etter § 1-3. Tvisteloven § 1-4a skal ikke tolkes utvidende eller analogisk, jf. Prop.64 L (2016 – 2017) side 24.

Grunnloven § 49 andre ledd om lokaldemokratiet gir ikke grunnlag for å fravike disse rettslige utgangspunktene. Det samme gjelder Europarådets charter om lokalt selvstyre.

Staten v/Landbruks- og matdepartementet og Statskog SF har lagt ned slik påstand:

1. De ankende parter påstand nr. 4 og 8 avvises.
2. For øvrig, anken forkastes.
3. Staten v/Landbruks- og matdepartementet og Statskog SF tilkjennes sakskostnader for lagmannsretten.

**Lagmannsretten** bemerker:

Lagmannsretten avgjør anken skriftlig i samsvar med hovedregelen i tvisteloven § 29-15 første ledd. Hensynet til forsvarlig og rettferdig rettergang tilsier ikke muntlig forhandling, jf. tvisteloven § 29-15 andre ledd.

*1. Anken over saksbehandlingen*

De ankende parter har gjort gjeldende at tingrettens kjennelse må oppheves på grunn av manglende kontradiksjon. Lagmannsretten bemerker til dette at saksforholdet var grundig belyst før tingretten avsa kjennelse om avvisning, og at det neppe hadde betydning for utfallet av saken at tingretten avsa kjennelse uten at de ankende parter fikk gitt merknader til tilsvaret fra Statskog SF. Uansett har lagmannsretten full prøvingskompetanse, jf. tvisteloven § 29-3 første ledd, og saken har vært grundig belyst også for lagmannsretten. En eventuell saksbehandlingsfeil ved tingrettens behandling må ansees reparert ved lagmannsrettens behandling av saken.



## 2. Spørsmålet om avvisning av saken

Rettslig interesse er et grunnvilkår for å reise søksmål, jf. tvisteloven § 1-3, som har slik ordlyd:

«§ 1-3. Søksmålsgjenstand, partstilknytning og søksmålssituasjon.

(1) Det kan reises sak for domstolene om rettskrav.

(2) Den som reiser saken, må påvise et reelt behov for å få kravet avgjort i forhold til saksøkte. Dette avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og partenes tilknytning til det.»

Det følger av bestemmelsen at gjenstanden for søksmålet må være et rettskrav. Det innebærer at det forhold som det kreves dom for, må være basert på rettsregler, jf. Pedersen og Skoghøy: Grunnleggende sivilprosess (2020), side 83. Etter andre ledd stilles det et krav til aktualitet, som gjelder søksmålssituasjonen. Det må være et reelt behov for rettsavklaring. Endelig er det et krav om tilknytning til søksmålsgjenstanden. Saksøkeren må ha et beskyttelsesverdig behov for å få dom overfor saksøkte. Vilkårene henger sammen og kan gjensidig påvirke hverandre. Det er derfor ikke noe skarpt skille mellom dem, og det kan ofte være grunn til å foreta en mer samlet vurdering, jf. HR-2021-417-P, avsnitt 121–124.

Tvisteloven § 1-4 a kommer ikke til anvendelse. Bestemmelsen åpner for at kommuner og fylkeskommuner kan reise søksmål mot staten om gyldigheten av nærmere angitte avgjørelser. Saksforholdet i denne saken omfattes ikke av opplistingen i bestemmelsen, og under enhver omstendighet er søksmålsfristen på seks måneder fra vedtakstidspunktet oversittet, jf. paragrafens fjerde ledd.

Ved avgjørelsen av om et søksmål skal fremmes, må retten bygge på partenes pretensjoner om de faktiske forhold og rettsregler kravet bygger på. Retten skal imidlertid prøve pretensjonene når disse ikke gjelder holdbarheten av det materielle kravet som fremmes, men bare har betydning for om søksmålsvilkårene er oppfylt, jf. HR-2018-1463-U avsnitt 25.

Lagmannsretten vil i det videre vurdere de enkelte punkter i påstanden for seg.

### *2.1 Påstanden om at fjellova kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Beiarn kommune og i Bardu kommune*

Påstanden går ut på at fjellova gjelder for opprinnelig statsgrunn i de to kommunene. Umiddelbart kan det spørres om påstanden gjelder et abstrakt rettsspørsmål, noe man ikke



kan få dom for, jf. Pedersen og Skoghøy, op. cit. side 87. Saksomstgjenstanden må være en konkret og reell rettstvist. Det underliggende rettsforholdet som søksmålet reises for å få avklart, er om den opprinnelige statsgrunnen i de to kommunene er statsallmenninger slik at fjellova kommer til anvendelse for denne grunnen. Det er mulig at dette bør tydeliggjøres i påstanden. Lagmannsretten går ikke nærmere inn på det. Etter lagmannsrettens vurdering, dreier det seg om et rettskrav som det kan gis dom for.

I det foreliggende søksmålet er det etter lagmannsrettens vurdering nærliggende å se det slik at kommunen, relatert til de spesifikke kravene om at statsgrunnen i kommunene er statsallmenning, ikke opptrer som offentlig myndighet, men som representant for de som mener seg å være allmenningsberettigede i kommunen, eventuelt kommunens innbyggere generelt, i et søksmål for å ivareta lokalsamfunnenes interesser om lokal styring av statsgrunnen. Lagmannsretten viser i så måte til Sevatdal, Sky og Berge (red.), Eignedomshistorie. Hovudliner i norsk eignedomshistorie frå 1600-talet fram mot nåtida, Universitetsforlaget, 2017, side 217:

«Når det gjeld innføring av fjellova sine reglar om lokale styringsorgan, har bondelaga meint at i og med at Høgsterett har fastslått at allmenningsomgrepet ikkje er dødt og makteslaust alle stader i Nordland og Troms, og at det eksisterer beiterettar på 'allmenningsrettslig' grunnlag, kombinert med den siterte formuleringa i forarbeida til fjellova av 6. juni 1975, så har desse lokalsamfunna krav på at det blir oppretta kommunale fjellstyre. Dette har ikkje ført fram, og ein kan undrast på kvifor staten er så stri på dette.»

Spørsmålet er om de allmenningsberettigede og innbyggerne i Beiarn kommune og Bardu kommune – hvis interesser forutsettes representert ved søksmålet – har et reelt behov for rettsavklaring, og om de har et beskyttelsesverdig behov for å få dom overfor staten. I den forbindelse er det nødvendig å se nærmere på bakgrunnen for søksmålet.

Fjellova (lov 6. juni 1975 nr. 31) gjelder for statsallmenninger og for annen statsgrunn etter særskilt beslutning av Kongen, jf. fjellova § 1. Fjellstyret er et lokalt styringsorgan for statsallmenninger. Fjellstyret oppnevnes av kommunestyret, jf. fjellovas kapittel III. Utover det er kommunenes rolle i forvaltningen av statsallmenningene avgrenset av fjellovas bestemmelser til å fastsette godtgjørelse til fjellstyrets medlemmer (§ 7), avgi uttalelse til fjellstyrets forslag til nye jakt- og fangstregler (§§ 23, 24, 27), motta fjellstyrets regnskap til orientering (§ 11), og avgi uttalelse til Statskog SF om det skal opprettes ett eller flere fjellstyre i kommuner med flere statsallmenninger (§ 4). Etter § 10 kan fjellstyrets vedtak omgjøres av departementet etter reglene i kapittel VI i forvaltningsloven.

I forarbeidene til fjellova er statsallmenningene definert som den umatrikulerte statsgrunn i Sør-Norge til og med Nord-Trøndelag fylke, jf. Ot.prp. nr. 32 1972-73, side 25. Nordland og Troms står følgelig i en særstilling hva angår fjellova. Om dette gjengis fra Ot.prp. nr. 32 1972-73, side 25:

Dokumentet er signert digitalt av:

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, 07.02.2022
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, 07.02.2022
- JUSSI ERIK PEDERSEN, 07.02.2022

Forseglet av



Posten Norae

«Spørsmålet om avgrensinga av området for lova har også ei anna side, nemleg den geografiske: Kva for eigedomar skal lova gjelde for? Det som er sagt i utkastet, og som også står i lova frå 1920 § 1, er at lova gjeld for statsallmenningane. Med dette meinest den umatrikulerte statsgrunn i Sør-Norge til og med Nord-Trøndelag fylke (jfr. stortingsvedtak 11. mars 1926). Elles gjeld lova ikkje, med mindre det måtte verte særskilt fastsett at den skal gjere det. Men skulle det bli rettsleg fastslått at noko av den umatrikulerte statsgrunn i Nord-Norge er statsallmenning, følger det av seg sjølv at lova dermed også gjeld for slike område.»

Fjellovkomitéen bemerket i sin innstilling fra 1965 om fjelloven at «det også i fremtiden bør være adgang til å gjøre fjelloven gjeldende for andre områder enn statsallmenninger», og nevnte i den forbindelse at det kan være et spørsmål å legge «De Hålogalandske almenninger» inn under loven, se innstillingen side 51, venstre spalte.

I Ot.prp. nr. 55 1972-73 ble det bemerket at det var kommet advarsler i høringsrunden fra reindriftsutøvere om å gjøre fjellova gjeldende for de såkalte «Hålogalandske almenninger» fordi det vil være i strid med interessene til reindriften, se proposisjonen side 36, venstre spalte. Departementet bemerket til dette at spørsmålet om og i tilfelle hvor langt loven bør gjøres gjeldende for nye områder av statsgrunn, må bli å avgjøre ut fra en samlet vurdering av alle omstendigheter, slik de foreligger når et slikt spørsmål blir reist. I Innst. O. nr. 39 (1974-75) sluttet landbrukskomitéen seg til disse synspunktene, og senere også Stortinget, jf. Sevatdal et. al., op. cit., side 216. Videre fremholdes det på samme side i samme bok:

«Eit par ting i denne formuleringa er verdt å poengtere: Det er fullt mogleg at det kan fastsetjast av rette vedkomande – kven no det måtte vere – at fjellova skal gjelde for visse stateigeidomar. For det andre at allmenningskarakteren kan gjelde visse delar av statsgrunnen i Nordland og Troms, ikkje nødvendigvis all slik grunn. Dette synes å gi styresmaktene spelerom for å handle fleksibelt i samsvar med ulike historiske realitetar innan det store området. Om dei hadde villa eller kunna ut frå ymse politiske omsyn.»

Spørsmålet om statsgrunnen i Nordland og Troms kan ansees som statsallmenning og dermed i prinsippet er omfattet av fjellova, har vært gjenstand for diskusjon over tiår. Det er redegjort forholdsvis inngående for dette i NOU 2007: 13 Den nye sameretten, kapittel 14.5, og lagmannsretten viser til denne redegjørelsen. Thor Falkanger konkluderer i boka Allmenningsrett (2009), side 156, med at hvorvidt fjellova i prinsippet gjelder i Nordland, inntil videre er et uavklart spørsmål. Lagmannsretten viser også til kapittel 6.2.4 Allmenningane i Nordland og Troms i Sevatdal et. al., op.cit., side 217, som omhandler dommer fra Utmarkskommisjonen for Nordland og Troms:

«Avgjerdene (domane) kunne ankast direkte til Høgsterett, som har tatt fleire viktige prinsippavgjerder. To domar er sær sentrale, Beiaren-Skjerstad (Rt. 1991 s. 1311) og Tysfjord (Rt. 1996 s. 1232). Det er ikkje enkelt å oppsummere dette kortfatta anna enn reint summarisk: 1) Det er fastlagt store mengder av grenseliner mellom statleg og privat grunn.



M.o.t. eigeidsforholda internt på dei tilstøytande private områda har ikkje kommisjonen avgjort noko. 2) Det finst statsgrunn i Nordland og Troms som må karakteriserast som statsallmenning. 3) Det finst nokre stader beiterett på «allmenningsrettsleg grunnlag», kva no det måtte bety. 4) Det finst ikkje allmenningsrettar til skogvirke, jakt og fiske. 5) Det er fullt mogleg for staten å tildele slike rettar og overlate forvaltninga av dei til eit fjellstyre, om den ønskjer det.»

I stevningen i det foreliggende søksmålet er det redegjort for saksøkernes syn om at fjellova utvilsomt også gjelder i Nordland og gamle Troms fylke, herunder i Bardu og Beiarn kommuner, og at det da følger direkte av loven at kommunene har rett og plikt til å opprette fjellstyret, slik de to kommunene har truffet vedtak om å gjøre. Staten har ikke anerkjent vedtakene, og Beiarn kommune og Bardu kommune har derfor vedtatt å gå til søksmål mot staten v/Landbruks- og matdepartementet og mot Statskog SF for avklaring av om fjellova kommer til anvendelse i disse kommunene.

Saksøkernes anførsler knyttet til at fjellova kommer til anvendelse på opprinnelig statsgrunn i Beiarn kommune og i Bardu kommune er pretensjoner om de faktiske forhold og rettsregler som kravet bygger på. Disse pretensjonene skal ikke prøves nå idet de gjelder holdbarheten av det materielle kravet som fremmes, og ikke om søksmålsvilkårene er oppfylt.

Tingretten har som et utgangspunkt for å avvise søksmålet vist til at påstandene er slik utformet at de i realiteten gir uttrykk for at kommunene vil pålegge staten som overordnet organ å foreta konkrete offentligrettslige disposisjoner – det vil si godta kommunenes forståelse av fjelloven.

Lagmannsretten er ikke uten videre enig i denne tilnærmingen. Vel nok er det slik at en kommune i utgangspunktet ikke kan saksøke staten om gyldigheten av et vedtak hvor kommunen er involvert i egenskap av offentlig myndighet, jf. også LH-2020-137603 (1), hvor det er gjengitt fra Prop.64 L (2016-2017) side 20 (kursivering i original):

«Det følger av tvistelova § 1-3 andre ledd at '[d]en som reiser saken, må påvise et reelt behov for å få kravet fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og partenes tilknytning til det'. Dette tilknytningskravet inneber at ein kommune normalt ikkje vil kunne reise søksmål mot staten om gyldigheita av eit vedtak i tilfelle der kommunen har noko med saka å gjere i *egenskap av offentlig myndighet.*»

Tradisjonelt har utgangspunktet vært begrunnet med at kommunene står i et underordningsforhold til statsforvaltningen når de opptre som offentlig myndighet, og at tilknytningen mellom partene dermed hindrer søksmålsadgang. Som det er redegjort for foran, har kommunene en begrenset rolle som offentlig myndighet etter fjellova. Kommunestyret oppnevner fjellstyret og fastsetter godtgjørelse for fjellstyrets medlemmer. Utover det har kommunen i hovedsak rolle som høringsinstans.

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, 07.02.2022
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, 07.02.2022
- JUSSI ERIK PEDERSEN, 07.02.2022



I utgangspunktet kunne kanskje andre sammenslutninger ha reist søksmålet, men det avskjærer ikke Beiarn kommune og Bardu kommune fra å opptre som representant for lokalbefolkningen i et slikt søksmål. Lagmannsretten viser i å måte til Rt-1983-532, som gjaldt spørsmål om fjellstyret hadde søksmålskompetanse i en sak hvor det ble påstått at innvånere av Røros hadde jaktrett på noen private grunneiendommer i henhold til Rørosloven av 1901. Om kommunens søksmålskompetanse uttalte Høyesteretts kjæremålsutvalg:

«Det kan ikke anses tvilsomt at en innvåner av Røros herred vil kunne gå til søksmål mot eierne av disse private eiendommene med en påstand som er lik den som bebudes i stevningen fra fjellstyret. Det må også antas at en organisasjon av innvånerne som har til formål å ivareta de interesser de er tillagt ved loven og overenskomsten, vil måtte anses søksmålsberettiget i en sak av den art det her gjelder. Også Røros kommune vil formentlig kunne anlegge søksmålet på vegne av innvånerne. Om andre organer kan opptre som representanter for innvånerne synes meget tvilsomt.»

Det er opplyst i stevningen at søksmålet støttes av flere andre kommuner i Nordland og Troms, av Norges Bondelag, Fjellstyresambandet og Utmarkskommunenes Sammenslutning.

Etter lagmannsrettens vurdering har Beiarn kommune og Bardu kommune tilstrekkelig tilknytning til kravene som reises i søksmålet. Sett hen til kravet, og bakgrunnen for at kravet er reist, har kommunene og de lokale interesser de representerer, et reelt behov for rettsavklaring. De har også et beskyttelsesverdig behov for å få dom overfor staten.

Søksmålet blir etter dette å fremme for påstanden punkt 1 og punkt 5.

## *2.2 Påstanden om at kommunene har kompetanse til å oppnevne fjellstyre*

Saksforholdet stiller seg annerledes for påstandens punkt om at kommunene har kompetanse til å oppnevne fjellstyre.

Det underliggende rettsforholdet som søksmålet reises for å få avklart, er om den opprinnelige statsgrunnen i de to kommunene er statsallmenninger slik at fjellova kommer til anvendelse for denne grunnen, jf. foran. Dersom konklusjonen blir at det er statsallmenning, så følger det av fjellova § 3 første ledd at det skal være fjellstyre. I fjellova § 3 tredje ledd kommer det klart til uttrykk at fjellstyret oppnevnes med fem medlemmer valgt av kommunestyret. Funksjonstiden følger av femte ledd. I sjette og siste ledd gis kommunen – som er gitt kompetanse til å oppnevne fjellstyret – ytterligere plikter med hensyn til representasjon i fjellstyret. Kompetansebestemmelsen i fjellova § 3 tredje ledd utfylles av § 4 for tilfeller hvor det er flere statsallmenninger innenfor en kommunes grenser. Når kompetanseforholdet på denne måten klart fremgår av loven, foreligger ikke et aktuelt behov for å reise søksmål for å få avklart kompetansespørsmålet. Realiteten i et

Dokumentet er signert digitalt av:

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, 07.02.2022
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, 07.02.2022
- JUSSI ERIK PEDERSEN, 07.02.2022

Forseglet av



Posten Norge



slikt søksmål vil være identisk med det rettslige spørsmålet for påstandens punkter om at statsgrunnen i kommunene er statsallmenninger, slik at fjellova kommer til anvendelse.

Tvisteloven har utvidet adgangen til å gå til sak om kompetansespørsmål. I en vurdering av om kompetansespørsmål skal tillates fremmet, skal det blant annet legges vekt på hvordan det rettslige spørsmålet som ønskes prøvd mest hensiktsmessig kan bringes inn for domstolene, jf. HR-2013-1857-U avsnitt 20. Ved løsningen av tvisten i påstandens punkt 1 og punkt 5 vil kommunens rett og plikt til å oppnevne fjellstyre bli avgjort, og det er dermed ikke et behov for å gjøre kompetansespørsmålet til en egen søksmålsjenstand.

Kravet til aktualitet er ikke innfridd, og søksmålet avvises hva gjelder punktene i påstanden om at Beiarn kommune og Bardu kommune har kompetanse til å oppnevne fjellstyrer.

### *2.3 Påstanden om at kommunenes vedtak om oppnevning av fjellstyre ikke er ugyldig*

Disse punktene i påstanden gjelder gyldigheten av kommunenes vedtak om å oppnevne fjellstyrer. Det fremgår av kommunenes vedtak at de «vedtar å oppnevne et fjellstyre», men kommunene har imidlertid ikke truffet vedtak som faktisk oppnevner fjellstyrer. Det er ikke oppnevnt medlemmer av fjellstyrer, som for øvrig skulle hatt en funksjonsperiode på fire år, jf. fjellova § 3 femte ledd. Denne perioden er i alle fall utløpt.

Etter lagmannsrettens vurdering har Beiarn kommune og Bardu kommune ikke rettslig interesse i å prøve gyldigheten av et slikt fortidig vedtak. Dersom søksmålet skulle resultere i at fjellova gjelder for statsgrunn i de to kommunene, må det uansett fattes et nytt vedtak som faktisk oppnevner fjellstyrer. Disse punktene i påstanden har ingen aktualitet, jf. tvisteloven § 1-3, og det reelle spørsmålet om fjellovas anvendelse avklares mer hensiktsmessig på annen måte gjennom søksmålet.

### *2.4 Påstanden om at Statskog SF ikke har rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i de to kommunene*

Lagmannsretten har kommet til at også kravet om at Statskog SF ikke har rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i de to kommunene, skal avvises. Lagmannsretten legger til grunn det som er opplyst fra ankemotpartene om at den pretenderte retten til vederlagsfri tilleggsjord kun tilkommer et mindre antall eiendommer i de to kommunene, som er identifisert gjennom Utmarkskommisjonens avgjørelser. Det gjelder et krav som pretenderes å gjelde en nærmere angitt krets av rettighetshavere, og utgangspunktet er da at søksmål må reises av personer som selv pretenderer å være berettiget. Det vises til Skoghøy, Tvisteløsning, 3. utgave (2017), side 450–451. Beiarn kommune og Bardu kommune har ikke tilstrekkelig tiknytning til kravet til å kunne fremme det i et søksmål.



### 3. Oppsummering

Anken over saksbehandlingen har ikke ført fram.

Søksmålet fremmes for så vidt gjelder påstanden om at fjellova kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Beiarn kommune og i Bardu kommune.

Påstanden om at Beiarn kommune og Bardu kommune har kompetanse til å oppnevne fjellstyre, avvises.

Påstanden om at kommunenes vedtak om oppnevning av fjellstyre ikke er ugyldig, avvises.

Påstanden om at Statskog SF ikke har rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i de to kommunene, avvises.

### 4. Sakskostnader

Hensett til det samlede utfall i lagmannsretten, kan ingen av partene sies å ha vunnet fullt ut eller i det vesentlige, jf. tvisteloven § 20-2 første og andre ledd. Når ingen av partene har vunnet saken, er hovedregelen at hver av dem skal bære sine egne sakskostnader. Begge parter har imidlertid etter lagmannsrettens syn fått medhold av betydning, jf. tvisteloven § 20-3. For de ankende parter gjelder det påstanden om at fjellova kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Beiarn kommune og i Bardu kommune. Ankemotpartene har fått medhold i at de øvrige punkter i påstanden avvises.

Det er et vilkår for å tilkjenne en part sakskostnader etter tvisteloven § 20-3 at det foreligger «tungtveiende grunner». Lagmannsretten finner ikke at dette vilkåret er oppfylt for noen av partene. Det foreligger heller ikke forhold som nevnt i tvisteloven § 20-2 tredje ledd eller andre tungtveiende grunner som gir grunnlag for å gjøre unntak fra hovedregelen om at hver part bærer egne sakskostnader. Sakskostnader for behandlingen i lagmannsretten tilkjennes etter dette ikke.

Ved vurderingen av sakskostnadene for tingretten, skal lagmannsretten legge sitt resultat til grunn, jf. tvisteloven § 20-9 andre ledd. Hensett til resultatet i lagmannsretten, kan ingen av partene sies å ha vunnet fullt ut eller i det vesentlige for tingretten, jf. tvisteloven § 20-2 første og andre ledd. Også for tingretten har begge parter fått medhold av betydning, jf. tvisteloven § 20-3. For de ankende parter gjelder det påstanden om at fjellova kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Beiarn kommune og i Bardu kommune. Ankemotpartene har fått medhold i at de øvrige punkter i påstanden avvises.

Lagmannsretten kan ikke se at det er tungtveiende grunner for å tilkjenne noen av partene sakskostnader etter tvisteloven § 20-3. Det foreligger heller ikke forhold som nevnt i



tvisteloven § 20-2 tredje ledd eller andre tungtveiende grunner som gir grunnlag for å gjøre unntak fra hovedregelen om at hver part bærer egne sakskostnader for tingretten. Sakskostnader for behandlingen i tingretten tilkjennes etter dette ikke.

Kjennelsen er enstemmig.

### SLUTNING

1. Saksområdet fremmes for så vidt gjelder påstanden om at fjellova kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Beiarn kommune.
2. Saksområdet fremmes for så vidt gjelder påstanden om at fjellova kommer til anvendelse for opprinnelig statsgrunn i Bardu kommune.
3. Påstanden om at Beiarn kommune har kompetanse til å oppnevne fjellstyre, avvises.
4. Påstanden om at Bardu kommune har kompetanse til å oppnevne fjellstyre, avvises.
5. Påstanden om at Beiarn kommunes vedtak om oppnevning av fjellstyre ikke er ugyldig, avvises.
6. Påstanden om at Bardu kommunes vedtak om oppnevning av fjellstyre ikke er ugyldig, avvises.
7. Påstanden om at Statskog SF ikke har rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i Beiarn kommune, avvises.
8. Påstanden om at Statskog SF ikke har rett til å kreve beiteavgift/leieavgift for utvisning av tilleggsjord til allmenningsberettigede med beiterett i Bardu kommune, avvises.
9. Sakskostnader tilkjennes ikke for tingretten eller lagmannsretten.

Nils Asbjørn Engstad

Jussi Erik Pedersen

Bjørnar Eirik Stokkan

Dokumentet er signert digitalt av:

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, 07.02.2022
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, 07.02.2022
- JUSSI ERIK PEDERSEN, 07.02.2022

Forseglet av



Posten Norge

Dokumentet er signert digitalt av:

- NILS ASBJØRN ENGSTAD, 07.02.2022
- BJØRNAR EIRIK STOKKAN, 07.02.2022
- JUSSI ERIK PEDERSEN, 07.02.2022

Forseglet av



Posten Norge

Beiarn kommune  
Moldjord

8110 MOLDJORD

20/254 40 816/22  
b  
K40  
TOS

## Invitasjon til innspill på rullering av handlingsprogram for regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk

Att: Kommunens viltforvalter

Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk gjelder til 2028. Handlingsprogrammet som hører til planen rulleres hvert tredje år og det er nå tid for ny rullering for perioden 2022-2025. Opprinnelig handlingsprogram er fra 2015, men har vært rullert en gang siden da. Siden mye av planen ble skrevet i 2014-15 er det mye som har endret seg. Det kan derfor være grunn til en skikkelig «vask».

Vedlagt følger handlingsprogrammet som gikk ut ved årsskiftet. Nytt handlingsprogram skal etter planen behandles av fylkestinget 26-28. april.

Vi ber derfor om innspill til nytt handlingsprogram – både nye poster og forslag til poster som bør tas ut.

**Svarfrist settes til tirsdag 1. mars.**

Med vennlig hilsen  
Håkon Renolen  
rådgiver

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.*

### Hovedmottakere:

Alstahaug kommune	Strandgata 52	8800	SANDNESSJØEN
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Bindal kommune	Oldervikveien 5	7980	TERRÅK

Adresse: Postmottak Tlf.: 75650000  
Fylkeshuset E-post: post@nfk.no  
8048 Bodø

Samfunnsutvikling  
Innovasjon og infrastruktur  
Håkon Renolen  
Tlf: 75650546

Besøksadresse: Prinsensgate 100

**Hovedmottakere:**

Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
Bø kommune	Veaveien 50	8475	STRAUMSJØEN
Dønna kommune	Krunhaugen 1	8820	DØNNA
Evenes kommune	Postboks 43	8539	BOGEN I OFOTEN
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Flakstad kommune	.	8380	RAMBERG
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	INNDYR
Grane kommune	Industriveien 2	8680	TROFORS
Håbmera suohkan - Hamarøy kommune	Marie Hamsuns vei 3	8294	HAMARØY
Hadsel kommune	Rådhusgata 5	8450	STOKMARKNES
Hattfjelldal kommune	O.T.Olsens vei 3 A	8690	HATTFJELLDAL
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	KORGEN
Herøy kommune	Silvalveien 1	8850	Herøy
Leirfjord kommune	Skoledalsveien 39	8890	Leirfjord
Lurøy kommune	Rådhuset	8766	LURØY
Lødingen kommune	Postboks 83	8411	LØDINGEN
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	Ørnes
Moskenes kommune	Rådhuset	8390	REINE
Narvik kommune	Postboks 64	8501	NARVIK
Nesna kommune	Movegen 24	8700	NESNA
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO I RANA
Rødøy kommune	Rådhuset	8185	VÅGAHOLMEN
Røst kommune	Rådhuset	8064	RØST
Saltdal kommune	Kirkegata 23	8250	ROGNAN
Sortland kommune	Postboks 117	8401	SORTLAND
Steigen kommune	Leinesfjord	8283	LEINESFJORD
Sømna kommune	Kystveien 84A	8920	SØMNA
Sørfold kommune	RÅDHUSET	8226	STRAUMEN
Træna kommune	Postboks 86	8770	TRÆNA
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Vega kommune	Rørøyveien 10	8980	VEGA
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	LEKNES
Vevelstad kommune	Kommunehuset	8976	VEVELSTAD
Værøy kommune	Sørland 33	8063	VÆRØY
Vågan kommune	Postboks 802	8305	SVOLVÆR
Øksnes kommune	Storgata 27	8430	MYRE



# REGIONAL PLAN FOR HØSTBART VILT OG INNLANDSFISK 2016-2028

Del II - Handlingsprogram 2019-2021



---

## **Forord**

Plan- og bygningsloven pålegger at det til alle regionale planer skal følge med et vedtatt handlingsprogram. Det er fylkestinget som vedtar handlingsprogrammet som en del av den regionale planen. Det er også fylkestinget som har ansvar for å behandle årlig kommentering på handlingsprogrammet og ta dette opp til rullering. Ved denne rulleringen fornyes inngåtte avtaler med andre regionale og kommunale aktører om gjennomføringen av planen.

Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016–2028 med tilhørende handlingsprogram ble vedtatt av fylkestinget i sak 009/2016.

Det første handlingsprogrammet gjaldt for perioden 2016–2018. Dette nye handlingsprogrammet gjelder for perioden 2019–2021.



---

**Offentlig ettersyn/høring 30.11-2018 - 17.12.2018**

**Vedtatt av fylkestinget 25.02.2019**

Nordland fylkeskommune  
Seksjon plan og miljø  
8048 Bodø

e-post: [post@nfk.no](mailto:post@nfk.no)

## Handlingsprogram 2019-2021

Nfk=Nordland fylkeskommune, Fm=Fylkesmannen i Nordland, Kom=kommunene,  
NJFF=Norges Jeger- og Fiskerforbund i Nordland, SVV = Statens vegvesen

	Kunnskap	Hvem	Samarbeids- partnere	2019	2020	2021
1.	Det skal jevnlig utarbeides statistikk (taksering) for rypetetthet.	Statskog og andre grunneiere	Nfk		X	
2.	Det skal utarbeides en årlig rapport for utvalgte indikatorer for elgbestandene i Nordland.	Nfk	Kom, Naturdata	X	X	X
3.	Regionvis kartlegging av elgtrekk.	Nfk	Ekstern kompetanse Kommunene		X	X
4.	Kartlegging av kortsalg for innlandsfisk på privat grunn.	Nfk	Grunneiere Ekstern kompetanse		X	X
5.	Kommunene skal kurses i rapportering i og bruk av Hjorteviltregisteret.	Nfk	Kom			X
6.	All jaktstatistikk fra elgjakt skal legges inn i Hjorteviltregisteret innen 30 dager etter siste jaktdag.	Kom	Nfk Jegerne	X	X	X
7.	Informasjon om kommunenes ansvar for fallvilt og ettersøk skal være godt synlig.	Kom	Nfk	X	X	X
8.	Det bør iverksettes og gjennomføres et pilotprosjekt for å finne bedre metoder for kartlegging av elgbeiter.	Kom	Nfk Aktuelle FoU-miljøer		X	X
	Bestandsutvikling	Hvem	Samarbeids- partnere	2019	2020	2021
10.	Det skal arbeides for at flest mulig elgvald slås sammen til bestandsplanområder.	Kom	Nfk	X	X	X

11.	Kommunene skal utarbeide målsettinger for hjorteviltforvaltningen. Disse bør rulleres i hver valgperiode og forankres i kommunens planverk. I rulleringen skal det vurderes i hvor stor grad målsettingene er oppnådd, herunder effekten av avskytingsstrategien.	Kom	Nfk	X	X	X
12	Flere kommuner bør åpne for jakt på hjort. Minstearealet settes høyt i starten for å skaffe mer kunnskap om bestandenes størrelse.	Kom	Nfk	X	X	X
13.	Nødvendig informasjon for kommunene skal være lett tilgjengelig på Nfk sine hjemmesider.	Nfk		X	X	X
	<b>Påkjørsel</b>	<b>Hvem</b>	<b>Samarbeids-partnere</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>
14.	Det skal utarbeides et årlig felles kunnskapsgrunnlag som gir oversikt over påkjørsler på vei og bane i fylket.	Nfk	Påkjørselsutvalget	X	X	X
15.	Sammensetningen i påkjørselsutvalget skal vurderes kontinuerlig.	Påkjørselsutvalget				
16.	Det skal utarbeides en årlig tiltaksplan for tiltak mot påkjørsel på vei og bane i Nordland. Det skal rapporteres årlig på denne.	Påkjørselsutvalget	Nfk	X	X	X
17.	Utviklingen i antall påkjørsler langs strekninger av E6 med maks.fart 90 km/t skal følges nøye.	Nfk	Påkjørselsutvalget	X	X	X
18.	Arealpolitiske retningslinjer skal oppdatere med hensyn til påkjørselsproblematikk.	Nfk	Fm Kommunene SVV	X		

19.	Det skal arrangeres møter i påkjørselsutvalget to ganger årlig.	Nfk	Påkjørselsutvalget	X	X	X
20.	Avgang av vilt på vei og bane i Nordland skal registreres i Hjorteviltregisterets fallviltmodul.	Kom		X	X	X
21.	Det skal arbeides politisk for at påkjørselsproblematikk inkluderes i Nasjonal Transportplan.	Nfk	Påkjørselsutvalget	X	X	X
20.	Sammenstille og formidle evalueringer av pågående og nye forsøksordninger for å hindre påkjørsler langs vei og bane.	Påkjørselsutvalget	Ekstern kompetanse	X	X	X
	<b>Verdiskapning</b>	<b>Hvem</b>	<b>Samarbeids-partnere</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>
22.	Det skal arbeides for at kjøp av jakt- og fiskekort er enkelt og rasjonelt.	Nfk	Kom Grunneiere Statskog	X	X	X
	<b>Nettverk og samarbeid</b>	<b>Hvem</b>	<b>Samarbeids-partnere</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>
23.	I tildeling av statlige midler til vilttiltak skal samarbeid, kompetanseheving og styrking av kunnskapsgrunnlag prioriteres.	Nfk				
24.	I veiledning og forvaltning skal nettverksbygging mellom kommuner, ledere for vald, grunneierlag og bestandsplanområder vektlegges.	Nfk		X	X	X
25.	Arrangere samling for fylkeskommuner og Miljødirektoratet.	Nfk	Andre fylkeskomm. Miljødirektoratet	X		
26.	Arrangere forvaltersamling for hjortevilt.	Nfk	Kom Viltforvaltningsrådene Andre myndigheter			

27.	Drift av viltforvaltningsråd i Salten og Helgeland. Midler til drift tas av det regionale viltfondet.	Kom	Nfk	X	X	X
28.	Det skal arbeides for oppretting av viltforvaltningsråd i Lofoten/Vesterålen/Ofoten.	Nfk	Kom	X		
	<b>Friluftsliv og folkehelse - rekruttering</b>	<b>Hvem</b>	<b>Samarbeids-partnere</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>
29.	Tiltak som gjør marka nært byer og tettsteder mer tilgjengelig for alle skal vektlegges i forvaltning, planveiledning og tildeling av tilskudd.	Nfk	Kom Statskog	X	X	X
30.	Kommunene skal utarbeide prosjekter for tilrettelagte fiskeplasser med universell utforming.	Kom	Nfk	X	X	X
31.	På fylkeskommunal og kommunal grunn skal det legges til rette for et innlandsfiske som er tilgjengelig for alle, i tråd med lakse- og innlandsfiskloven § 23.	Nfk	Kom	X		
32.	Vurdere mulighetene for innføring av jakt og fiske som valgfag i ungdomsskolen.	Kom	Nfk NJFF		X	
33.	Informasjon og muligheter for jakt og fiske i kommunene skal være lett tilgjengelig for allmennheten.	Kom	Nfk Statskog NJFF	X	X	X

[WWW.NFK.NO](http://WWW.NFK.NO)

## Referat fra eiermøte 16.02.22.

Møtestart kl.09.00  
Møteslutt kl. 11.00  
Møtested: Teams

Beiarn Kommune		
Ar.Saksnr 20/921	Dok.nr. 11	Høg.nr./År 676/22
18 FEB 2022		
Ark.kode P	255	
Ark.kode S		
Avdeling	Saksbeh	FM
Kassasjon	Gradering	

### Agenda for møte:

- Sak 1: Ombruk i Salten.  
Finansiering av ombruk utenfor selvkost.
- Sak 2: Fritidsrenovasjon.
- Sak 3: HT Safe – orientering om vedtak i styret i Iris Salten IKS.

### Deltakerliste.

Følgende møtte:

	Representanter	Kommentar
BEIARN KOMMUNE	Ingen	Kommunestyremøte samme dag.
BODØ KOMMUNE	Ida Marie Pinnerød	
FAUSKE KOMMUNE	Marlen Rendall Berg	
	Trine Nordvik Løkås	
GILDESKÅL KOMMUNE	Bjørn Magne Pedersen Ida Heen	
HAMARØY KOMMUNE	Ann Irene Sæter	
	Jan-Folke Sandnes	
MELØY KOMMUNE	Sigurd Stormo	
	Jim Helge Andersen	
SALTDAL KOMMUNE	Sverre Breivik	
	Jim Hansen	
STEIGEN KOMMUNE	Åse Refsnes	
SØRFOLD KOMMUNE	Gisle Erik Hansen	
	Kolbjørn Mathisen	

**Øvrige deltakere:**

Nils-Christian Steinbakk  
Asbjørn Bye  
Hilde Furuseth Johansen  
Andre Johnsen  
Anders Tverbakk  
Ellen Bakkefjell  
Ola Smeplass  
Frode Enoksen  
Anna Margrethe Welle  
Odd-Børge Pedersen  
Pernille Kolsing

**Deltaker i møtet fra administrasjonen:**

Ragnar Pettersen, styreleder Iris Salten IKS.  
Bjørn Ove Moum, adm.dir. Iris Salten IKS  
Marcus Samuelsen, IT-leder Iris Salten IKS.  
Elisabeth Alvestad, utviklingsleder Iris Salten IKS.

## **Sak 1: Ombruk i Salten**

Utviklingsleder i Iris Salten IKS Elisabeth Alvestad, presenterte temaet. Følgende hovedpunkter ble belyst:

- Eksisterende og kommende rammebetingelser som gjelder for ombruk som kommunene og Iris Salten IKS må implementere.
- Nye ombruksløsninger i Norge og i Salten.
- Hvordan utvikle ombruk i Salten.

Adm. dir. Bjørn Ove Moum, orienterte om kostnadsdekning gjennom selvkostregelverket og forslag til finansiering av arbeid med ombruk som ikke dekkes inn i selvkostregelverket.

**Spørsmål/Kommentarer/innspill:**

- Meget gode tilbakemeldinger på presentasjonen, temaet ble belyst på en god måte.
- Iris sin rolle er å ta vare på avfall, hvor langt utenfor mandatet skal Iris gå. Det stilles spørsmål med forslag til finansieringsmodell av ombruk som ikke inngår i selvkostområdet. Skal ikke foreslått finansiering heller gå til nedregulering av gebyret.
- Svar på spørsmålet: Finansiering av ombruk utenfor selvkostområdet foreslås dekket av overskudd fra det kommersielle selskapet Iris Produksjon, dette må ikke blandes med selvkostområdet.
- Ombruk er et viktig tema og viktig at vi har et avfallsselskap som er fremoverlent og tar tak i dette.
- Kan ombruk i kommunene gjøres i samarbeid med vekstbedriftene, og at ressursene til ombruk blir ute i kommunene.
- Flere ønsket at presentasjonen tas inn i kommunestyrene.
- Viktig at flere kommuner kan bli med på gode ordninger med utvikling av markedsplasser.



- Styreleder: Styret har forsterket fokus på kostnader for selvkostområdet - styrets forventninger ble orientert om i siste rep.skap – styret mener selskapet har god kontroll på grensesnittet mellom selvkost og kommersiell drift - er revidert av både selskapsrevisor, kommunerevisjon, juridisk vurdert, osv – kombinasjon offentlige tjeneste og kommersiell drift gir selskapet og eiere mange muligheter.
- Positiv tilbakemelding på foreslått finansiering av ombruksarbeidet.
- Iris ønsker pilot for ombruk – interesserte ble oppfordret til å ta kontakt med Iris Salten IKS.

## Sak 2 Fritidsrenovasjon.

IT-leder Marcus Samuelson orienterte om Fritidsrenovasjon. Følgende hovedpunkter ble belyst:

- Bakgrunn for etablering av fritidsrenovasjon.
- Eksisterende løsninger for fritidsrenovasjon i Norge.
- Tentativ prosjektplan for innfasing av fritidsrenovasjon i Salten.

Spørsmål/Kommentarer/innspill:

- Flere gode tilbakemeldinger på presentasjonen
- Prosjektet er kjempebra, og på tide at vi får dette på plass.
- Innspill for Bodø som gjerne vil delta, kommunedelsutvalgene kan være naturlige samarbeidspartnere.
- Er det mulig å se synergier mot etablering av ladestasjoner i samarbeid med f.eks. Coop.
- Artig tanke «grønne stasjoner», veldig bra at dere tar tak i det, vi ser kompleksiteten – vi er langt bak resten Norge.
- Gul sekk er på topp av klager
- Fritidsbebyggelse er veldig forskjellig utformet, må se etter flere løsninger og i Steigen er det mange som ikke bruker bil.
- Steigen deltar gjerne – sikre god stemning i dette prosjektet
- Innføring vil koste, men samtidig forebygge mulige problemstillinger.
- Hamarøy veldig positiv, ønsker informasjon i kommunestyret.
- Adm. dir: turistavfall er et viktig punkt og må ivaretas, de som kommer med båt, bobil, osv – mye fra hyttene havner i dag også hos Statens vegvesen – svært prosjekt og vi må være forberedt på støy
- Godt eksempel på at IRIS er fremoverlent selskap – Gildeskål har høy andel fritids og øyer – vil tro det er veldig interessant for oss og delta på dette, vi ønsker gjerne å bli pilot - eiermøte er en god måte å få ut info – adm.dir. kommer til oss i mars – nevne de andre sakene når du kommer til oss
- Det er sånn at man må se på ulike sammensetninger hvordan fritidseiendommer er organisert (avstand, osv) –
- Håndtering av renovasjon langs spesielt E6 – kan bli utfordring hvis dette plasseres nært E6, må vurderes.
- Meløy- helt klart et behov. Mye vil nok handle om geografi, hos oss vil dagens miljøstasjoner dekke dette?
- God prosjektplan som må gjøres dette kjent for kommunene.
- Lurt at en er på forskudd ved å tenke på dagens miljøtorg - hvis det skal brukes mhp. plassering må tas med i planleggingene nå. Endret miljøtorg på Reipå.

### Sak 3 HT Safe – orientering om vedtak i styret i Iris Salten IKS.

Ad. Dir. Bjørn Ove Moum orienterte om arbeid med eierstrategier i datterselskapene. Videre om status i HT Safe AS, synspunkter fra den andre eieren Hamarøy kommune, administrasjon og tanker i konsernstyret som ledet ut til vedtaket:

Konsernstyret ønsker en avklaring rundt eierskapet i HT Safe innen utgangen av 2022. Administrasjon utarbeider en plan med mål om en industriell partner (ny eier) i HT Safe.

#### Spørsmål/Kommentarer/innsjutt:

- Greit og informativt, det må legges til rette for at eldre kan bo hjemme lengre, ikke ønskelig med nedskalering av trygghetsalarmer, kan kommunene bidra mere for å opprettholde tilbudet. Hva er kostnaden for å bidra, hvor mye må hver kommune betale.
- Asbjørn orientere og svarte på spørsmålet:  
To kjerneområder, sentralbord og respons velferd hvor vi server 44 kommuner med 5000 brukere.  
Tradisjonelt responscenter er under endring, endrede kvalitetskrav. Det er skarp konkurranse med store selskaper som har presset prisene. Vi er to/tre x effektiv enn interkommunalt selskap eks. Gjøvik, kr 30 pr mnd per bruker \* 300 = 900 pr måned, prisene er alt for presset, og kommunene må betale mer. Tjenestene er endret til å bli en servicefunksjon.  
30000 alarmer/mnd., ett ring pr. min. som trenger høy bemanning for å svare ut.  
Ny standardiseringer gjør at kommunene må innse at det koster mere. Dere kommer en trend med overvåking av helsetilstand er som ennå er et udefinert marked, da må en ha muskler og kapasitet til å delta.
- En kjempeutfordring. Vi i Bodø kommune jobber på nye måter, mange spørsmål som reises her, trygghetsalarm er en del av velferdsteknologi.
- Viktig at Hamarøy må tenke gjennom sitt eierskap – vi er stor eier –
- Styreleder: Hvilke eierkommuner benytter HT Safe? I 2018/2019 ble eierskapet diskutert i rådmannsgruppa om kjøp av flere tjenester fra HT Safe, men ble ikke noe av.  
Interkommunalt samarbeid ble tatt bort som plattform, og Irisfondet ble overført til Salten Regionråd. Hva skal vi gjøre vi dere, da Iris vil være en god og grundig eier.
- I dag er det bare Hamarøy og Fauske kommune som kjøper tjenester hos HT-safe. Ser fram til grundig gjennomgang av strategi og forretningsplan
- Styret må ivareta sitt ansvar. Vi utfordres hele tiden på eierskap. Ragnar har rett i at interkommunalt samarbeid ble tatt ut fra IRIS sine satsningsområder – jeg utfordrer Ida til å ta det med inn i den politiske debatten.
- Kan Narvik kommune være en samarbeidspartner/eier?

Bodø, 17.02.22.

Referent Bjørn Ove Moum



Nordland Fylkeskommune  
Postmottak fylkeshuset  
Prinsens gate 100  
8048 BODØ

## **SVAR - REGIONAL PLAN FOR HØSTBART VILT OG INNLANDSFISK - FRIST FOR INNSPILL 1. MARS 2022**

Viser til brev fra fylkeskommunen til kommunene den 14.02.2022 vedrørende rullering av handlingsprogram for regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk.

Av det vi kan se, er flere av planlagte tiltak for årene 2020 og 2021 helt eller delvis ikke gjennomført. Det har vel i hovedsak sin forklaring i en pandemisituasjon som kan ha gjort ulike tiltak utfordrende å gjennomføre. Vi vil derfor oppfordre til at ikke gjennomførte tiltak fra foregående periode, videreføres av fylkeskommunen og planlegges gjennomført i den neste treårsperioden.

Når det gjelder punkt 8, er ikke vi kjent med om noe pilotprosjekt er gjennomført eller under planlegging i andre deler av Nordland. Handlingsprogrammet ser i utgangspunktet ut til å legge mye av ansvaret for pilotprosjekt på enkeltkommunene. Vi mener at slike pilotprosjekter er av en størrelse og kostnad at enkeltkommuner på egenhånd vanskelig kan planlegge og gjennomføre de på noen god måte, og at de vil tilgodese et større område enn kun enkeltkommuner som har anledning til å ta kostnadene. Vi ber derfor fylkeskommunen vurdere å ta et større ansvar, både økonomisk og administrativt, for å iverksette og gjennomføre et pilotprosjekt med mål om å finne bedre metoder for kartlegging av elgbeiter. Fylkeskommunen kan da heller støtte seg på enkeltkommuner som aktuelle og nære samarbeidspartnere i form av planlegging og finansiering, men selv bære hovedansvaret for at det blir gjennomført. Beiarn kommune kan være villige til å bidra, men kan vanskelig gjennomføre et slikt prosjekt alene.

Vi har ellers ingen merknader eller innspill til handlingsprogrammet for høstbart vilt og innlandsfisk.

Med vennlig hilsen  
**Beiarn kommune**

Thomas Olufsen Skrautvol  
fagleder skog, utmark og miljø





Beiarn kommune har gjennom 2 år vært med i et landsdekkende prosjekt som heter «aldersvennlige boliger og bomiljø i distriktene». Gjennom dette prosjektet har vi jobbet mye med hva som kanskje kjennetegner en aldersvennlig bolig, men også hva som skal til for å lage et godt bomiljø.

Vi har gjennomført en spørreundersøkelse i befolkningen hvor alle mellom 35år og oppover ble bedt om å si hva de mente var viktig for dem og deres valg av bolig/bosted når de ble seniorer. Svarene vedlegges.

Vårt innspill til kommuneplanens arealdel er at det må settes av areal til bygging av aldersvennlige boliger på følgende steder:

Moldjord – som del i en konseptutvikling av et levende og attraktivt bomiljø i tilknytning til allerede vedtatte omsorgsboliger. Vårt mål er at området skal bli så ettertraktet at folk som ikke bor der kommer dit fordi det er godt å være der – det skjer noe, det er liv rundt og i byggene. Dette kan handle om at noen av arealene som bygges er tenkt som sambruksarealer. Det bør avsettes arealer mellom og ved bygg som gir mulighet for aktiv fritid, til litt grønnsaksdyrking etc

Tollå – her er allerede areal regulert til boligformål og vi tenker at dersom ønsket fra fremtidige beboere ytres, bør det avsettes tomt for å kunne bygge en to-/firmannsbolig på området. Et annet område som kunne være ideelt til dette formålet er tomten gammel-gammel skola ligger på. Da det er nærmere til servicefunksjoner som bensinstasjon og aktiviteten i og rundt næringsbygget.

Storjord – Vi må understreke at Førrhågen ikke vil være egnet for aldersvennlige boliger da det ligger for langt unna servicebygg og skole/hall, og andre kommunale boliger. Aldersvennlige boliger bør bygges nede på selve storjord området ikke langt unna kafe og butikk.

Det bør i alle områder tas høyde for å tilrettelegge gode uteområder/turmuligheter for beboere og besøkende.

Det er også viktig fra vårt prosjekt å understreke at aldersvennlige boliger er et bokonsept mer enn bare en bolig som er tilrettelagt for bruk hele livet.

MvH Prosjektleder «Aldersvennlige boliger og bomiljø i distriktene, Beiarn»

21/31	35	1483/22
	140	TG



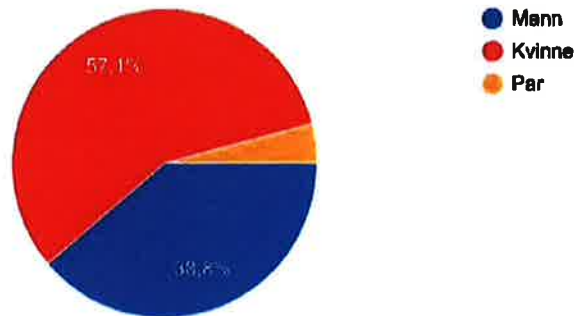
# Spørreundersøkelse i forbindelse med prosjekt "aldersvennlige boliger og bomiljø"

98 svar

[Publiser analytics](#)

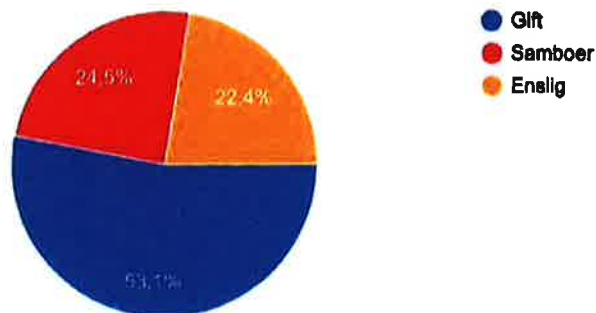
## Kjønn

98 svar



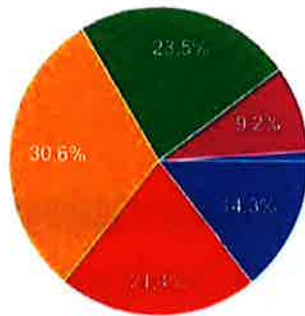
## Sivilstand

98 svar



### Alder

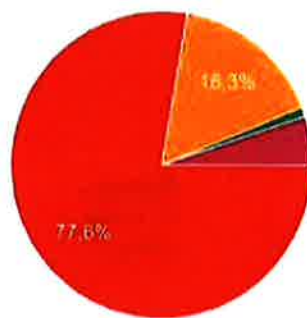
98 svar



- 35-45
- 45-55
- 55-65
- 65-75 (defineres i undersøkelsen som samlor)
- 75-85 (defineres i undersøkelsen som eldre)
- 85 + (defineres i undersøkelsen som eldre)

### Hvilken bolig har du i dag?

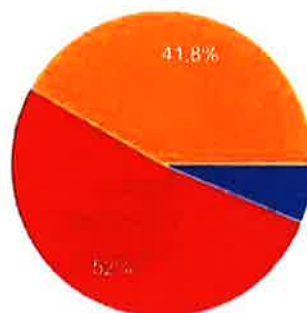
98 svar



- Rekkehus
- Enebolig
- Gårdsbruk
- Omsorgsbolig
- Annet

### Antall rom i boligen? (Antall soverom+stue)

98 svar



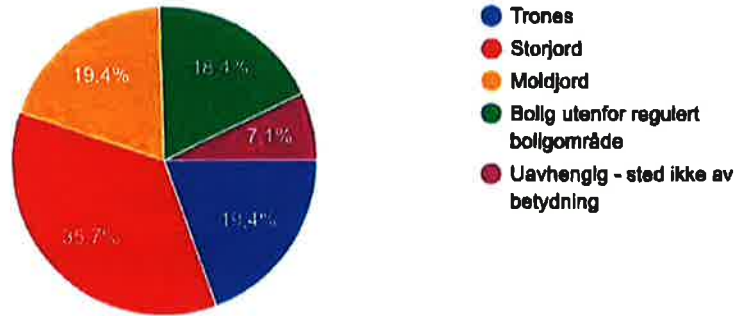
- 1-2
- 3-4
- 5 eller mere





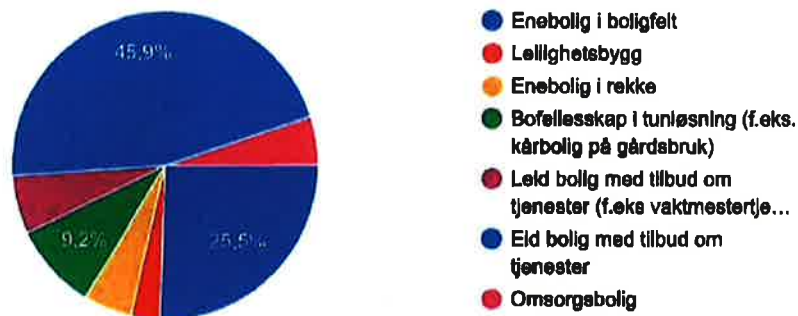
### Uavhengig av dagens bosted; hvor ville det være mest attraktivt for deg å bosette deg?

98 svar



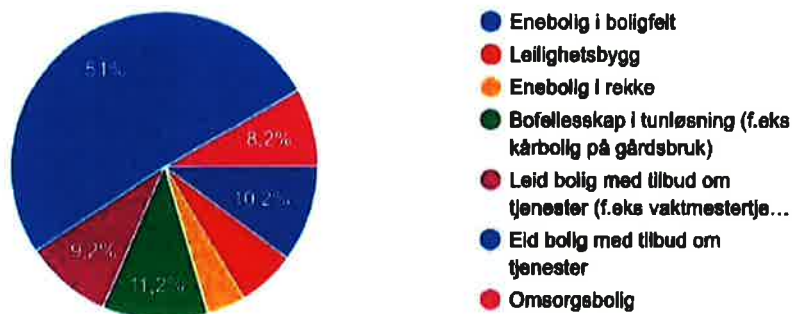
### Hvordan ønsker du å bo ?

98 svar



### Med bakgrunn i dine svar på spørsmålet foran; hvordan tror du dine boligønsker vil være som senior/eldre?

98 svar

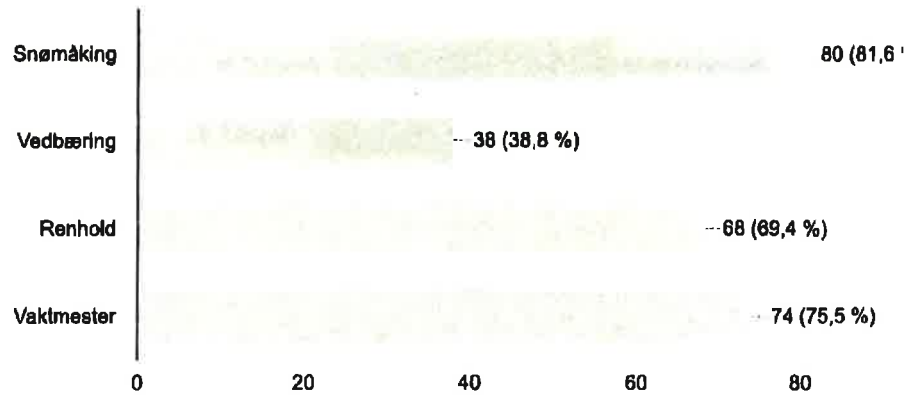




## Nå følger noen spørsmål om aldersvennlige boliger og bomiljø

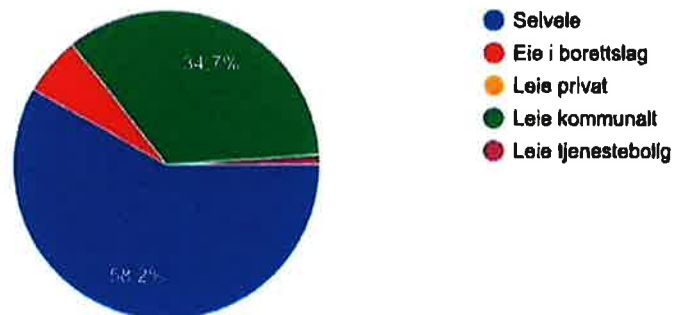
Ønsket service i tilknytning av aldersvennlig bolig? (Du kan krysse av flere alternativer)

98 svar



Ønsker du å eie eller leie din aldersvennlige bolig?

98 svar





**Kommentar:**

14 svar

Veldig bra tiltak

Ønsker selvsagt å bo heime så lenge som praktisk mulig med forhold lagt tilrette for det Såsom framkommelig veg heile året

Håper å ha mulighet til å få bli gammel i mitt nærområde. Om jeg blir skrøpelig og halv dum ønsker jeg ikke å bli flytta på. Det nære og kjære er det beste for meg. Håper dere tenker på oss i "utkantene" og ikke plasserer alt nede på Moldjord, selv om jeg syns det er en flott plass så ønsker jeg å bli 90 nærmest hjemme og min familie.

Ønsker å bo så lenge som mulig i egen bolig på gården. Ved varig svekket helse og høy alder er alternativet i nærheten av sykehjemmet.

Mulighet for kjøp av mindre, rimelige boliger bør være tilstede innenfor kommunen

Ønsker nærhet til der man bor idag, med større tomter

Folk må få bo i utkanten så lenge som mulig.

Dette innholdet er ikke laget eller godkjent av Google. [Rapporter uriktig bruk](#) - [Vilkar for bruk](#) - [Retningslinjer for personvern](#)

Google Skjemaer





# Boligpolitisk handlingsplan 2019 -2023 Beiarn kommune



## Innhold

<b>1.0 INNLEDNING .....</b>	<b>2</b>
<b>2.0 ORGANISERING AV ARBEIDET .....</b>	<b>2</b>
<b>3.1 LOKALE MÅL OG INNSATSOMRÅDER .....</b>	<b>4</b>
<b>3.2 UTFORDRINGER .....</b>	<b>4</b>
<b>3.3 ROLLEAVKLARINGER, STAT, KOMMUNE OG PRIVATE AKTØRER.....</b>	<b>6</b>
<b>3.4 DELMÅL .....</b>	<b>8</b>
<b>3.5 HANDLINGSPLAN .....</b>	<b>10</b>
<b>4.0 RULLERING OG BEHANDLING AV BOLIGPOLITISK HANDLINGSPLAN.....</b>	<b>11</b>
<b>5.0 OVERSIKT OVER NASJONALE, REGIONALE OG LOKALE FØRINGER .....</b>	<b>11</b>



## 1.0 INNLEDNING

Den boligpolitiske handlingsplanen for Beiarn Kommune skal være et strategisk verktøy for å planlegge kommunens mål, tiltak og prioriteringer innenfor boligområdet. Planen skal være et styrende dokument for Beiarn kommunes boligpolitiske arbeid, ved å styrke kommunens rolle som premissgiver og en aktiv tilrettelegger for boligutviklingen.

Boligpolitisk plan er en temaplan etter plan- og bygningslovens § 11-1. Boligpolitisk arbeid omfatter alt fra kommunens innsats for å fremskaffe og tildele boliger, tjenester og enkeltvedtak som kan bedre den enkeltes forutsetning til å mestre sin bo – og livssituasjon.

Planen inneholder mål og strategier for kommunens ønskede boligpolitikk, en beskrivelse av situasjonen slik den er i dag, samt en langsiktig og helhetlig vurdering av boligpolitikken i Beiarn. Med dette utgangspunkt, vil tiltak og tilhørende strategier gjenspeiles i kommunens handlings –og økonomiplanarbeid. Denne planen vil derfor angi retning og strategi for hvordan implementeringen av boligpolitikken i Beiarn kommune skal skje.

## 2.0 ORGANISERING AV ARBEIDET

Boligarbeidet i Beiarn kommune er for teknisk vedlikehold og oppfølging, organisert gjennom ansvarlig enhet under avdeling for teknisk og landbruk. Det boligsosiale arbeidet ivaretas av fagleder for sosial- og flyktningtjenesten. I tillegg arbeider Boliggruppen med dette fagområdet.

Det er opprettet en boliggruppe som samarbeider om boligtildelinger/-utleie og som vurderer behov for salg og nybygging. Boliggruppen er sammensatt av 3 personer fra ulike enheter og består for tiden av;

- Freddy Olsen – Teknisk drift
- Marit Moldjord – Fagleder for sosial- og flyktningtjenesten
- Geir Arne Solbakk - Økonomisjef

Oppdateringen av planen skjer primært gjennom boliggruppens arbeide. Andre enheter kalles inn til møter og konsultasjon etter behov.

## 3.0 NASJONALE MÅL OG INNSATSOMRÅDER - BOLIG FOR VELFERD

Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014 – 2020) - «*Bolig for velferd*» - angir tre hovedmål for det boligsosiale arbeidet i Norge. Målene skal støttes opp av syv prioriterte innsatsområder, og tilsammen 15 delmål.

Den nasjonale strategien kan skjematisk framstilles slik:

Hovedmål 1: Alle skal ha et trygt sted å bo	
<p><b>Innsatsområde:</b> <b>Hjelp fra midlertidig til varig bolig</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>1) Vanskeligstilte som er i en overgangsfase sikres en varig bolig.</li><li>2) Ingen skal bo i midlertidige botilbud i mer enn tre måneder</li><li>3) Ingen barnefamilier eller unge skal tilbringe tid i midlertidig botilbud.</li><li>4) Rask bosetting av flyktninger i kommunene</li></ol>	<p><b>Innsatsområde:</b> <b>Hjelp til å skaffe egnet bolig</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>5) Det utvikles et variert tilbud av egnede boliger i kommunene.</li><li>6) Utleieboliger skal være av god kvalitet i et godt bomiljø</li><li>7) Vanskeligstilte får veiledning om det private leiemarkedet</li><li>8) Vanskeligstilte får hjelp til å kjøpe bolig</li><li>9) Vanskeligstilte som bor i en eid bolig skal ha en god og trygg bosituasjon</li></ol>
Hovedmål 2: Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet	
<p><b>Innsatsområde:</b> <b>Forhindre utkastelser</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>10) Kommunene har internkontrollsystemer for husstander som står i fare for å bli kastet ut av boligen</li></ol>	<p><b>Innsatsområde:</b> <b>Gi oppfølging og tjenester i hjemmet</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>11) Alle med behov skal motta tilstrekkelig med tjenester til å opprettholde en trygg og god bosituasjon.</li></ol>
Hovedmål 3: Den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv	
<p><b>Innsatsområde:</b> <b>Sikre god styring og målretting av arbeidet</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>12) Det boligsosiale arbeidet er kunnskapsbasert og godt organisert på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.</li><li>13) Boligtilbud og tjenester utvikles i dialog med brukerne</li></ol>	<p><b>Innsatsområde:</b> <b>Stimulere til nytenking og sosial innovasjon</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>14) Innovasjon og utvikling av det boligsosiale arbeidet gjøres i samarbeid og samhandling mellom ulike involverte aktører</li></ol> <p><b>Innsatsområde:</b> <b>Planlegge for gode bomiljø</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>15) Kommunene tar boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanleggingen. Kommunene planlegger for mange nok boliger, og boliger og nærmiljø av god kvalitet.</li></ol>

### **3.1 LOKALE MÅL OG INNSATSOMRÅDER**

Boligpolitiske strategier er nødvendige og fremtidsrettede planer for at kommunen skal kunne bidra til befolkningsvekst i Beiarn.

Strategiene fremmer virkemidler som bidrar til å få til en ønsket boligutvikling, gjennom aktiv bruk av plan -og bygningsloven, kommunal eiendomspolitikk, Husbankens låne- og støtteordninger, samt kommunale tjenester og støtteordninger.

Det er på denne bakgrunn definert følgende hovedmål:

#### **Målområde 1 – Generell boligutvikling Hovedmål 1:**

Beiarn kommune ønsker å legge til rette for boligbygging i sentrumsområdene gjennom areal- og reguleringsplaner. Men dette skal ikke hindre desentralisert bosetting.

Beiarn kommune har som ett av de overordnede målene satt at kommunen skal være attraktiv for tilflytting og nyetablering. Dette innebærer at blant annet at de avsatte områder til boligbygging i arealplan krever investeringer for opparbeidelse av infrastruktur for byggeklare tomter.

#### **Målområde 2 – Boligsosiale forhold Hovedmål 2:**

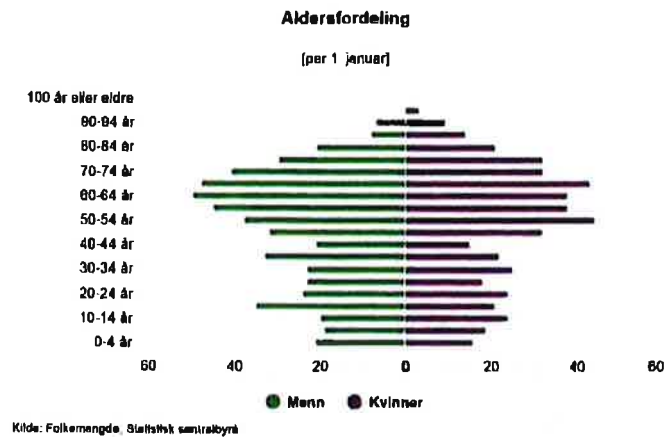
Beiarn kommune har som ett av de overordnede målene for sitt boligsosiale arbeide vedtatt at kommunen vil bidra med å legge til rette for at innbyggerne i Beiarn skal disponere en god og egnet bolig, uavhengig av økonomiske, fysiske, helsemessige og/eller sosiale utfordringer.

### **3.2 UTFORDRINGER**

Beiarn kommune har de samme utfordringene som de aller fleste andre kommuner i Norge.

Det er fødselsunderskudd, det er økende alder blant befolkningen og det er fraflytting.

Befolkningsutviklingen og signaler om endret tjenestebehov illustreres ved den demografiske sammensetningen av kommunens innbyggere;



I Beiarne kommune vil man oppleve en eldre befolkning før flere av de andre kommunene rundt oss. Dette gir oss muligheter, men også mange utfordringer. Det være seg økt behov for hjemmetjenester – og i tråd med nasjonale føringer skal folk bo hjemme lengst mulig og motta tjenester i hjemmet. Beiarne er ei langstrakt bygd, med sidedaler. Mange av disse har fastboende, noe som medfører spesielle utfordringer, blant annet gjennom vinteren med fare for ras og stengning av veier.

«Eldrebølgen» kan føre til økt behov for omsorgsboliger i tilknytning til eksisterende boliger/sykehjem. Befolkningen generelt lever lengre, men med økende alder vil det komme behov for tilpassede tjenester for mange. Dette vil kunne føre til økt behov for sykehjems plasser, da flere kanskje vil ha behov for pleie de siste årene av livet.

Rekrutteringsarbeid vil ha fokus i årene som kommer og det anslås at man har behov for å tilsette 30-50 personer i ulike stillinger i et perspektiv på 5-10 år. Kommunen vil som følge av dette ha behov for overgangsboliger til nytilsatte.

Beiarne kommunes boligmasse består i dag av en overvekt av eldre boliger. Mange er renvert, men har store vedlikeholdsbehov til tross for dette. Det er oppført nye boliger i perioden, men også disse vil kreve mye vedlikehold fremover. Boliggruppen anser at kommunen ikke burde eie boliger eldre enn 15 år. Pr i dag er boligmassen betydelig eldre i snitt.

Etter at kommunen i 2013 begynte å bosette flyktninger ble mange av boligene som tidligere hadde vært brukt i rekrutteringsøyemed tatt i bruk til bosetting. Beiarne kommune har nå behov for å bygge eneboliger/tomannsboliger som har 3 soverom – med tanke på rekruttering-/nyansettelser.

Det er vanskelig å øke bosetting dersom man ikke har tilgjengelige boliger i varierende størrelser.



### **3.3 ROLLEAVKLARINGER, STAT, KOMMUNE OG PRIVATE AKTØRER**

Staten setter mål, fastsetter juridiske og økonomiske rammer og bidrar til kunnskapsutvikling. Kommunaldepartementet har ansvar for bolig –og bygningspolitikken som innebærer plan –og bygningsloven.

Husbanken er statlig gjennomføringsorgan for boligpolitikken og forvalter virkemidler som startlån, grunnlån, bostøtte, tilskuddsordninger og kunnskapsutvikling.

Private aktører har sentral rolle i boligutviklingen og i dag foregår det meste av boligforsyningen på nasjonalt plan av at private utbyggere står for erverv av grunn, klargjør tomt og oppfører boliger som selges til markedspris. Dette er en utvikling vi i liten grad har hatt i Beiarn kommune, noe som påvirker kommunens rolle som utvikler av nye områder for boligbygging.

Kommunene står for praktisk gjennomføring av boligpolitikken. Regulering gjennom planverk er det viktigste virkemidlet kommunen har for å kunne styre boligutviklingen. Videre er det kommunenes rolle å bidra til å skaffe bolig til vanskeligstilte på boligmarkedet.

Kommunale utleieboliger og forvaltning av de boligsosiale virkemidlene startlån, bostøtte og tilskudd til etablering og tilpasning av bolig er sentrale virkemidler i boligpolitikken.

Den statlige boligpolitikken er en integrert del av regjeringens velferdspolitik. Visjon for den statlige boligpolitikken er at «alle skal kunne bo trygt og godt». Regjeringen fremhever følgende tre mål for boligpolitikken:

- Boliger for alle i gode bomiljø
- Trygg etablering i eid og/eller leid bolig
- Boforhold som fremmer velferd og deltakelse

Regjeringen har utarbeidet konkrete målsettinger for bygningspolitikken, hvor hovedmålene er som følger:

- Godt utformede, sikre, energieffektive og sunne bygg
- Bedre og mer effektive byggeprosesser

I årene som kommer forventer regjeringen at det fokuseres særlig på:

- Gode og effektive planprosesser
- Bærekraftig areal og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavennlige by –og tettstedsområder

Beiarn kommunes ansvar knyttet til ivaretagelse av vanskeligstilte på boligmarkedet, og slik sett kommunens kjernevirksomhet, er regulert gjennom følgende lovhjemler:

- Helse og omsorgstjenesteloven § 3- 7 – Boliger til vanskeligstilte

«Kommunen skal medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, herunder boliger med særlig tilpasning og med hjelpe – og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemming eller av andre årsaker.»
- Helse og omsorgstjenesteloven § 3- 2 jfr. §3-1 omhandler bl.a. kommunens forpliktelser til å yte bistand i forbindelse med botilbud

Bistand inkluderer bl.a. helsetjenester i hjemmet og personlig assistanse som praktisk bistand og opplæring
- Lov om sosiale tjenester i NAV

«Lovens formål - §1. Lovens formål- Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer».
- Lov om sosiale tjenester i NAV §13. Samarbeid med andre deler av forvaltningen

«Kommunen i arbeids –og velferdsforvaltningen skal medvirke til at sosiale hensyn blir ivaretatt av andre offentlige organer som har betydning for at formålet med loven blir oppnådd».
- Lov om sosiale tjenester i NAV § 15 – Boliger til vanskeligstilte

«Kommunen i arbeids –og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe bolig til vanskeligstilte personer som selv ikke kan ivareta sine interesser på boligmarkedet».
- Lov om sosiale tjenester i NAV § 27 – Midlertidig botilbud

«Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud til dem som ikke klarer det selv».

### 3.4 DELMÅL

Kommunen skal ivareta en bærekraftig utvikling og bidra til at boligstrukturen underbygger god folkehelse og Beiarn som et aldersvennlig lokalsamfunn, jfr. Regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn. En helhetlig plan for kommunens boligpolitiske arbeid skal derfor bidra til ønsket vekst og en boligutvikling som følger befolkningens boligbehov.

Planen søker å fokusere på kommunens rolle og ansvar for personer som selv ikke kan ivareta sine interesser på boligmarkedet. Kommunen skal medvirke til å skaffe bolig til disse, enten gjennom kommunale boliger eller ved å bistå med å skaffe privat eid eller leid bolig.

Et lite og til dels presset boligmarked medfører desto større utfordringer for de mest vanskeligstilte. Økt boligbygging og utvikling av variert boligstruktur vurderes derfor å være viktig for økt bosetting av vanskeligstilte i egnet bolig.

For å tilfredsstille disse forventninger til kommunen som aktør har vi definert følgende delmål;

- Kommunen skal søke å disponere en boligmasse som er av god standard, differensiert og kan gi et dekkende tilbud til kommunens innbyggere.
- Kommunen skal gi veiledning og informasjon for å bistå innbyggere med å kjøpe bolig ved hjelp av Husbankens virkemidler.
- Kommunen skal legge til rette for at de med særskilte behov får tilstrekkelig bistand til å mestre dagliglivet og bli boende i egen egnet bolig.
- Kommunen vil etterstrebe å ha en effektiv ansvars- og oppgavefordeling innen kommunens boligarbeid.

For å etablere en bedre koordinering av de ulike boligpolitiske tiltakene i kommunen har Boliggruppen i forbindelse med utarbeidelse av planen foreslått at det opprettes et Boligkontor i kommunen. Boligkontoret vil da være den sentrale enhet for boligjenester og betjenes fast med delstilling til formålet. Sentrale oppgaver for et Boligkontor vil være;

- Tildeler boliger for utleie
- Samordner, tilbyr og administrerer startlån og tilskudd til etablering og utbedring av bolig (Husbankens virkemidler)
- Boveileder skal tilby økonomisk og praktisk veiledning med å bo i egen bolig
- Fra leie til eie
- Boligkontoret bemannes ved fast stillingshjemmel
- Boligkontoret i samarbeid med Nav, skal følge opp barnefamilier som står i fare for å bli kastet ut av boligen
- Årlige samarbeidsmøter med lokale finansinstitusjoner og Husbanken

Boligpolitisk handlingsplan 2019 -2023

**3.5 HANDLINGSPLAN**

Delmål	Aktivitet/mål	Tiltak	Økonomisk ramme og tidsperspektiv	Ansvar for igangsettning av tiltak	Måleindikator
<b>Hovedmål 1</b>	<b>Generell boligutvikling</b>				
Utvikle en effektiv og helhetlig boligforvaltning i kommunen.	Samordne og utvikle boligfaglig kompetanse. Samordne drift og vedlikehold.	Samordne dagens virkemidler ved å etablere boligkontor. Etablering av delstilling til boligkontor.	Rentepåslag på Startiån på 0,25% til avsetning disp. fond. Allokering innen dagens budsjettammer Budsjettår 2020.	Rådmannen Boligkontor	Etablert stillingshjemmel budsjettåret 2020
Modernisering av kommunens boligmasse	Styrking av boligfond for investering i nye boliger.	Salg av kommunale boliger. Gevinst av salget skal tilføres boligfond.	Oppstart 2019, løpende evaluering	Boligkontor Teknisk	Årlig måling og rapportering av alder og teknisk standard på kommunale boliger
	Løpende evaluering av salg kommunale boliger.	Kommunale boliger eldre enn 15 år skal som hovedregel legges ut i markedet for salg.	Oppstart 2019, løpende evaluering	Boligkontor Teknisk	
Kommunen skal være attraktiv for tilflytting og nyetablering.	Tilrettelegge attraktive boligområder.	Regulere og videreutvikle/etablere boligområdene Moldjord, Storjord og Tollå.	Prioriteres investeringsramme i økonomiplan 2020 - 2023	Rådmannen Boligkontor Teknisk	Antall byggeklare boligtomter tilrettelagt; Moldjord – 10 stk Storjord – 17 stk Tollå – 10 stk
Kommunen skal disponere en boligmasse som er av god standard, differensiert og kan gi et dekkende tilbud.	Renovering og vedlikehold av kommunens utleieboliger slik at de tilfredsstiller dagens krav til standard og universell utforming	Ta FDVU-programmet i aktiv bruk.	Prioritering av vedlikehold gjennom driftsbudsjett	Rådmannen Boligkontor Teknisk	
Kommunen skal ha et nivå på husleie som til enhver tid er markedsstilpasset.	Regelverk for gjengs husleie oppdateres	Praktisering av gjengs husleie gjennomgås og revideres ved behov. Fokus vil være å festslette	Høsten 2019	Rådmannen Boligkontor	



Boligpolitisk handlingsplan 2019 -2023

		rettferdig differensiering ut fra standard på boligene.			
<b>Hovedmål 2</b>	<b>Boligsosiale forhold</b>				
Utvikle og etablere boliger til HDU	Antall HDU økes fra dagens 2 enheter.	Bygge nye omsorgsboliger med tanke på livskvalitet og helhetlig tjeneste.	Avklares i planprosessen – bør søkes gjennomført innen 2024	Boligkontor Teknisk Sosialtjeneste	
Omsorgsboliger for eldre	Antall HDU økes fra 11 til 19.	Bygge nye omsorgsboliger i nær tilknytning til sykehjemmet med tanke på livskvalitet og helhetlig tjeneste. Gjærne i samarbeid med privat utbygger	Avklares i planprosessen, primært innen 2024	Pleie- og omsorg Teknisk	
Framskaffe tilstrekkelig boliger for vanskeligstilte	Bistå med boliger for vanskeligstilte.	Bruk av startlånsmidler og tilskudd til etablering. Prioritere «fra leie til eie».	Årlig opptak av startlån minimum Mnok 4. Rentepåslag på Startlån på 0,25% til avsetning disp. fond. Høst 2019.	Rådmannen Boligkontor	Opptak av startlån. Avsetning til disp.fond.
Seniorboliger	Det bør i framtiden legges til rette for flere boliger for eldre som ønsker å flytte ut av store øneboliger. Disse bør være i et bofellesskap der det er sosiale møteplasser, og planlegges i nærheten av butikk og andre tilbud.	Arealmessig tilrettelegging/regulering	Avklares i planprosessen, primært innen 2024	Rådmannen Boligkontor Teknisk	
Tilskudd til etablering og boligtilpasning	Det avsettes årlig Mnok 0,2 gjennom budsjett og økonomiplan for å sikre dagens nivå på tilskudd til etablering og boligtilpasning	Årlig tilførsel fra disp. fond for tilskudd til etablering og tilpasning Mnok 0,2	Fra og med budsjettåret 2020	Rådmannen Boligkontor	Avsetning innarbeidet i budsjett og økonomiplan.

#### **4.0 RULLERING OG BEHANDLING AV BOLIGPOLITISK HANDLINGSPLAN**

Boligpolitisk handlingsplan skal rulleres hvert 4 år. Planens Handlingsdel rulleres hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen. Ansvaret for rulleringen ligger hos rådmannen eller den han bemyndiger.

#### **5.0 OVERSIKT OVER NASJONALE, REGIONALE OG LOKALE FØRINGER**

##### **Nasjonalt**

Oversikt over hvilke lovverk som er aktuelt på det boligpolitiske området, samt oversikt over hvilke føringer som ligger i politiske prioriteringer gjennom melding og offentlige utredninger.

- Lov om folkehelse
- Plan- og bygningsloven
- Lov om sosiale tjenester i NAV
- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Offentlige meldinger og utredninger

##### **Regionalt**

- Fylkeskommunens regionale planer
- Fylkesmannen
- Husbanken
- Regionale planer og interkommunale samarbeid

##### **Lokalt**

- Kommuneplanens arealdel
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Særskilte vedtak og bosetting av flyktninger



## 1. Tilskuddssøker

Org. nr. (9 siffer) 961147867	Tilskuddssøker Beiarn kommune, prosjektgruppe aldersvennlige boliger og bomiljø		Telefon på dagtid 75569000	Mobiltelefon 48119259
Postadresse Nordre Beiarveien 906	Postnr. 8110	Poststed Moldjord	E-postadresse	
Prosjektleder/kontaktperson Marit Moldjord			Telefon på dagtid 4611259	Mobiltelefon
E-postadresse marit.moldjord@beiarn.kommune.no				

## 2. Prosjektets navn

Utvikling av attraktivt bomiljø i distriktene

## 3. Prosjektets hovedmål

Konseptutvikling av aldersvennlige boliger og boområde i forbindelse med bygging av omsorgsboliger (barnehage og ordinære boliger i et attraktivt miljø)

## 4. Type prosjekt

- Kunnskapsutvikling
  Innovasjon
  Metode- og konseptutvikling
- Annet:

## 5. Fremdriftsplan

Dato for oppstart 17.02.2022	Dato for ferdigstillelse 18.12.2022
---------------------------------	----------------------------------------

## 6. Det søkes om

Tilskuddsbeløp 1.200.000	Er det søkt om midler fra andre? <input type="checkbox"/> Ja <input checked="" type="checkbox"/> Nei	Ønskes delutbetaling <input type="checkbox"/> Ja <input type="checkbox"/> Nei	Ønsket målform <input checked="" type="checkbox"/> Bokmål <input type="checkbox"/> Nynorsk
-----------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------

## 7. Aktivitetsplan med kostnadsoverslag

Aktivitet	Anslått ferdigdato	Beløp
Prosjektfase - omsorgsboliger - konseptutvikling	des 2022	2 200 000
Bygging av rekrutteringsboliger ( 2 enheter)	2024	10 000 000
Nye tomter i eksisterende boligfelt, Moldjord	juni 2023	6 000 000
Nye omsorgsboliger	2023	34 000 000
<b>Totalsum</b>		<b>52 200 000</b>

## 8. Finansieringsplan

	Beløp
Tilskudd fra Husbanken	13.277.000
Egne midler	8.802.000
Tilskudd fra andre	8.200.000
Låneopptak	21.826.000
<b>Sum</b>	<b>52.200.000</b>

## 9. Vedlegg

<input type="checkbox"/> Prosjektbeskrivelse	<input checked="" type="checkbox"/> Annet
----------------------------------------------	-------------------------------------------

## 10. Underskrift

Undertegnede søker bekrefter at ovenstående opplysninger er riktige, og gir Husbanken fullmakt til å innhente opplysninger om meg/oss som er nødvendig for å behandle søknaden. Jeg/vi er oppmerksom på at feilaktige opplysninger kan føre til at tilskuddet kan bli krevd innfridd. Opplysningene kan benyttes til statistiske formål.

Sted	Dato	Underskrift
Moldjord	15.02.2022	Hånt Moldjord

- \* Vedlegg spørreundersøkelse m/ svar
- \* bolig sosial handlingsplan

## 11. Utdypende opplysninger om saken

### a) Bakgrunn og formål

Bakgrunn og formål med arbeidet	<p>Bakgrunnen for søknaden er at Beiarn kommune er deltaker i prosjektet "Aldersvennlige boliger og bomiljø i distriktene". Gjennom arbeidet i prosjektet har vi sett på eksisterende planer i vår kommune og hvordan vi kan utvikle disse til å inneha aspekter som fører til godt bomiljø og aktivitet. Vi har vedtatt å bygge nye omsorgsboliger i 2023, men vi ønsker å kunne utvikle utformingen av bygget og området rundt til å på sikt også kunne huse også ordinære boliger og barmohage. Vi ønsker også å se på mulighetene for større fellesarealer som kan huse dagaktivitet, eller like karnlinedrift som deles av barmohagen og de andre boligene rundt. Vi har et særlig ønske om pub eller annen samlingsplass og har også snakket om en avdeling av bibliotek i området. Beiam er som kjent en landbruksbygd og vi har gjort litt snakket om "tuna" med muligheter for kjøkkenhage mm. I all hovudsak ønsker vi et levande bomiljø som kan passe uansett om du bor i omsorgsbolig eller i en helt ordinær bolig i området.</p>
Beskriv kort hvordan resultatene av arbeidet vil bidra til utvikling av nye metoder, konsepter eller løsninger som kan tas i bruk av flere.	<p>Resultatet vi ønsker oss er at de som bor i området trives og føler at de har meningsfulle liv, at de er mer i aktivitet og har sosial omgang med flere i ulik alder. Sambruk av lokaler for mindre "fotavtrykk". Vi ønsker at miljøet skal bli så lovende og godt at andre, som ikke bor der, oppsøker dette området for sosialt samvær og eller bruk av fasiliteter</p>
Hva er resultatenes overføringsverdi til andre?	<p>Vi ønsker også å se om det å kunne bygge gjestebolig (leilighet) for pårørende/familie kan gi effekt på omsatning av eneboliger og småbruk lokalisert rundt om i bygda. Det at familie har et sted å være når de kommer "hjem" på besøk er viktig for mange og ikke minst for de som er begynt å bli eldre.</p> <p>Overføringsverdien vil være mulighetene for sambruk og samlokalisering, helhetlig og langsiktig kommunal planlegging. Gode bomiljø for alle aldersgrupper</p>

### b) Organisering og samarbeid

Samarbeidspartner(e), med hvem og hvordan?	<p>Internt i kommunen jobber alle avdelinger sammen. Det innhentes kompetanse, råd og veiledning fra Husbank, Distrikksenter, Fylkeskommune,</p>
Brukermedvirkning	<p>Det planlegges møter i alle brukerutvalg. Det har vært gjennomført spørresundersøkelse for alle innbyggere over 35 år. Det bør være brukerrepresentant i prosjektgruppa</p>

### c) Formidlingsplan

Hvordan skal erfaringer og resultater formidles?	<p>Husbanken kan benytte vårt prosjekt som eksempel, og formidle dette på sine hjemmesider /veiviseren</p> <p>Det lages en rapport etter ferdigstillelse . Det kan formidles oppnådde resultater underveis i arbeidet.</p> <p>Følge resultat og referanse til andre deltagende kommuner i prosjektet "Aldersvennlige boliger og bomiljø i distriktene"</p>
--------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

## 12. Praktiske opplysninger

**Felles telefonnummer til Husbanken: 22 96 16 00**

Søknaden skal sendes elektronisk til:

**post@husbanken.no**

eller til:

**Husbanken**

**Postboks 1404**

**8002 Bodø**

Kontonr. 6345 05 03594

Organisasjonsnummer 942 114 184

**Søknaden med vedlegg sendes til Husbanken – Denne siden sendes ikke til Husbanken**



Det kongelige landbruks- og matdepartement  
Det kongelige kommunal- og distriktsdepartement  
Statsrådene

Ifølge liste

Beiarn Kommune		
Ar/Saksnr/ 20/489	Dok.nr. 80	Høg.nr Ar 1569/22
23 MAR 2022		
Ark.kode P	020	
Ark.kode S		
Avdeling	Saksbeh	AMW
Kassasjon	Graderte	

Deres ref

Vår ref

Dato

20/638-14

23. mars 2022

## Ta vare på matjorda

Kommunene har et stort ansvar for bærekraftig planlegging og arealforvaltning. Å ivareta jordvernet er derfor en viktig oppgave for kommunene. Hurdalsplattformen viser at regjeringen vil styrke jordvernet og sikre at jordvern blir et overordnet hensyn i arealforvaltningen.

Bevaring av dyrket mark er en nasjonal interesse. For å oppnå styrket beredskap og mat-sikkerhet må vi ta vare på jordbrukets produksjonsressurser over hele landet. Norge har lite dyrket mark grunnet topografi og klima, og kornarealet per innbygger er lavere enn gjennomsnittet i Europa. De beste jordbruksarealene ligger ofte der utbyggingspresset er størst, og det er i mange tilfeller ulike interesser knyttet til arealer med attraktiv beliggenhet.

Stortinget behandlet den 16.06.2021 den oppdaterte nasjonale jordvernstrategien, jf. Prop. 200 S (2020–2021). Stortinget sluttet seg til at den årlige omdisponeringen av dyrka jord ikke skal overstige 3 000 dekar, og at målet skal være nådd innen 2025.

Den norske matsikkerheten er per i dag god, men i den situasjonen verden står i nå er det viktig å legge til rette for å produsere så mye mat som mulig i Norge. Det er derfor viktig å ta vare på matjorda.

Tilgangen til jord, mat og vann er også i ferd med å stramme seg til, ifølge FNs klimapanel. Verden står overfor store utfordringer med å forvalte og fordele disse ressursene. Ikke minst må verdens matproduksjon kanskje øke med 50 prosent innen 2050. FNs klimapanel har slått fast at alle land må ta i bruk de ressursene de har til å produsere mat. I Hurdalsplattformen står det at det skal settes et mål for selvforsyningsgraden på 50 prosent korrigert for import av forråvarer. Vi er et stykke unna det målet i dag, og vi må ta i bruk jordbruksarealene i

hele landet for å kunne nå det. Det er imidlertid særlig viktig å ta vare på arealene for matkorn-, grønnsaks- og fruktproduksjon, da det er der selvforsyningsgraden er lavest.

Jordbruksarealet i drift per innbygger i Norge ble redusert fra ca. 2,3 til 1,8 dekar i perioden 2000-2020, i hovedsak pga. befolkningsøkningen. Beregninger fra NIBIO viser at vi trenger over én million dekar nytt jordbruksareal innen 2050 for å opprettholde jordbruksarealet per innbygger. Dette kan bli svært krevende, særlig dersom vi skal erstatte omdisponeringen av de beste matkorn- og grønnsaksarealene.

Fra i år kan kommuner søke om midler til å lage en kommunal jordvernstrategi. Det er satt av 1 million kroner til dette i 2022 og Landbruksdirektoratet vil lyse ut midlene i løpet av våren. Hensikten med strategien må være å redusere omdisponeringen av dyrka jord i kommunen, og gjerne med en nullvisjon, siden det er lite rom for nedbygging av dyrka jord i årene som kommer. Det forutsettes at en gjennomfører en grundig analyse av status og utviklingstrekk for jordvernet i kommunen. Regjeringen vil ha en kritisk gjennomgang av konkrete utbyggingssjakter for å vurdere om disse er forenlige med de fastsatte jordvernmålene.

Det er viktig at kommunene følger opp den nasjonale jordvernstrategien, og at hensynet til utbygging av industri, infrastruktur og boliger balanseres godt mot det langsiktige hensynet til matproduksjonen. Kommunene må bruke sin kunnskap om lokale og regionale forhold til å prioritere og følge opp jordvernmålet i arealplanleggingen, i tråd med regjeringens politikk.

Nydyrking er viktig for å opprettholde mengden av dyrka jord, og for å kunne øke jordbruksproduksjonen, men nydyrking kan ikke brukes som argument for å tillate omdisponering av jordbruksareal. Områder egnet for nydyrking (dyrkbare mark) er også en begrenset ressurs, særlig i de beste klimasonene. Nydyrking kan i noen tilfeller også være til skade for naturmiljø og skogressurser.

Det nasjonale jordvernmålet på maksimalt 3 000 dekar omdisponert dyrka jord per år, innebærer at kommunene må føre en streng jordvernpolitikk i sin arealforvaltning. Bare til samferdselsformål er det de siste årene omdisponert nesten 1 700 dekar dyrka jord årlig. Kommunene kan gjerne utarbeide arealregnskap som del av planarbeidet, for å synliggjøre hvor mye dyrka jord som er avsatt til byggeformål i gjeldende kommunale planer. En strammere jordvernpolitikk tilsier at kommunene ved planrevisjoner bør vurdere om arealer som tidligere har vært avsatt til formål som innebærer omdisponering av dyrka jord, skal tilbakeføres til LNFR-formål.

En effektiv arealbruk med god utnyttelse av arealer som allerede er bebygde, vil kunne bidra til å redusere behovet for å bygge ned dyrket jord. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging og statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging inneholder viktige prinsipper for planlegging. Planretningslinjene viser til at det er nødvendig å ta vare på god matjord, men jordvernet må balanseres mot storsamfunnets behov. Regjeringen skal i tråd med Hurdalsplattformen evaluere de statlige planretningslinjene. Potensialet for fortetting og transformasjon bør utnyttes der alternativet er utbygging på dyrka



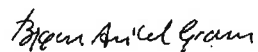
jord. Det er likevel viktig at retningslinjene gir kommunene som lokal planmyndighet tilstrekkelig handlingsrom til å ta avgjørelser basert på lokalkunnskap, og ta høyde for ulike arealmessige forutsetninger. Ifølge Hurdalsplattformen skal planretningslinjene ikke bidra til nedbygging av dyrka jord, samtidig som de skal være tilpasset regionale og lokale forhold, slik at alle kommuner har mulighet til å utvikle både små og store lokalsamfunn.

Fylkeskommunene har en viktig rolle som regional planmyndighet, og bør bidra til å ivareta jordvernpolitikken på regionalt nivå. Statsforvalterne skal legge den nasjonale jordvernpolitikken til grunn i sin medvirkning i planleggingen.

Med hilsen



Sandra Borch  
Landbruks- og matminister



Bjørn Arild Gram  
Kommunal- og distriktsminister



# Delegerte vedtak

Dato: - Utvalg: PLR Plan og ressursutvalget

Arkivsak	Dato Navn Innhold	Saksnr.	Avd/Sek/Saksb.	Arkivkode Resultat
22/9	27.01.2022 SØKNAD OM MOTORFERDSEL - JON JAKOBSEN	DS 6/22	BK/TEK/TOS	K01
22/19	28.01.2022 MOTORFERDSEL I UTMARK - KJELL ANTONSEN	DS 7/22	BK/TEK/TOS	K01
22/36	28.01.2022 SØKNAD OM MOTORFERDSEL - ANE SELFORS	DS 8/22	BK/TEK/TOS	K01
22/60	01.02.2022 SØKNAD OM MOTORFERDSEL - KURT EDVIN BLIX HANSEN	DS 9/22	BK/TEK/TOS	K01
22/56	11.02.2022 SØKNAD OM FRADELING AV TIDLIGERE NÆRINGSBYGG 40/6 - JORDLOVSBEHANDLING	DS 10/22	BK/TEK/TG	GNR 40/6
21/739	14.02.2022 SØKNAD OM KONSESJON PÅ ERVERV AV FAST EIENDOM 38/2,3 - KORNELIUS AASE AARSETH	DS 11/22	BK/TEK/TOS	GNR 38/2
22/94	15.02.2022 SØKNAD OM MOTORFERDSEL - KURT JACOBSEN	DS 12/22	BK/TEK/TOS	K01
22/13	18.02.2022 FRADELING AV FESTETOMT 70/153 JAN ERIK TOLLÅNES	DS 13/22	BK/TEK/TG	GNR 70/1/53 Søknad innvilget
21/503	18.02.2022 KRAV MATRIKULERING 20/7 ERLING KRISTIANSEN	DS 14/22	BK/TEK/TG	GNR 20/7 Søknad innvilget
22/85	18.02.2022 SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK - NY FRITIDSBOLIG GNR. 10, BNR. 135 PER AUDUN HEMMINGHYTH	DS 15/22	BK/TEK/FM	GNR 10/135
21/498	18.02.2022 KRAV OM MATRIKULERING 49/4,8 ROALD JENTOFT	DS 16/22	BK/TEK/TG	GNR 49/4,8 Søknad innvilget



21/739	21.02.2022	DS 17/22	BK/TEK/TOS	GNR 38/2
	OMGJØRING AV VEDTAK - KONSESJON 38/2,3			
22/97	25.02.2022	DS 18/22	BK/TEK/TOS	K01
				Innstilling vedtatt
	SØKNAD OM MOTORFERDSEL STEIN TORE PETTERSEN			
22/120	02.03.2022	DS 19/22	BK/TEK/TOS	K01
	SØKNAD OM MOTORFERDSEL - TONE MERETE BJØRKMO			
20/34	03.03.2022	DS 20/22	BK/TEK/TOS	V70
	SØKNAD OM TILSKUDD FRA SKOGFONDETS RENTEMIDLER - SKJERSTAD OG BEIARN SKOGEIERLAG			
20/926	08.03.2022	DS 21/22	BK/TEK/TOS	GNR 54/1,3,6
	FRIST FOR OMGJØRING AV ERVERV ELLER SALG AV GNR. 54 BNR. 1,3,6 I BEIARN KOMMUNE			
22/131	09.03.2022	DS 22/22	BK/TEK/TOS	K01
	SØKNAD OM MOTORFERDSEL - MATHILDE JOHANNA BLIX- HEMMINGHYTT			
22/146	24.03.2022	DS 23/22	BK/TEK/TOS	K44
	SØKNAD OM DISPENSASJON FRA BÅNDTVANGSBESTEMMELSENE			



**SØKNAD OM KONSESJON PÅ ERVERV AV FAST EIENDOM 17/2, 12, 67 - TORE HILMAR DINESSEN**

---

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol  
Arkivsaksnr.: 22/64

---

Arkiv: GNR 17/2

**Saksnr.:**       **Utvalg**       **Møtedato**  
7/22       Plan og ressursutvalget

06.04.2022

**Rådmannens innstilling:**

Beiarn kommune innvilger søknad fra Tore Hilmar Dinessen om konsesjon på 1/3 ideell andel av gnr. 17 bnr. 2, 12 og 67 i Beiarn kommune.

Det er et vilkår for konsesjon at bolig-/våningshuset på gnr. 17 bnr. 2 blir brukt som helårsbolig i den tiden Tore Hilmar Dinessen eier landbrukseiendommen, fra og med tre år etter dags dato. Dersom Tore Hilmar Dinessen selv bosetter seg på eiendommen i henhold til vilkårene i konsesjonsloven § 6, er boplikten begrenset til fem år regnet fra registreringen i folkeregisteret.

Vedtaket har hjemmel i konsesjonsloven §§ 9 og 11.

Vilkåret om upersonlig boplikt begrunnes med at det anses som svært viktig å ivareta bosettingen i Beiarn kommune. Fristen på tre år begrunnes med at Dinessen skal få tid og anledning til å sette huset i stand, eller overdra eiendommene til andre som kan få konsesjon eller ikke behøver å søke konsesjon.

**Saksutredning/bakgrunn:**

Tore Hilmar Dinessen søker om konsesjon på eiendom gnr. 17 bnr. 2, 12 og 67. Dinessen og hans to søsken har ervervet eiendommen konsesjonsfritt på grunn av slektskap, men han ønsker ikke å oppfylle boplikten. Hans bror, Kjell Rune Dinessen, bebor i dag eiendommen (bolighuset på gnr. 17 bnr. 67).

Dinessen ble som følge av brudd på boplikten pålagt å søke om konsesjon innen 1. februar 2022, hvilket han nå har gjort. Det opplyses i søknaden om at eiendommen til slutt skal søkes eid av én eier.

I felles e-post med Lillian Karstensen, som tilsvar til kommunens varsel om brudd på boplikten, står det at Tore Hilmar Dinessen og Lillian Karstensen i lengre tid har prøvd å få ferdig et skifte uten å lykkes. De tre søskenene som i dag står som eiere var i utgangspunktet enige om en løsning, men at de nå ikke er enige og prøver advokat for å komme til enighet. Dinessen og Karstensen ber om forståelse for at det i mellomtiden ikke bor noen i det eldste huset, og at det ikke er anbefalt å bo der permanent grunnet manglende vedlikehold og vannlekkasjer/-skader. Den som blir stående som eier vil ha et stort renoveringsarbeid foran seg.

Søknaden skal behandles etter konsesjonsloven §§ 9 og 11.





Eiendommens (gnr/bnr 17/2) arealressurser (AR5):

Antall teiger:	7
Bygninger (fra matrikkelen):	Våningshus, hus for dyr/landbr.lager/silo
Plan:	LNFR, og i reguleringsplan for Larsoslia er arealet avsatt til jord- og skogbruk samt én hyttetomt.
Fulldyrka jord:	19,1 daa
Innmarksbeite:	34,8 daa
Produktiv skog:	116,0 daa
Annet markslag:	308,6 daa
Bebygd, samf., vann, bre:	11,4 daa
Ikke klassifisert:	95,5 daa
Sum areal:	585,4 daa

Eiendommens (gnr/bnr 17/12) arealressurser (AR5):

Antall teiger:	6
Plan:	LNFR, og i reguleringsplan for Larsoslia er arealet avsatt til jord- og skogbruk.
Fulldyrka jord:	39,6 daa
Innmarksbeite:	36,7 daa
Produktiv skog:	224,8 daa
Annet markslag:	222,7 daa
Bebygd, samf., vann, bre:	2,9 daa
Ikke klassifisert:	35,4 daa
Sum areal:	562,1 daa

Eiendommens (gnr/bnr 17/67) arealressurser (AR5):

Antall teiger:	1
Bygninger (fra matrikkelen):	Enebolig
Plan:	LNFR
Bebygd, samf., vann, bre:	1,1 daa
Sum areal:	1,1 daa

**Lovgrunnlag:**

Konsesjonsloven har til formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, jf. konsesjonsloven § 1.

Loven er et redskap som bygger opp om samfunnspolitiske mål. Bestemmelsen gir en vid ramme for hvilke hensyn som kan trekkes inn. Loven nevner uttrykkelig framtidige generasjoners behov, landbruksnæringen, behovet for utbyggingsgrunn, hensynet til miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftinteresser og hensynet til bosettingen. I lovens formålsbestemmelse er det ikke foretatt noen differensiering eller eksemplifisering hvor enkelte samfunnsinteresser framheves som viktigere enn andre. Likevel har lovens §§ 9 og 9 a regler om vekten av de hensyn som skal vurderes ved erverv av eiendommer som skal brukes til landbruksformål. Samfunnsinteressene skal relateres til nåtid og ses i et langsiktig perspektiv.

Konsesjonsloven er ingen spesifikk landbrukslov som ensidig skal tilgodese landbruksnæringens interesser. Hensynet til landbruksnæringen er en del av helheten, og hensynet må veies mot andre hensyn.



Konsesjonsloven § 9 (særlige forhold for landbrukseiendommer):

*Ved avgjørelsen av søknad om konsesjon for erverv av eiendom som skal nyttes til landbruksformål skal det legges særlig vekt på:*

- 1. om erververs formål vil ivareta hensynet til bosettingen i området,*
- 2. om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning,*
- 3. om erververen anses skikket til å drive eiendommen,*
- 4. om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.*

*Konsesjon skal i alminnelighet ikke gis dersom det ved ervervet oppstår sameie i eiendommen, eller antallet sameiere økes.*

*Det kan gis konsesjon til selskaper med begrenset ansvar. Det skal legges vekt på hensynet til dem som har yrket sitt i landbruket.*

*Første ledd nr. 3 og § 9 a gjelder ikke sak der nær slekt eller odelsberettiget søker konsesjon fordi de ikke skal oppfylle boplikten etter § 5 andre ledd. I slik sak skal det i tillegg til første ledd nr. 1, 2 og 4 blant annet legges vekt på eiendommens størrelse, avkastningsevne og husforhold. Søkerens tilknytning til eiendommen og søkerens livssituasjon kan tillegges vekt som et korrigerende moment.*

Konsesjonsloven § 11 (vilkår for konsesjon):

*Konsesjon etter loven kan gis på slike vilkår som i hvert enkelt tilfelle finnes påkrevd av hensyn til de formål loven skal fremme. Det kan lempes på vilkårene etter søknad.*

*Kongen skal ut fra hensynet til bosetting, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap ta stilling til om det er påkrevd å stille vilkår om boplikt, og om boplikten skal være en personlig plikt for eier.*

**Vurdering:**

I denne saken er det tale om en nær slektning som søker konsesjon fordi den personlige boplikten ikke skal overholdes. Etter konsesjonsloven § 9 fjerde ledd, skal følgende vektlegges: om formålet vil ivareta hensynet til bosettingen i området, om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning, om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap, samt eiendommens størrelse, avkastningsevne og husforhold. Søkerens tilknytning til eiendommen og livssituasjon kan også tillegges vekt.

Landbrukseiendommen saken her dreier seg om, er ikke i aktiv drift som selvstendig bruk. Søker opplyser at innmarka leies bort, og utmarka delvis leies bort til beite. Søker har allerede ervervet sin 1/3 av eiendommen, men søker konsesjon for å unngå boplikten. Med dette ervervet vil derfor ikke situasjonen endres, og driften og ressursforvaltningen av eiendommen forblir som tidligere. Kulturlandskapet holdes i hevd i samme grad som tidligere. Ved et eventuelt avslag på søknaden, kan vi heller ikke se at situasjonen endres nevneverdig. Med bakgrunn i dette, tillegger vi ikke hensynet til en driftsmessig god løsning noe videre vekt. Heller ikke hvorvidt ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet tillegges videre vekt.

Eiendommens jordarealer er som nevnt ikke i selvstendig drift, men leies bort til nærliggende gårdsbruk. Skogressursene er av en viss betydning, men gir ikke avkastning som alene kan



forsvare noen årlig inntekt eller mer aktiv drift av skogen. Vi tillegger med dette ikke vurderingen av eiendommens størrelse og avkastningsevne noe større vekt.

Landbrukseiendommen det her søkes om konsesjon for, består av tre ulike matrikkelenheter. Det står et eldre våningshus på bnr. 2, samt et nyere bolighus på bnr. 67. Av det vi forstår, bebos sistnevnte av Kjell Rune Dinnessen, en av Tore Hilmar sine søsken. Huset ble bygget rundt år 2000, og tomta rundt (bnr. 67) ble fradelt i 2012 med formål om å overdras til Kjell Rune. Det ble likevel aldri overført til Kjell Rune. Selv om denne boligtomta er godkjent fradelt etter jordlova og følgelig er fritt omsettelig, inngår eiendommen nå i overdragelsen av landbrukseiendommen gnr. 17 bnr. 2 og 12. Det er likevel verdt å merke seg nettopp det at denne tomta er fritt omsettelig, og gjenværende våningshus/enebolig på bnr. 2 potensielt kan ende ubebodd og landbrukseiendommen følgelig kan bli værende uten fast bosetting.

Huset på bnr. 67 er fra ca. år 2000, og holder ifølge søker middels standard. Dette er som kjent bebodd av Kjell Rune Dinnessen. Huset på bnr. 2 er fra 1960, og holder ifølge søker dårlig standard. I felles e-post til kommunen beskriver Karstensen og Tore Hilmar Dinnessen at huset mangler vedlikehold, og at det har oppstått vann og vannlekkasje som har skadet huset innvendig. Den som blir stående som eier, vil ha et stort renoveringsarbeid foran seg. Kommunen har ikke tilgjengelig takst eller gjennomført befaring, men vil på generell basis understreke at dette er et bolighus som etter vår kjennskap har vært bebodd av søkers mor for inntil ti års tid siden, og som uten for store problemer igjen kan settes i brukbar stand som bolig

I Beiarn er det befolkningsnedgang og det er derfor god grunn til å legge vekt på bosettingshensynet. Utgangspunktet for kommunens arealpolitikk er at flest mulig av landbrukseiendommene bebos og drives, eller bare brukes som bosted. Eierskap til en landbrukseiendom er for mange en god grunn til å være bosatt i kommunen, og det er en uheldig utvikling at disse eiendommene ligger ubebodd og eventuelt brukes som fritidseiendommer. I dette tilfellet bebos ett av to bolighus av én av tre sameiere. Det andre står tomt, og krever vedlikehold og renovering før det igjen kan bebos. Siden tomta med det nyeste huset er fritt omsettelig, er det nødvendig å vurdere om det skal kreves boplikt for det huset som står igjen på en opprinnelige landbrukseiendommen. Det er ikke et krav at huset skal være av moderne standard for at det skal regnes som beboelig. Selv om takst ikke foreligger, vil vi regne det som oppnåelig å kunne sette huset i tilstrekkelig beboelig stand innen få år. Dette taler for at kommunen skal kreve at huset bebos.

Søkerens tilknytning til eiendommen og søkerens livssituasjon kan tillegges vekt som et korrigerende moment. Av det vi kjenner til, bor søker i Bodø. Vi går ut fra at denne eiendommen er søkers hjemsted, og at søker således har en viss tilknytning til stedet og interesse av at eiendom og bygningsmasse holdes i hevd. Det at søker og søkers søsken ønsker å finne en løsning på saken, slik at eiendommene til slutt blir stående med én eier, taler for at kommunen kan sette en nokså lang frist for bopliktens start. Tre års frist anses for å være tilstrekkelig med tid til enten å istandsette boligen for fast bosetting (enten av søker selv eller ved utleie) eller til å finne en løsning hvor én person blir stående som eier og kan bebo eiendommen.

Ved arveoppgjøret etter foreldrene ble eiendommene her omtalt overdratt konsesjonsfritt til nevnte tre søsken, og det oppsto et sameie. Vi forstår at utgangspunktet var at eiendommene til slutt skulle ende med én eier, men at denne prosessen nå har stoppet opp. Det følger av konsesjonsloven § 9 annet ledd at konsesjon «i alminnelighet ikke skal gis dersom det ved



ervert oppstår sameie» i eiendommen, eller hvis antallet sameiere øker. Det er altså ikke et generelt forbud mot sameier i landbrukseiendommer, men vi leser av dette at det ikke er ønskelig. Når det her har oppstått et sameie ved konsesjonsfri arv, ser vi på det som uheldig. Især siden flertallet av sameierne ikke klarer å oppfylle lovbestemt boplikt. Men sameiet oppstår ikke med denne saken nå, og antallet sameiere økes ikke, slik at vi ikke anser det som tilstrekkelig grunn her til å kunne nekte konsesjon.

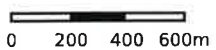
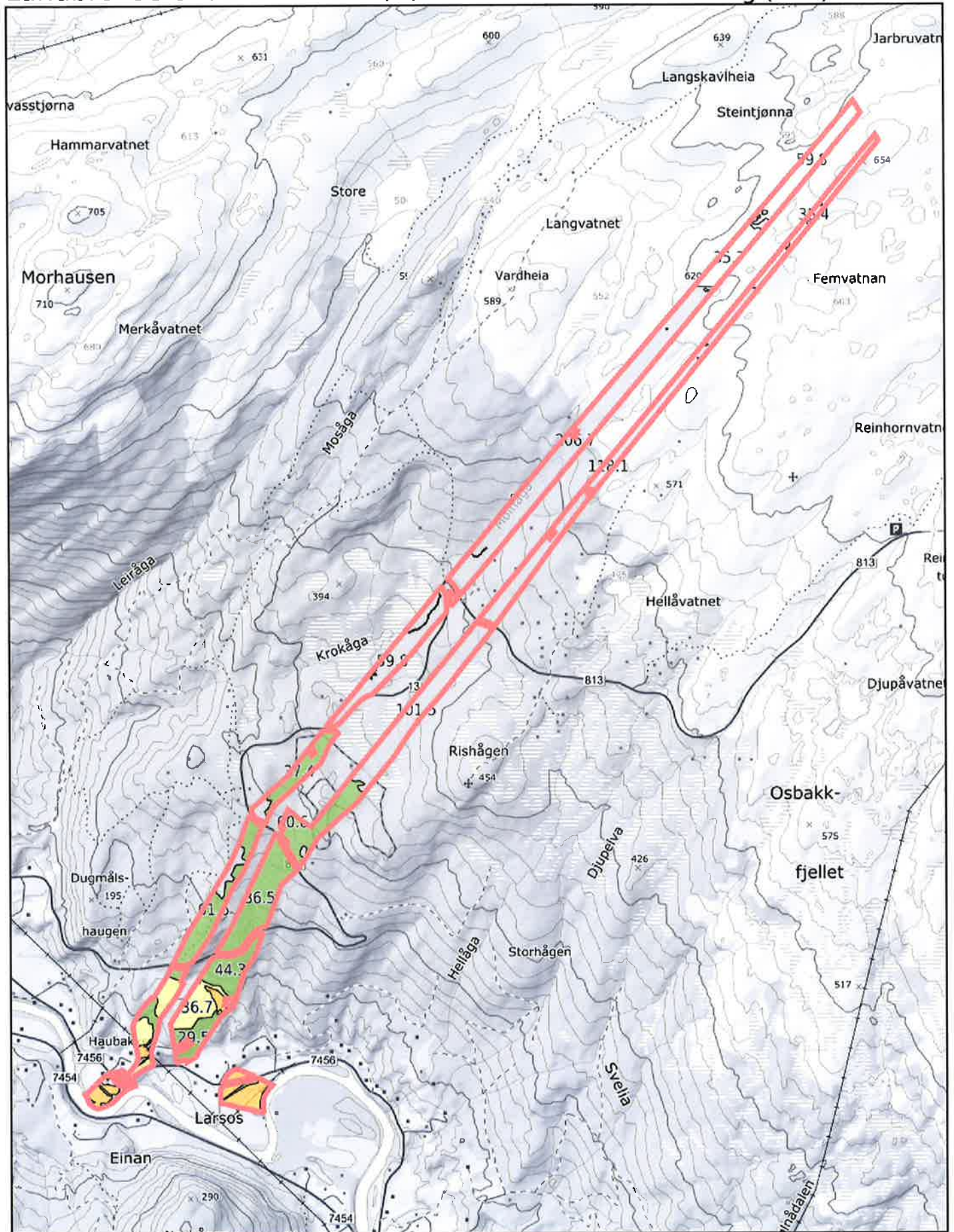
Vår anbefaling er med dette å innvilge konsesjon med vilkår om upersonlig boplikt spesifikt for huset på gnr. 2, med frist for tilflytting om tre år. Utvalget må ta stilling til om en vil innvilge konsesjon uten noen vilkår, innvilge konsesjon med vilkår (for eksempel om upersonlig boplikt), eller om konsesjon må avslås. Avgjørelsen vil kunne danne presedens for andre saker der det oppstår sameie ved arv, og/eller i saker hvor kommunen pålegger å søke konsesjon som følge av ikke oppfylt boplikt.

**Vedlegg:**

- Utskrift fra Gårdskart







Målestokk 1:25000 ved A4 stående utskrift





## Arealstatistikk for landbrukseiendom 1839-17/2/0 og eiendommer lagt til

### Gårdskart:

Marks lag (AR5) 7 klasser

### Landbruksregisteret (Landbruksdirektoratet):

Landbrukseiendom: JA

Hovednummer: 1839-17/2/0

2 tilknyttede grunneiendommer: 17/12/0, 17/2/0

### Matrikkelen (Kartverket)

Registrerte grunneiendommer: 2 av 2

### Arealstatistikk (dekar):

Matrikkelnummer	Antall teiger	Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	Produktiv skog	Annet marks lag	Bebygget vann, bre	Ikke kartlagt	Sum grunneiendom
<b>1839-17/2/0 Landbrukseiendom</b>									
17/2/0	7	19,1	0,0	34,8	116,0	308,6	11,4	95,5	585,4
17/12/0	6	39,6	0,0	36,7	224,8	222,7	2,9	35,4	562,1
<b>Sum</b>	<b>13</b>	<b>58,7</b>	<b>0,0</b>	<b>71,5</b>	<b>340,8</b>	<b>531,3</b>	<b>14,3</b>	<b>130,9</b>	<b>1147,5</b>

Tabellen "Arealstatistikk (dekar):" viser arealtall for teiger som entydig kan kobles til én eiendom (M eller F).

### Andre arealer tilknyttet eiendommen (dekar): Nei

### Eiendom lagt til (dekar):

Matrikkelnummer	Antall teiger	Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	Produktiv skog	Annet marks lag	Bebygget vann, bre	Ikke kartlagt	Sum grunneiendom
<b>1839-17/67/0 Grunneiendom</b>									



**Eiendom lagt til (dekar):**

Matrikelnummer	Antall teiger	Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	Produktiv skog	Annet markslag	Bebyggd, samf., vann, bre	Ikke kartlagt	Sum grunneiendom
17/67/0	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0	1,1
<b>Sum</b>	<b>1</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>1,1</b>	<b>0,0</b>	<b>1,1</b>

Tabellen "Eiendom lagt til (dekar):" viser arealtall for eiendom lagt til landbrukseiendommen og som entydig kan kobles til én eiendom (M eller F). Eiendommene er sortert etter matrikelnummer i stigende rekkefølge.

**Andre tilknyttede arealer lagt til (dekar): Nei**

For mer informasjon om eierforholdene, velg arealfordeling på teignivå ved utskrift.

Eierforhold M: Teiger med en matrikkelenhet

Eierforhold F: Teiger med flere matrikkelenheter

Eierforhold Ff: Teiger med flere matrikkelenheter, og som er tilknyttet flere hovednummer i Landbruksregisteret

Eierforhold S: Uregistrert jordsameie, alle enheter kjent

Eierforhold Sx: Uregistrert jordsameie, ikke alle enheter kjent

Eierforhold T: Teiger med egenskapen tvist/omtvistet



**SØKNAD OM KONSESJON PÅ ERVERV AV FAST EIENDOM 17/2, 12, 67 -  
LILLIAN KARSTENSEN**

---

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol  
Arkivsaksnr.: 22/65

---

Arkiv: GNR 17/2

**Saksnr.:**      **Utvalg**      **Møtedato**  
8/22      Plan og ressursutvalget

06.04.2022

**Rådmannens innstilling:**

Beiarn kommune innvilger søknad fra Lillian Karstensen om konsesjon på 1/3 ideell andel av gnr. 17 bnr. 2, 12 og 67 i Beiarn kommune.

Det er et vilkår for konsesjon at bolig-/våningshuset på gnr. 17 bnr. 2 blir brukt som helårsbolig i den tiden Lillian Karstensen eier landbrukseiendommen, fra og med tre år etter dags dato. Dersom Lillian Karstensen selv bosetter seg på eiendommen i henhold til vilkårene i konsesjonsloven § 6, er boplikten begrenset til fem år regnet fra registreringen i folkeregisteret.

Vedtaket har hjemmel i konsesjonsloven §§ 9 og 11.

Vilkåret om upersonlig boplikt begrunnes med at det anses som svært viktig å ivareta bosettingen i Beiarn kommune. Fristen på tre år begrunnes med at Karstensen skal få tid og anledning til å sette huset i stand, eller overdra eiendommene til andre som kan få konsesjon eller ikke behøver å søke konsesjon.

**Saksutredning/bakgrunn:**

Lillian Karstensen søker om konsesjon på eiendom gnr. 17 bnr. 2, 12 og 67. Karstensen og hennes to søsken har ervervet eiendommen konsesjonsfritt på grunn av slektskap, men hun ønsker ikke å oppfylle boplikten. Hennes bror, Kjell Rune Dinnessen, bebor i dag eiendommen (bolighuset på gnr. 17 bnr. 67).

Karstensen ble som følge av brudd på boplikten pålagt å søke om konsesjon innen 1. februar 2022, hvilket hun nå har gjort. Det opplyses i søknaden om at eiendommen til slutt skal søkes eid av én eier.

I felles e-post med Tore Hilmar Dinnessen, som tilsvar til kommunens varsel om brudd på boplikten, står det at Tore Hilmar Dinnessen og Lillian Karstensen i lengre tid har prøvd å få ferdig et skifte uten å lykkes. De tre søsknene som i dag står som eiere var i utgangspunktet enige om en løsning, men at de nå ikke er enige og prøver advokat for å komme til enighet. Dinnessen og Karstensen ber om forståelse for at det i mellomtiden ikke bor noen i det eldste huset, og at det ikke er anbefalt å bo der permanent grunnet manglende vedlikehold og vannlekkasjer/-skader. Den som blir stående som eier vil ha et stort renoveringsarbeid foran seg.

Søknaden skal behandles etter konsesjonsloven §§ 9 og 11.





Eiendommens (gnr/bnr 17/2) arealressurser (AR5):

Antall teiger:	7
Bygninger (fra matrikkelen):	Våningshus, hus for dyr/landbr.lager/silo
Plan:	LNFR, og i reguleringsplan for Larsoslia er arealet avsatt til jord- og skogbruk samt én hyttetomt.
Fulldyrka jord:	19,1 daa
Innmarksbeite:	34,8 daa
Produktiv skog:	116,0 daa
Annet markslag:	308,6 daa
Bebygd, samf., vann, bre:	11,4 daa
Ikke klassifisert:	95,5 daa
Sum areal:	585,4 daa

Eiendommens (gnr/bnr 17/12) arealressurser (AR5):

Antall teiger:	6
Plan:	LNFR, og i reguleringsplan for Larsoslia er arealet avsatt til jord- og skogbruk.
Fulldyrka jord:	39,6 daa
Innmarksbeite:	36,7 daa
Produktiv skog:	224,8 daa
Annet markslag:	222,7 daa
Bebygd, samf., vann, bre:	2,9 daa
Ikke klassifisert:	35,4 daa
Sum areal:	562,1 daa

Eiendommens (gnr/bnr 17/67) arealressurser (AR5):

Antall teiger:	1
Bygninger (fra matrikkelen):	Enebolig
Plan:	LNFR
Bebygd, samf., vann, bre:	1,1 daa
Sum areal:	1,1 daa

**Lovgrunnlag:**

Konsesjonsloven har til formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, jf. konsesjonsloven § 1.

Loven er et redskap som bygger opp om samfunnspolitiske mål. Bestemmelsen gir en vid ramme for hvilke hensyn som kan trekkes inn. Loven nevner uttrykkelig framtidige generasjoners behov, landbruksnæringen, behovet for utbyggingsgrunn, hensynet til miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftinteresser og hensynet til bosettingen. I lovens formålsbestemmelse er det ikke foretatt noen differensiering eller eksemplifisering hvor enkelte samfunnsinteresser framheves som viktigere enn andre. Likevel har lovens §§ 9 og 9 a regler om vekten av de hensyn som skal vurderes ved erverv av eiendommer som skal brukes til landbruksformål. Samfunnsinteressene skal relateres til nåtid og ses i et langsiktig perspektiv.

Konsesjonsloven er ingen spesifikk landbrukslov som ensidig skal tilgodese landbruksnæringens interesser. Hensynet til landbruksnæringen er en del av helheten, og hensynet må veies mot andre hensyn.



Konsesjonsloven § 9 (særlige forhold for landbrukseiendommer):

*Ved avgjørelsen av søknad om konsesjon for erverv av eiendom som skal nyttes til landbruksformål skal det legges særlig vekt på:*

- 1. om erververs formål vil ivareta hensynet til bosettingen i området,*
- 2. om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning,*
- 3. om erververen anses skikket til å drive eiendommen,*
- 4. om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.*

*Konsesjon skal i alminnelighet ikke gis dersom det ved ervervet oppstår sameie i eiendommen, eller antallet sameiere økes.*

*Det kan gis konsesjon til selskaper med begrenset ansvar. Det skal legges vekt på hensynet til dem som har yrket sitt i landbruket.*

*Første ledd nr. 3 og § 9 a gjelder ikke sak der nær slekt eller odelsberettiget søker konsesjon fordi de ikke skal oppfylle boplikten etter § 5 andre ledd. I slik sak skal det i tillegg til første ledd nr. 1, 2 og 4 blant annet legges vekt på eiendommens størrelse, avkastningsevne og husforhold. Søkerens tilknytning til eiendommen og søkerens livssituasjon kan tillegges vekt som et korrigerende moment.*

Konsesjonsloven § 11 (vilkår for konsesjon):

*Konsesjon etter loven kan gis på slike vilkår som i hvert enkelt tilfelle finnes påkrevd av hensyn til de formål loven skal fremme. Det kan lempes på vilkårene etter søknad.*

*Kongen skal ut fra hensynet til bosetting, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap ta stilling til om det er påkrevd å stille vilkår om boplikt, og om boplikten skal være en personlig plikt for eier.*

**Vurdering:**

I denne saken er det tale om en nær slektning som søker konsesjon fordi den personlige boplikten ikke skal overholdes. Etter konsesjonsloven § 9 fjerde ledd, skal følgende vektlegges: om formålet vil ivareta hensynet til bosettingen i området, om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning, om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap, samt eiendommens størrelse, avkastningsevne og husforhold. Søkerens tilknytning til eiendommen og livssituasjon kan også tillegges vekt.

Landbrukseiendommen saken her dreier seg om, er ikke i aktiv drift som selvstendig bruk. Søker opplyser at innmarka leies bort, og utmarka delvis leies bort til beite. Søker har allerede ervervet sin 1/3 av eiendommen, men søker konsesjon for å unngå boplikten. Med dette ervervet vil derfor ikke situasjonen endres, og driften og ressursforvaltningen av eiendommen forblir som tidligere. Kulturlandskapet holdes i hevd i samme grad som tidligere. Ved et eventuelt avslag på søknaden, kan vi heller ikke se at situasjonen endres nevneverdig. Med bakgrunn i dette, tillegger vi ikke hensynet til en driftsmessig god løsning noe videre vekt. Heller ikke hvorvidt ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet tillegges videre vekt.

Eiendommens jordarealer er som nevnt ikke i selvstendig drift, men leies bort til nærliggende gårdsbruk. Skogressursene er av en viss betydning, men gir ikke avkastning som alene kan



forsvare noen årlig inntekt eller mer aktiv drift av skogen. Vi tillegger med dette ikke vurderingen av eiendommens størrelse og avkastningsevne noe større vekt.

Landbrukseiendommen det her søkes om konsesjon for, består av tre ulike matrikkelenheter. Det står et eldre våningshus på bnr. 2, samt et nyere bolighus på bnr. 67. Av det vi forstår, bebos sistnevnte av Kjell Rune Dinnessen, en av Lillian sine søsken. Huset ble bygget rundt år 2000, og tomta rundt (bnr. 67) ble fradelt i 2012 med formål om å overdras til Kjell Rune. Det ble likevel aldri overført til Kjell Rune. Selv om denne boligtomta er godkjent fradelt etter jordlova og følgelig er fritt omsettelig, inngår eiendommen nå i overdragelsen av landbrukseiendommen gnr. 17 bnr. 2 og 12. Det er likevel verdt å merke seg nettopp det at denne tomta er fritt omsettelig, og gjenværende våningshus/enebolig på bnr. 2 potensielt kan ende ubebodd og landbrukseiendommen følgelig kan bli værende uten fast bosetting.

Huset på bnr. 67 er fra ca. år 2000, og holder ifølge søker middels standard. Dette er som kjent bebodd av Kjell Rune Dinnessen. Huset på bnr. 2 er fra 1960, og holder ifølge søker dårlig standard. I felles e-post til kommunen beskriver Lillian Karstensen og Tore Hilmar Dinnessen at huset mangler vedlikehold, og at det har oppstått vann og vannlekkasje som har skadet huset innvendig. Den som blir stående som eier, vil ha et stort renoveringsarbeid foran seg. Kommunen har ikke tilgjengelig takst eller gjennomført befaring, men vil på generell basis understreke at dette er et bolighus som etter vår kjennskap har vært bebodd av søkers mor for inntil ti års tid siden, og som uten for store problemer igjen kan settes i brukbar stand som bolig.

I Beiarn er det befolkningsnedgang og det er derfor god grunn til å legge vekt på bosettingshensynet. Utgangspunktet for kommunens arealpolitikk er at flest mulig av landbrukseiendommene bebos og drives, eller bare brukes som bosted. Eierskap til en landbrukseiendom er for mange en god grunn til å være bosatt i kommunen, og det er en uheldig utvikling at disse eiendommene ligger ubebodd og eventuelt brukes som fritidseiendommer. I dette tilfellet bebos ett av to bolighus av én av tre sameiere. Det andre står tomt, og krever vedlikehold og renovering før det igjen kan bebos. Siden tomta med det nyeste huset er fritt omsettelig, er det nødvendig å vurdere om det skal kreves boplikt for det huset som står igjen på en opprinnelige landbrukseiendommen. Det er ikke et krav at huset skal være av moderne standard for at det skal regnes som beboelig. Selv om takst ikke foreligger, vil vi regne det som oppnåelig å kunne sette huset i tilstrekkelig beboelig stand innen få år. Dette taler for at kommunen skal kreve at huset bebos.

Søkerens tilknytning til eiendommen og søkerens livssituasjon kan tillegges vekt som et korrigerende moment. Av det vi kjenner til, bor søker i Bodø. Vi går ut fra at denne eiendommen er søkers hjemsted, og at søker således har en viss tilknytning til stedet og interesse av at eiendom og bygningsmasse holdes i hevd. Det at søker og søkers søsken ønsker å finne en løsning på saken, slik at eiendommene til slutt blir stående med én eier, taler for at kommunen kan sette en nokså lang frist for bopliktens start. Tre års frist anses for å være tilstrekkelig med tid til enten å istandsette boligen for fast bosetting (enten av søker selv eller ved utleie) eller til å finne en løsning hvor én person blir stående som eier og kan bebo eiendommen.

Ved arveoppgjøret etter foreldrene ble eiendommene her omtalt overdratt konsesjonsfritt til nevnte tre søsken, og det oppsto et sameie. Vi forstår at utgangspunktet var at eiendommene til slutt skulle ende med én eier, men at denne prosessen nå har stoppet opp. Det følger av konsesjonsloven § 9 annet ledd at konsesjon «i alminnelighet ikke skal gis dersom det ved



ervert oppstår sameie» i eiendommen, eller hvis antallet sameiere øker. Det er altså ikke et generelt forbud mot sameier i landbrukseiendommer, men vi leser av dette at det ikke er ønskelig. Når det her har oppstått et sameie ved konsesjonsfri arv, ser vi på det som uheldig. Især siden flertallet av sameierne ikke klarer å oppfylle lovbestemt boplikt. Men sameiet oppstår ikke med denne saken nå, og antallet sameiere økes ikke, slik at vi ikke anser det som tilstrekkelig grunn her til å kunne nekte konsesjon.

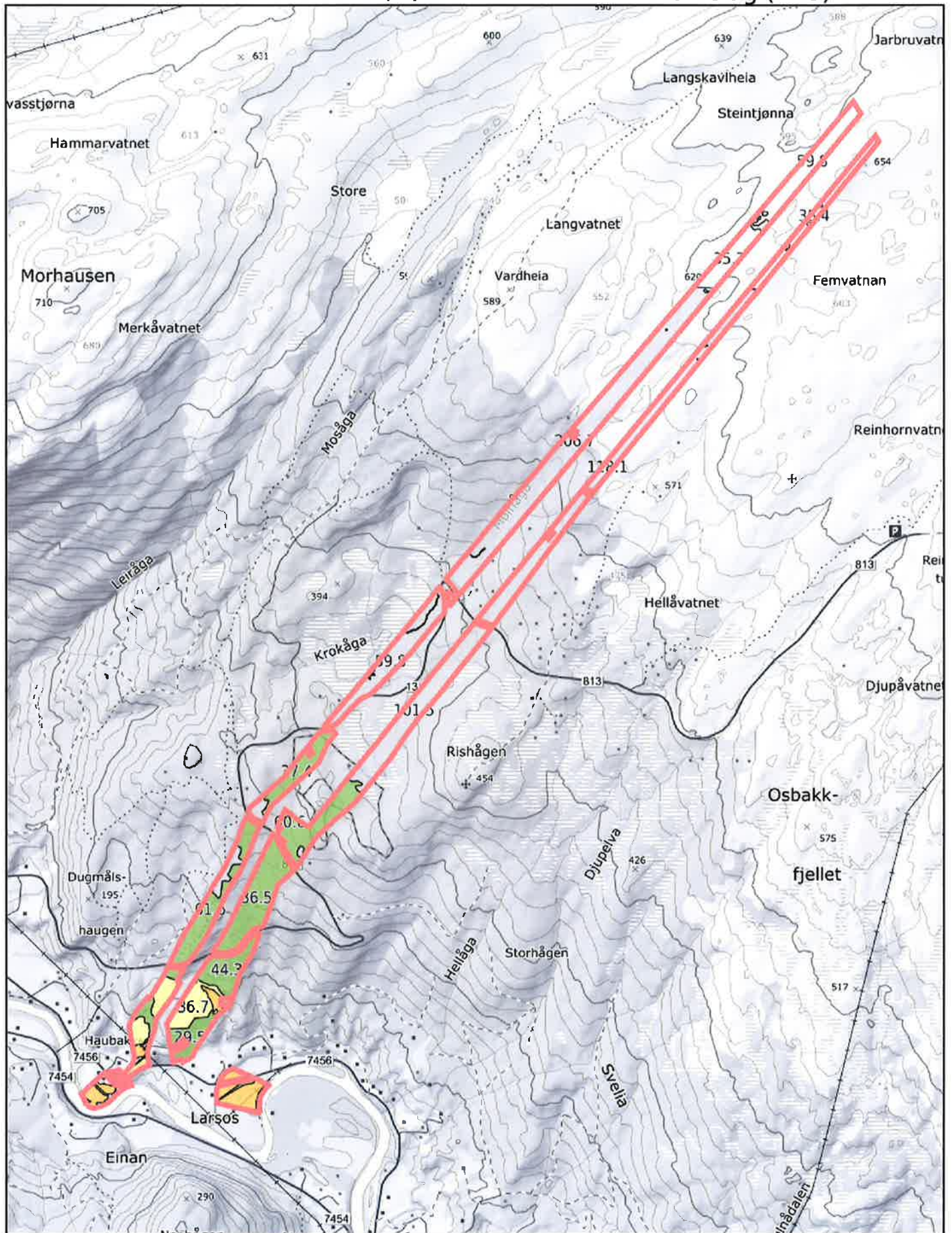
Vår anbefaling er med dette å innvilge konsesjon med vilkår om upersonlig boplikt spesifikt for huset på gnr. 2, med frist for tilflytting om tre år. Utvalget må ta stilling til om en vil innvilge konsesjon uten noen vilkår, innvilge konsesjon med vilkår (for eksempel om upersonlig boplikt), eller om konsesjon må avslås. Avgjørelsen vil kunne danne presedens for andre saker der det oppstår sameie ved arv, og/eller i saker hvor kommunen pålegger å søke konsesjon som følge av ikke oppfylt boplikt.

**Vedlegg:**

- Utskrift fra Gårdskart







0 200 400 600m

Målestokk 1:25000 ved A4 stående utskrift





## Arealstatistikk for landbrukseiendom 1839-17/2/0 og eiendommer lagt til

### Gårdskart:

Markslag (AR5) 7 klasser

### Landbruksregisteret (Landbruksdirektoratet):

Landbrukseiendom: JA

Hovednummer: 1839-17/2/0

2 tilknyttede grunneiendommer: 17/12/0, 17/2/0

### Matrikkelen (Kartverket)

Registrerte grunneiendommer: 2 av 2

### Arealstatistikk (dekar):

Matrikkelnummer	Antall teiger	Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	Produktiv skog	Annet markslag	Bebyggd, samf., vann, bre	Ikke kartlagt	Sum grunneiendom
<b>1839-17/2/0 Landbrukseiendom</b>									
17/2/0	7	19,1	0,0	34,8	116,0	308,6	11,4	95,5	585,4
17/12/0	6	39,6	0,0	36,7	224,8	222,7	2,9	35,4	562,1
<b>Sum</b>	<b>13</b>	<b>58,7</b>	<b>0,0</b>	<b>71,5</b>	<b>340,8</b>	<b>531,3</b>	<b>14,3</b>	<b>130,9</b>	<b>1147,5</b>

Tabellen "Arealstatistikk (dekar):" viser arealtall for teiger som entydig kan kobles til én eiendom (M eller F).

### Andre arealer tilknyttet eiendommen (dekar): Nei

### Eiendom lagt til (dekar):

Matrikkelnummer	Antall teiger	Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	Produktiv skog	Annet markslag	Bebyggd, samf., vann, bre	Ikke kartlagt	Sum grunneiendom
<b>1839-17/67/0 Grunneiendom</b>									



**Eiendom lagt til (dekar):**

Matrikelnummer	Antall teiger	Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	Produktiv skog	Annet markslag	Bebyggd, samf., vann, bre	Ikke kartlagt	Sum grunneiendom
17/67/0	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0	1,1
<b>Sum</b>	<b>1</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>1,1</b>	<b>0,0</b>	<b>1,1</b>

Tabellen "Eiendom lagt til (dekar):" viser arealtall for eiendom lagt til landbrukseiendommen og som entydig kan kobles til én eiendom (M eller F). Eiendommene er sortert etter matrikelnummer i stigende rekkefølge.

**Andre tilknyttede arealer lagt til (dekar): Nei**

For mer informasjon om eierforholdene, velg arealfordeling på teignivå ved utskrift.

Eierforhold M: Teiger med en matrikkelenhet

Eierforhold F: Teiger med flere matrikkelenheter

Eierforhold Ff: Teiger med flere matrikkelenheter, og som er tilknyttet flere hovednummer i Landbruksregisteret

Eierforhold S: Uregistrert jordsameie, alle enheter kjent

Eierforhold Sx: Uregistrert jordsameie, ikke alle enheter kjent

Eierforhold T: Teiger med egenskapen tvist/omtvistet



## SØKNAD OM MOTORFERDSEL - BJØRN-EGIL KVÆL / BEIARN JEGER OG FISK

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol  
Arkivsaksnr.: 22/138

Arkiv: K01

**Saksnr.:**        **Utvalg**        **Møtedato**  
9/22        Plan og ressursutvalget

06.04.2022

### Rådmannens innstilling:

Beiarn Jeger- og Fiskerforening (BJFF) ved Bjørn-Egil Kvæl gis dispensasjon for bruk av snøskuter til transport av nødvendig utstyr og materiell mellom Øvernes og Gråtådalstua, samt tilsyn av hytta. Transport kan foretas av Bjørn-Egil Kvæl eller andre medlemmer av BJFF på vegne av foreningen. Dispensasjonen gjelder som hovedregel for én snøskuter om gangen, men ved behov åpnes det for bruk av inntil fem snøskutere samtidig.

Dispensasjonen gis med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6.

### Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for inntil 25 årlige turer med snøskuter på snødekt mark fram til 15. mai 2026.
- Trasé: Fra Øvernes til Gråtådalstua, som inntegnet i kart vedlagt søknaden.
- All kjøring utenom angitt formål og løype er forbudt.
- Det er ikke tillatt å kjøre i tidsrommet kl. 23 – 07.
- Det er ikke tillatt å kjøre snøskuter etter 15. mai.
- Ferdsele skal skje hensynsfullt og under hensyntagen til annen virksomhet i området.
- Det skal føres kjørebok. Dato og underskrift skal påføres med kulepenn i kjøreboka før hver tur tar til.
- Kjørebok, dispensasjon, kart med inntegnet trasé og gyldig grunneiertillatelse skal medbringes og forevises ved kontroll.
- Misligholdelse av dispensasjonen og/eller vilkår satt i den, kan føre til umiddelbar inndragning av dispensasjonen.

Det er kun transport av utstyr og materiell som tillates. Det tillates ikke alminnelig persontransport. Når det er gitt dispensasjon til transport av bagasje og utstyr, må det imidlertid være adgang til å la personer sitte på dersom det er plass. Forutsetning for dette er at det ikke medfører ekstra kjøring.

Innlevert grunneiertillatelse for kjøring på privat grunn utløper ved slutten av 2022. Vi minner om at ny grunneiertillatelse må fremskaffes før kjøring kan finne sted etter dette. Egen grunneiertillatelse for kjøring på statsgrunn er ikke nødvendig, da kommunens tillatelse der også regnes som grunneiertillatelse.

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldsloven §§ 8 – 12. En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at motorferdsel som omsøkt ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige eller irreversible skader på naturmiljøet, naturmangfold og økosystem.





**Saksutredning:**

Beiarn Jeger- og Fiskerforening ved Bjørn-Egil Kvæl søker om dispensasjon fra motorferdselloven for transport av nødvendig utstyr og materiell til og fra foreningens hytte i Gråtådalen (Gråtådalstua), samt føre tilsyn med og dugnad på hytta. Søker har lagt ved nødvendig dokumentasjon.

Søknaden skal vurderes etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6. Den skal også vurderes mot prinsippene i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8 til 12.

**Lovgrunnlag:**Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6:

*I unntakstilfelle kan kommunen etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2–§ 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.*

Rundskriv T-1996-1:

## 7.3.2 Tillatelse ved særlig behov, § 6

*Lovens vilkår*

«Bestemmelsen er streng. Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:

- søkeren må påvise et særlig behov,
- behovet må ikke knytte seg til turkjøring,
- behovet må ikke kunne dekkes på annen måte, og
- behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum.

Hva som er «unntakstilfeller», «særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring» og «som ikke kan dekkes på annen måte» beror på en konkret skjønnsmessig vurdering. Ved skjønnsvurderingen må lokale forhold kunne spille inn, men likevel slik at bestemmelsens strenghet ivaretas.

Ved vurderingen av om det foreligger et «særlig behov» vil det være av betydning om kjøringen er nødvendig og har et akseptert nytteformål eller bærer preg av unødvendig kjøring. Det er formålet med selve transporten som er avgjørende i denne sammenheng. Det er derfor ikke avgjørende om transportøren ser transporten som lønnsom, dersom ikke transporten isolert sett dekker et reelt og nødvendig behov.

Turkjøring kan ikke tillates. Det siktes her til ren turkjøring, dvs. kjøring for turens skyld. Dermed kan det ikke gis dispensasjon til fornøyles- eller rekreasjonskjøring.

Tillatelse kan bare gis dersom behovet ikke kan dekkes på annen måte. (...) Det kan heller ikke gis tillatelse etter § 6 dersom behovet kan dekkes tilfredsstillende ved leiekjøring.»

*Kommunen kan gi tillatelse*

«Etter bestemmelsen kan kommunen i unntakstilfelle gi tillatelse. Dette betyr at det beror på et forvaltningsmessig skjønn (en skjønnsmessig helhetsvurdering) om tillatelse skal gis eller nektes dersom vilkårene er oppfylt.



Ved denne vurderingen skal behovet for transport vurderes mot mulige skader og ulemper for natur og mennesker i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum. Forhold som må tas med i vurderingen er bl.a. hvilke virkninger motorferdselen vil ha når det gjelder spor i terrenget, støy og forurensning, hvor sårbart området er og konflikter som kan oppstå i forhold til andre interessegrupper og naturmiljø. (...)»

#### *Transport til hytte*

«Forskriftens § 5 første ledd bokstav c har en bestemmelse om kjøring til hytte på vinterføre. Hyttekjøring ut over det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Utgangspunktet er at det ikke skal være kurant å få dispensasjon. (...)»

#### **Vurdering:**

Rundskriv T-1996-1 fra Miljøverndepartementet utdyper forskriftens § 6, også med hensyn på transport til hytte. Departementet legger til grunn at utgangspunktet er at det ikke skal være kurant å få dispensasjon for transport av utstyr og bagasje til hytte utover forskriftens § 5 bokstav c. For at tillatelse skal kunne gis, må søkeren blant annet påvise et særlig behov, og behovet må ikke kunne dekkes på annen måte.

Nødvendig transport av utstyr, ved, gass og annet materiell til hytta, som vi forstår bl.a. benyttes til utleie, kan anses som et særlig behov. Ved, gass og materiell kan vanskelig fraktes til hytta uten bruk av motorisert hjelpemiddel, særlig da hytta ligger inne i Gråtådalen langt fra brøytet bilvei.

Bruk av snøskuter på snødekt mark for nødvendig transport av utstyr og materiell i omfanget som beskrives, vurderes å medføre lite skader og ulemper for natur og friluftsliv i det respektive området. Dersom transporten skulle ha foregått på barmark, eller ved alternative transportmidler, hadde den potensielle belastningen vært av langt større betydning.

Søker ber om inntil 25 årlige turer. Dette er i tråd med andre liknende saker, samt kommunens retningslinjer for motorferdsel i utmark. Vi legger til grunn at det som hovedregel benyttes én eller et fåtall snøskutere til formålet, men at det ved spesielle behov (dugnadsarbeid o.l.) kan være aktuelt med flere skutere. Hyttas beliggenhet og utfordrende adkomst vinterstid gjør at det ikke anses naturlig med mer kjøring enn det som er absolutt nødvendig.

Innlevert grunneiertyllatelse for kjøring på privat grunn utløper ved slutten av 2022. Søker har signalisert at dette trolig skyldes en misforståelse eller forglemmelse, og at det vil være behov for motorferdsel også etter 2022. Vi forstår at det ikke vil være problematisk å fremskaffe oppdatert grunneiertyllatelse for kjøring også etter 2022, men ser behovet for å minne om dette i vedtaksteksten. Egen grunneiertyllatelse for kjøring på statsgrunn er ikke nødvendig, da kommunens tillatelse der også er å regne som grunneiertyllatelse.

Det er kun transport av utstyr og materiell som tillates. Det tillates ikke alminnelig persontransport. Når det er gitt dispensasjon til transport av utstyr og materiell, må det imidlertid være adgang til å la personer sitte på dersom det er plass. Forutsetning for dette er at det ikke medfører ekstra kjøring.

Den omsøkte kjøringen er vurdert opp mot naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet). Med de vilkår som er satt vil snøskuterkjøring i dette omfanget ikke skade naturmangfoldet.



Vi vurderer det heller ikke til at denne kjøringen sammen med annen kjøring i området vil medføre en for stor belastning på økosystemet.

En helhetsvurdering av omsøkte kjøring taler for at dispensasjon etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6 kan gis. Den omsøkte ferdselen, med de begrensninger vi setter vil ikke medføre for stor belastning på friluftsliv og naturmiljø, og det foreligger et særlig behov.



**SØKNAD OM DISPENSASJON - SAGHUS 54/34  
EVJEN GRANITT AS**

---

Saksbehandler: Torbjørn Grimstad  
Arkivsaksnr.: 22/110

---

Arkiv: GNR 54/34

**Saksnr.:**      **Utvalg**      **Møtedato**  
10/22      Plan og ressursutvalget

06.04.2022

**Rådmannens innstilling:**

I henhold til plan- og bygningsloven § 19-2 innvilges Evjen Granitt AS dispensasjon fra LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel for terrengbearbeiding og bygging av saghus på gnr. 54 bnr. 1/6 som omsøkt.

Vedtaket begrunnes med at tiltaket i liten grad går utover LNFR-formålet, og at ingen av hensynene i formålet blir vesentlig tilsidesatt. Rådmannen vurderer at et tilbygg på et allerede eksisterende saghus har så marginale ulemper, at fordelene ved bidraget til å realisere råstoffuttaket i kommuneplanens arealdel klart blir større for Beiersamfunnet.

Saken har vært på høring og det er ikke kommet inn vesentlige merknader.

**Saksutredning:**

Saken gjelder søknad om dispensasjon fra LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel for oppføring av tilbygg til saghus til saging av stein ved Evjen Granitt AS. Av logistiske årsaker tilknyttet sagingen må utvidelsen av bygget gjennomføres i sør-vestlig retning. Dette vil medføre at grensen mellom Råstoffuttak og LNFR-formål i kommuneplanens arealdel brytes. Den delen av bygget som bryter arealgrensen er ca 15-20 m<sup>2</sup>, mens det nødvendige terrenginngrepet er nærmere 300 m<sup>2</sup>.

Søknaden er begrunnet med behovet for utvidelse i forbindelse med driften. Store ordre de neste årene gjør at tiltaket er nødvendig for å kunne realisere ordrene. Utover dette er søknaden ikke videre begrunnet, utover at det vises til et innspill til Kommuneplanens arealdel 2021-2033, hvor Evjen Granitt AS ønsker området avsatt til råstoffuttak utvidet.







Figur 1: Utsnitt fra situasjonsplanen som viser tiltaket's plassering, målestokk ca 1:1000.

#### Bakgrunn:

Ved behandling av dispensasjonssaker gjelder plan- og bygningsloven kapittel 19. I tillegg gjelder plan- og bygningslovens formålsparagraf for alle tiltak. Paragrafene gjengis her:

#### § 19-1. Søknad om dispensasjon

*Dispensasjon krever grunnlagt søknad. Før vedtak treffes, skal naboer varsles på den måten som nevnt i § 21-3. Særskilt varsel er likevel ikke nødvendig når dispensasjonssøknad fremmes samtidig med søknad om tillatelse etter kapittel 20, eller når søknaden åpenbart ikke berører naboens interesser. Regionale og statlige myndigheter hvis saksområde blir direkte berørt, skal få mulighet til å uttale seg før det gis dispensasjon fra planer, plankrav og forbudet i § 1-8.*

#### § 19-2. Dispensasjonsvedtaket

*Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.*

*Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir vesentlig tilsidesatt. Fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.*

*Ved dispensasjon fra loven og forskriften til loven skal det legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, jordvern, sikkerhet og tilgjengelighet.*



*Departementet kan i forskrift gi regler for omfanget av dispensasjoner og fastsette tidsfrist for behandling av dispensasjonssaker, herunder fastsette tidsfrist for andre myndigheters uttalelse i dispensasjonssaker og gi regler om beregning av frister, adgang til fristforlengelse og konsekvenser av fristoverskridelse.*

#### **§ 19-4. Dispensasjonsmyndigheten**

*Myndigheten til å gi dispensasjon tilligger kommunen.*

*Dersom det er nødvendig for å ivareta nasjonale eller viktige regionale interesser og hensyn i nærmere angitte deler av strandsonen eller fjellområder, kan Kongen i forskrift legge myndigheten til å gi dispensasjon fra bestemte planer, eller for bestemte typer tiltak, midlertidig til regionalt eller statlig organ.*

#### **§ 1-1. Lovens formål**

*Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.*

*Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.*

*Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.*

*Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.*

*Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene. For boliger skal prinsippet om universell utforming ivaretas gjennom krav til tilgjengelighet.*

#### **Vurdering:**

I forhold til LNFR-formålet kan Beiarn kommune ikke se at dette blir vesentlig tilsidesatt av tiltaket. Arealet er ikke egnet til landbruksformål, hverken skogbruk, jordbruk eller bærhøsting, ettersom det preges av glatt berg, med noe lyng i lokale forsenkninger.

I forhold til naturverdier innebærer tiltaket i praksis en utvidelse av saghuset 20 meter sørvestover. Siden det allerede er drift der er det liten sannsynlighet for at akkurat dette tiltaket vil være det som skremmer vekk arter som er vår for forstyrrelser. Området er ikke kartlagt som friluftsområde, og den eksisterende driften bidrar til at det ikke synes rimelig å anta at tiltaket vil vesentlig tilsidesette friluftslivet i området. I forhold til reindrift er området kartlagt som vinterbeite. Akkurat denne vinteren er hele reindriftsområdet plaget med mye is på bakken, slik at reinen beiter spredt, også i Evjen. Søkerne opplyser at dette området med berg og drift av råstoffuttak ikke er aktuelt som reinbeite. De observerer rein på innmarksbeite og jorder andre steder på Evjen.





**Figur 2: Utsnitt av kommuneplanens arealdel fra kommunekart.com som viser tiltakets plassering, målestokk ca 1:5000.**

I sum vurderer Beiarn kommune at tiltaket i liten grad går utover LNFR-formålet, og at ingen av hensynene i formålet blir vesentlig tilsidesatt. Rådmannen vurderer at et tilbygg på et allerede eksisterende saghus har så marginale ulemper, at fordelene ved bidraget til å realisere råstoffuttaket i kommuneplanens arealdel klart blir større for Beiarsamfunnet. På denne bakgrunn sendes saken på høring før politisk behandling.



**SØKNAD OM DISPENSASJON FRA KOMMUNEPLANENS AREALDEL -  
BASESTASJON FOR MOBIL KOMMUNIKASJON  
TOLLÅDALEN 22/4**

Saksbehandler: Torbjørn Grimstad  
Arkivsaksnr.: 20/901

Arkiv: GNR 22/4

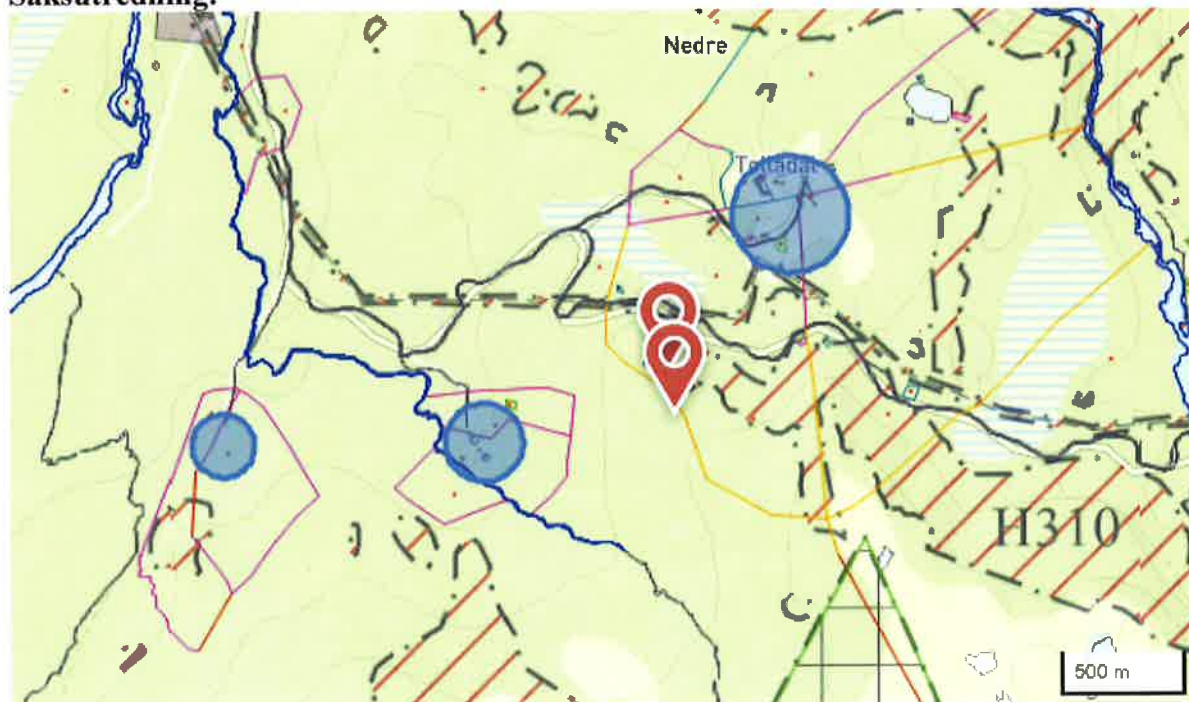
Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
3/21	Plan og ressursutvalget	22.01.2021
21/21	Plan og ressursutvalget	27.04.2021
24/21	Plan og ressursutvalget	04.06.2021
33/21	Plan og ressursutvalget	17.09.2021
11/22	Plan og ressursutvalget	06.04.2022

**Rådmannens innstilling:**

Plan- og ressursutvalget er positive til å innvilge dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for oppføring av basestasjon for mobil kommunikasjon på omsøkt plassering angitt som «Alternativ 1».

Resterende behandling av saken delegeres til rådmannen med mindre det fremkommer vesentlige merknader ved høringen.

**Saksutredning:**



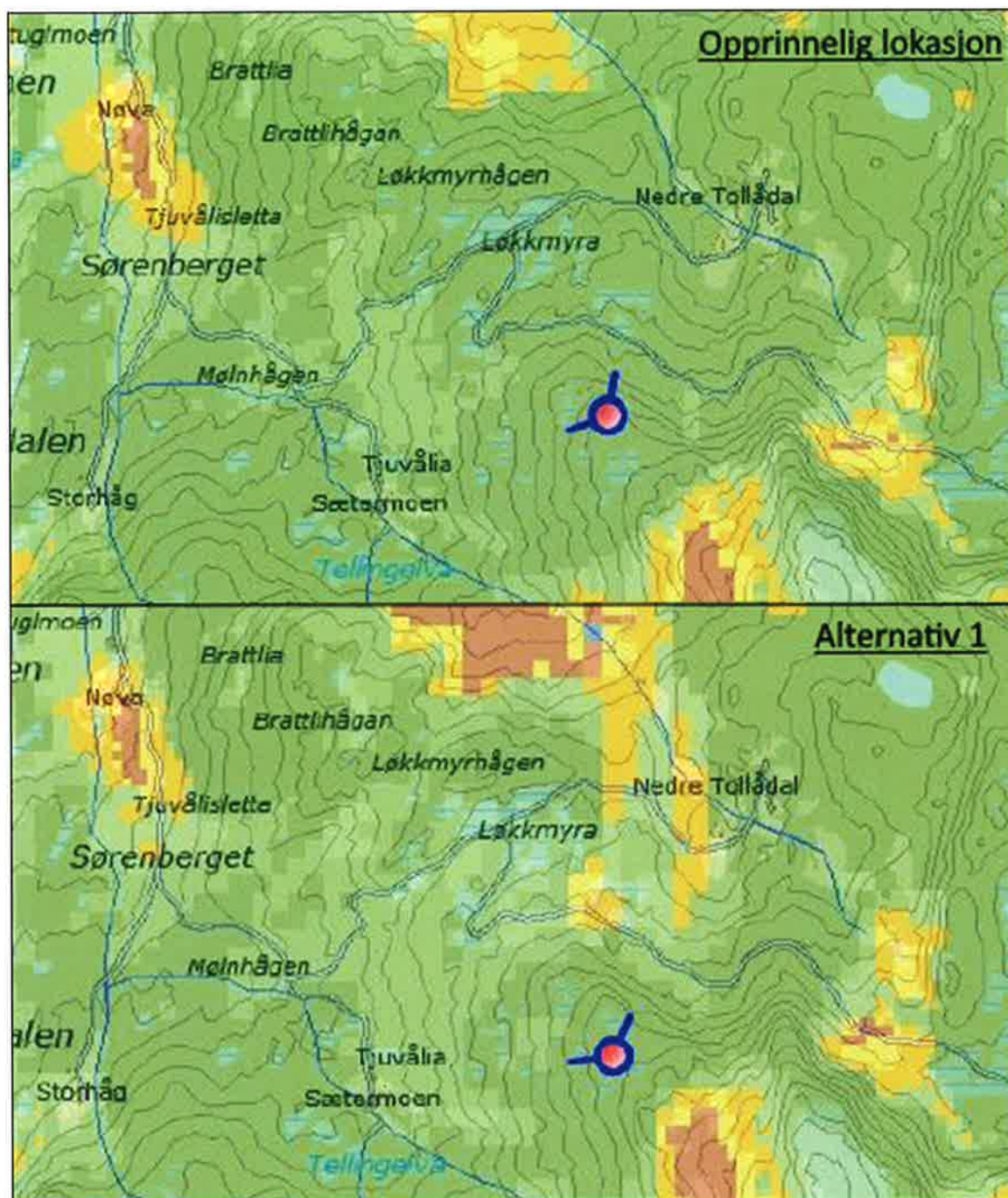
Figur 1: Utsnitt av kommuneplanens arealdel hvor omsøkte plasseringer av tiltaket er angitt med rød pil, og bebodde områder som vil få mobildekning av tiltaket er vist med blå sirkler. Målestokk ca 1:25 000 (kommunekart.com)

Saken gjelder dispensasjon fra LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel for oppføring av basestasjon for mobil kommunikasjon som skal gi mobiltelefondekning i de bebodde områdene Nedre Tollådal, Tjyvålia og Storhåg. Tiltaket er for Telenor en nødvendig del av utfasingen av kobbernettet, ettersom de har leveringsplikt på taletjenester og disse områdene i dag er uten mobildekning. Mobilkommunikasjon er en del av infrastrukturen og har en kritisk





funksjon for samfunnssikkerhet og beredskap. Sentrale myndigheter har påpekt viktigheten av, og lagt til rette for, utbygging av mobilkommunikasjon.



Figur 2: Kart illustrasjon som viser taledekningen ved plassering på henholdsvis «Opprinnelig lokasjon» og «Alternativ 1». (Telenor)

Saken har tidligere vært behandlet av Beiarn kommune, hvor Plan- og ressursutvalget den 27.04.2021 innvilget dispensasjon fra LNFR-formålet for oppføring av basestasjon. Dette vedtaket ble omgjort av Statsforvalteren i Nordland den 18.11.2021, etter klage på vedtaket fra Torbjørn Bjørklund og Ann-Kristin Solbakk datert 21.05.2021. Denne lokaliseringen er benevnt som «oprinnelig lokasjon».

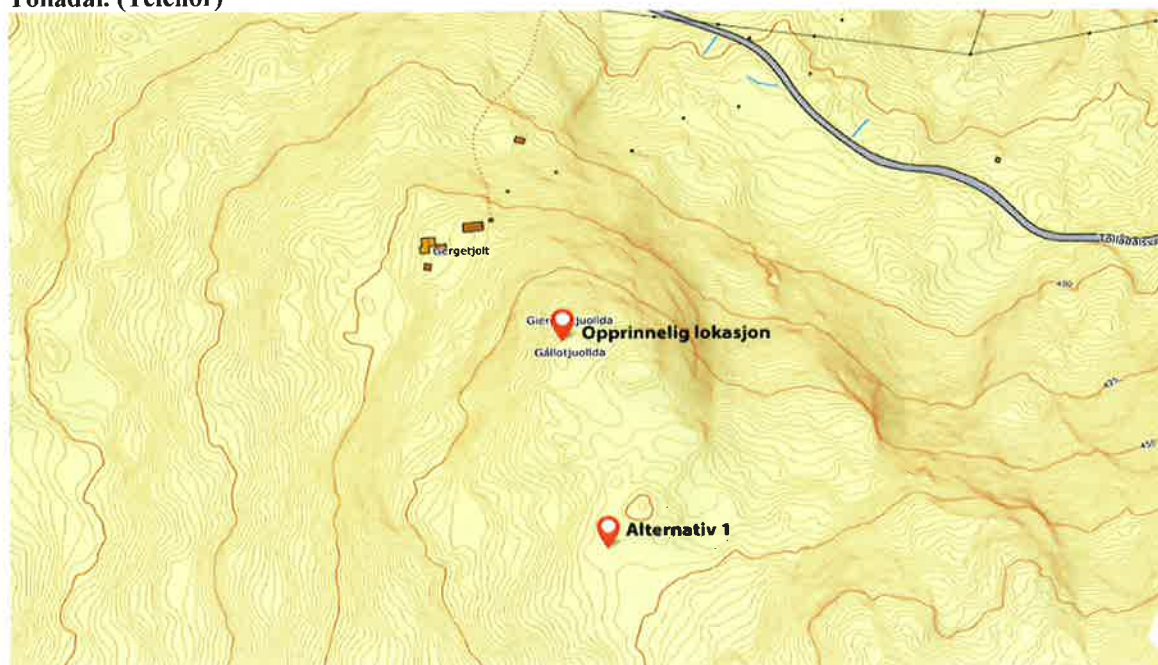
Etter omgjørelsen av vedtaket ble saken sendt tilbake til søker hvor Beiarn kommune bad om vurdering av alternative lokasjoner. Beiarn kommune er ikke i en posisjon hvor vi kan foreslå alternative lokasjoner, ettersom vi ikke har grunnlag for å vurdere hvordan en alternativ lokalisering vil påvirke tiltakets funksjonalitet.



Telenor har vurdert 3 alternative plasseringer av basestasjonen med tanke på at den skal kunne gi dekning til Nedre Tollådal, Tjuvålia og Storhaug. Av disse lokasjonene var det kun en som gav tilfredsstillende dekning til Nedre Tollådal. Dette er fremsatt som «alternativ 1». Beiarn kommune vurderer ikke de andre alternativene, da det ikke er hensiktsmessig å innvilge dispensasjon for et tiltak som ikke oppfyller sin funksjon.



Figur 3: Eksempel på en utredet alternativ lokasjon som ikke vurderes å oppfylle tiltakets hensikt i Nedre Tollådal. (Telenor)



Figur 4: Kartutsnitt som viser nærmere plassering av de ulike lokasjoner, ca 1:5 000 (norgeskart.no). Det vil i det videre bli vurdert hvordan de to ulike plasseringen påvirker de ulike hensynene som ligger i LNFR-formålet. Dette gjøres ut fra informasjon som er hentet fra nærmeste hytteeiere, beboere i området, Statskog Fjelltjenesten og NOF Nordland.



### Generelt om området

Begge lokasjoner ligger på et høydedrag mellom Nedre Tollådal og Storhaug-Tjyvålia. Selve høydedraget er preget av en blanding av berg i dagen og myr i forsenkningene i berget. I de tørrere områdene på høydedraget finnes spredt lavtvoksende furuskog, som i liene på hver side av ryggen går over til blandingsskog med noe bjørk.

### Landbruksformålet

Begge lokasjoner har begrenset landbruksverdi. Det drives noe veddrift ved opprinnelig lokasjon, hvor det er en privat eier. Ellers er bruken av området sesongbetont, til jakt og bær- og soppstaking. Ingen av informantene oppgir lokasjonene som kjerneområde for disse aktiviteter. Vi kan dermed ikke se at tiltaket setter hensynet til landbruket vesentlig til side.

### Naturformålet

Nærmeste hytteiere har oppgitt at Opprinnelig lokasjon benyttes til orrfuglleik, og at det også er observert nordflaggermus i området. De har oppgitt mange kilder for å underbygge at en basestasjon vil påvirke orrfuglleiken negativt, og utgjøre et lufthinder som orrfugl med dårlig syn og lav manøvreringsevne vil krasje med.

Beiarn kommune har gjennomgått kildene og funnet at litteraturen, i omtale av lufthinder, enten gjelder krasj og elektrokusjon av fugler i kraftlinjer eller større rovfugler som havørn som ikke klarer å manøvrere unna roterende blader på vindturbiner. I den grad litteraturen er opptatt av mastene i seg selv, er det enten som utkikkspunkt for rovfugler, hvilested for andre fugler eller hvordan utforming og plassering av master påvirker geometrien til kraftlinjer. Vi finner ikke dekning for at selve masten skal utgjøre et luftsfartshinder for orrfugl som medfører kollisjonsfare.

Vi finner dekning i litteraturen for at leikplasser kan brukes i flere tiår av orrfugl, og at voksne fugler er svært tradisjonelle i sin bruk av landskapet. NOF Nordland underbygger også at området samsvarer med arealer som brukes til leikplass. Statskog Fjelltjenesten, som er ute i terrenget i det daglige, oppgir at bruken av spillplasser varierer med vær, og spesielt vindretning. De mener derfor at denne spillplassen benyttes på enkelte vindretninger, mens det ved andre vindretninger benyttes andre spillplasser.

Beiarn kommune finner i sum at basestasjonen vil kunne forringe området som spillplass. Dette gjelder særlig plasseringen langs kanten på Opprinnelig lokasjon, som vil være et hinder for flukt fra rovfugler i akkurat denne retning. Samtidig må vi stille oss tvilende til hvorvidt dette innebærer en habitatsforringelse, ettersom det i nærområdet finnes flere arealer med lignende topografi. «Føre-var-prinsippet» i naturmangfoldloven tilsier at vi må legge til grunn en forringelse av området som spillplass. Likevel tilsier informasjonen fra Statskog Fjelltjenesten, i tillegg til topografien, at det finnes flere spillplasser i nærområdet.

I forhold til nordflaggermus er geologien i området gabbro og meta-gabbro, slik at det ikke finnes ur eller grotter i umiddelbar nærhet hvor den kan gå i dvale. Nordflaggermus jakter på insekter i området, slik at tiltaket kan innebære en forringelse på selve arealet hvor masten plasseres, jf. «føre-var-prinsippet». Nordflaggermus finnes i hele Beiarn, slik at det er vanskelig å se at tiltaket medfører habitatsforringelse. Det er generelt sett ikke noe arealpress i kommunen, og nordflaggermus har dermed et stort habitat.

I sum finner vi at naturformålet ikke blir vesentlig tilsidesatt av tiltaket. Vi må etter naturmangfoldlovens «føre-var-prinsipp» legge til grunn at arealet kan bli forringet som



spillområde for orrfugl, og muligens som jaktområde for nordflaggermus. Beiarn kommune kan likevel ikke se at tiltaket medfører habitatsforringelse i en slik grad at naturformålet blir vesentlig tilsidesatt. Det finnes ikke noe som tilsier at akkurat dette arealet er en begrensende faktor for noen av artene, ettersom det finnes flere spillplasser for orrfugl og jaktområder for nordflaggermus både i nærområdet og i kommunen.

Statskog Fjelltjenesten fører også tilsyn med enkelte rødlistede arter, slik som rovfugl og rovdyr, og opplyser at tiltaket ikke vil påvirke disse vesentlig.

### **Friluftformålet**

Beiarn kommune har fått utført friluftskartlegging gjennom Salten friluftsråd. Området hvor tiltaket planlegges har ikke blitt gitt noen særskilt vurdering. Informantene oppgir at området brukes til jakt, bær- og soppsanking, slik at området utvilsomt har en verdi for de som bruker det. Likevel tilsier fraværet av klassifisering at området ikke har noen særskilte kvaliteter, ettersom det ikke har blitt prioritert i verdsettingen av friluftsområder. På bakgrunn av dette kan vi ikke se at friluftformålet blir vesentlig tilsidesatt av tiltaket.

Tiltaket kan ha en positiv effekt på friluftformålet ved at personer opplever økt tilgjengelighet i nye områder som får mobildekning, og som de da føler seg tryggere i.

### **Reindriftsformålet**

Området er kartlagt som potensielt beite for rein i alle sesonger, men det går ikke trekk- eller flyttleier gjennom området. Kartleggingen underbygger informanters opplysninger om at det brukes til streifbeite. Saltfjellet reinbeitedistrikt har ved tidligere høring ikke uttalt seg negativt til tiltaket, og pr. telefon opplyses det heller at de ønsker mer mobildekning, også lenger innover Tollådalen. Ettersom tiltaket etterspørres av reindriften kan vi ikke se at reindriftsformålet blir vesentlig tilsidesatt av tiltaket.

### **LNFR-formålet i sum**

Beiarn kommune finner ikke at tiltaket tilsidesetter LNFR-formålet vesentlig. Vi må forutsette at tiltaket vil ha negative virkninger jf naturmangfoldlovens «føre-var-prinsipp», men kan ikke se at det har en slik karakter eller utstrekning at det gir habitatsforringelse for noen spesifikke arter.

### **Helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet**

Beiarn kommune har sjekket opp tiltaket i forhold til de kartlegginger og informasjon som er tilgjengelig fra nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Nkom. Vi finner ikke at omsøkt tiltak vil utgjøre noen særlige konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. Det tas i informasjonen noen forbehold i forhold til fremtidig 5G, hvor det kan komme ikke-ioniserende stråling i såkalte «bursts», utbrudd. Disse har en svært begrenset rekkevidde på noen meter. Beiarn kommune legger til grunn at området rundt utstyrshytten og masten sikres mot adgang fra uvedkommende, slik at tiltaket ikke vil medføre fare. I forhold til tilgjengelighet vil tiltaket, og en slik sikring, medføre en begrensnings av tilgjengeligheten for et svært lite areal. Tiltaket vil heller ikke medføre økt tilgjengelighet gjennom fremføringsvei eller lignende.

Beiarn kommune vil fremholde at tiltaket vil ha en positiv effekt for helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet for beboere og brukere i området gjennom mobildekning. Et eksempel på dette er for eldre som bor hjemme og som har trygghetsalarm. Med telefondekning gjennom kobber har trygghetalarmen en begrensnings i rekkevidde som igjen medfører en begrensnings i brukernes livsutfoldelse. De føler seg ikke trygge nok til å gå over tunet etter ved, eller henge opp klær på snora en sommerdag, - i tilfelle noe skulle skje. Med mobile løsninger, som





forutsetter mobildekning, vil de kunne føle seg tryggere også utenfor huset. Det øker deres tilgjengelighet til eget nærområde.

### **Oppsummering og vurdering**

Beiarn kommune finner ikke at tiltaket medfører en vesentlig tilsidesettelse av LNFR-formålet. Jamfør plan- og bygningslovens formål ser vi at tiltaket, økt mobildekning, av tiltakshaver og sentrale myndigheter fremheves som bærekraftig utvikling. Videre ser vi at tiltaket vil bidra til å oppfylle lovens formål gjennom økt tilgjengelighet, og at den plassering som gir best dekning vil være den mest langsiktige løsningen.

En dispensasjonssak vil alltid bryte med ett av lovens formål: At tiltak skal være i henhold til planvedtak. Derfor må merknader fra naboer vurderes som vesentlige for å sikre plan- og bygningslovens formålsbestemmelse om åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte. Beiarn kommune har i tidligere vedtak i saken lagt vekt på at økt mobildekning vil gi økt sikkerhet og beredskap. Det er gjort en politisk vurdering av at fordelene ved å innvilge dispensasjon er klart større enn ulempene. Dette innebærer at ulempene ved å tilsidesette LNFR-formålet på et begrenset areal vurderes som klart mindre enn fordelene tiltaket gir.

I denne saken er det av tiltakshaver funnet to plasseringer som gir tilfredstillende mobildekning for de bebodde områdene Nedre-Tollådal, Tjyvålia og Storhaug. Beiarn kommune har i liten grad funnet at den ene plasseringen har mindre ulemper enn den andre. De ulemper som er lagt til grunn i vurderingen er på bakgrunn av naturmangfoldlovens «føre-var-prinsipp», etter å ha gjennomgått litteraturlisten i klage og innspill til nærmeste hyttenabo, og «Opprinnelig lokasjon» og «Alternativ 1» har så lik naturlig topografi og vegetasjon, at de ulemper som gjelder for den ene lokasjonen vil måtte påregnes på alternativ lokasjon.

Vi vurderer det som mest aktuelt å innstille saken positivt til politikken med en plassering av basestasjonen på «Alternativ 1». Dette har to årsaker. Vi finner i litteraturen at plasseringen langs kanten på «Opprinnelig lokasjon» kan være til hinder for orrfuglens flukt fra rovfugler i denne retning. I tillegg har nærmeste hyttenaboer i sitt innspill til kommunen argumentert for plassering på «Alternativ 1».

### **Vedlegg:**

1. Dekningsanalyse
2. Innspill fra nabo



## Beiarn kommune

**Fra:** Maghsoud Bagheri <Maghsoud.Bagheri@technogarden.no>  
**Sendt:** torsdag 27. januar 2022 13:43  
**Til:** Bjørnar Brændmo; Torbjørn Grimstad; Beiarn kommune  
**Kopi:** Hellerud Josefine; pal-henrik.lukashaugen@telenor.no  
**Emne:** RE: Svar - Søknad om igangsettingstillatelse 22/4  
**Vedlegg:** Dekningskart\_NedreTollådal\_Sætermoen\_Beiarn.pdf

Hei

Viser til deres brev av 22.11.2021. Viser også til dialogen som Telenor har hatt med kommunen.

Saksnummer: 20/901

Saksbehandler: Torbjørn Grimstad

Vedlagt dekningskart som gjelder de forskjellige alternativene som er blitt vurdert.

Med vennlig hilsen  
Technogarden AS

Maghsoud Bagheri  
Byggesak  
mobil:  
Kontor: +47 98 212 636  
e-mail: [maghsoud.bagheri@technogarden.no](mailto:maghsoud.bagheri@technogarden.no)  
web: [www.technogarden.no](http://www.technogarden.no)  
postadresse: Vestfjordgaten 4, 1338 SANDVIKA  
besøksadresse: Kjørboveien 29, 1337 SANDVIKA

**technogarden**

Beiarn Kommune		
Ar/Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr./Ar
20/901	35	491/22
27 JAN 2022		
Ark kode P	22/4	
Ark kode S		
Avdeling	Saksbeh	TG
Kassasjon	Gradering	

**From:** Torbjørn Grimstad <torbjorn.grimstad@beiarn.kommune.no>

**Sent:** 22. november 2021 10:38

**To:** Maghsoud Bagheri <Maghsoud.Bagheri@technogarden.no>

**Subject:** Svar - Søknad om igangsettingstillatelse 22/4

Hei,

Vedlagt følger dokumenter i saken.



Torbjørn Grimstad  
*Ingeniør*  
*Teknisk og Landbruk*

75 56 90 00 | 904 05 337  
[torbjorn.grimstad@beiarn.kommune.no](mailto:torbjorn.grimstad@beiarn.kommune.no)  
[www.beiarn.kommune.no](http://www.beiarn.kommune.no)

# Oppsummering dekningsanalyse

Det har i denne analysen blitt utarbeidet en prediksjon av 4G-dekning ved Nedre Tollådal/Sætermoen, Beiarn kommune

- Side 2: oversiktskart
- Side 3: oversiktskart med kommentarer
- Side 4: nåværende predikert LTE800-dekning.
- Side 5: nåværende predikert LTE1800-dekning
- Side 6: resulterende LTE800-dekning fra opprinnelig punkt
- Side 7: resulterende LTE1800-dekning fra opprinnelig punkt
- Side 8: resulterende LTE800-dekning fra alternativ 1
- Side 9: resulterende LTE1800-dekning fra alternativ 1
- Side 10: resulterende LTE800-dekning fra alternativ 2
- Side 11: resulterende LTE1800-dekning fra alternativ 2
- Side 12: resulterende LTE800-dekning fra alternativ 3
- Side 13: resulterende LTE1800-dekning fra alternativ 3

Posisjoner og antennespesifikasjoner benyttet i dekningsprediksjonene er presisert nedenfor.

## Opprinnelig punkt – NEDRE TOLLÅDAL

Koordinater: 66.892740°N; 14.810870°E

Det er planlagt antennehøyde på 23m og antenntype Kathrein 80010965 for LTE800 & LTE1800.

## Alternativ 1

Koordinater: 66.891280°N; 14.811600°E

Det er planlagt antennehøyde på 23m og antenntype Kathrein 80010965 for LTE800 & LTE1800.

## Alternativ 2

Koordinater: 66.902770°N; 14.788630°E

Det er planlagt antennehøyde på 29m og antenntype Kathrein 80010965 for LTE800 & LTE1800.

## Alternativ 3

Koordinater: 66.900940°N; 14.793770°E

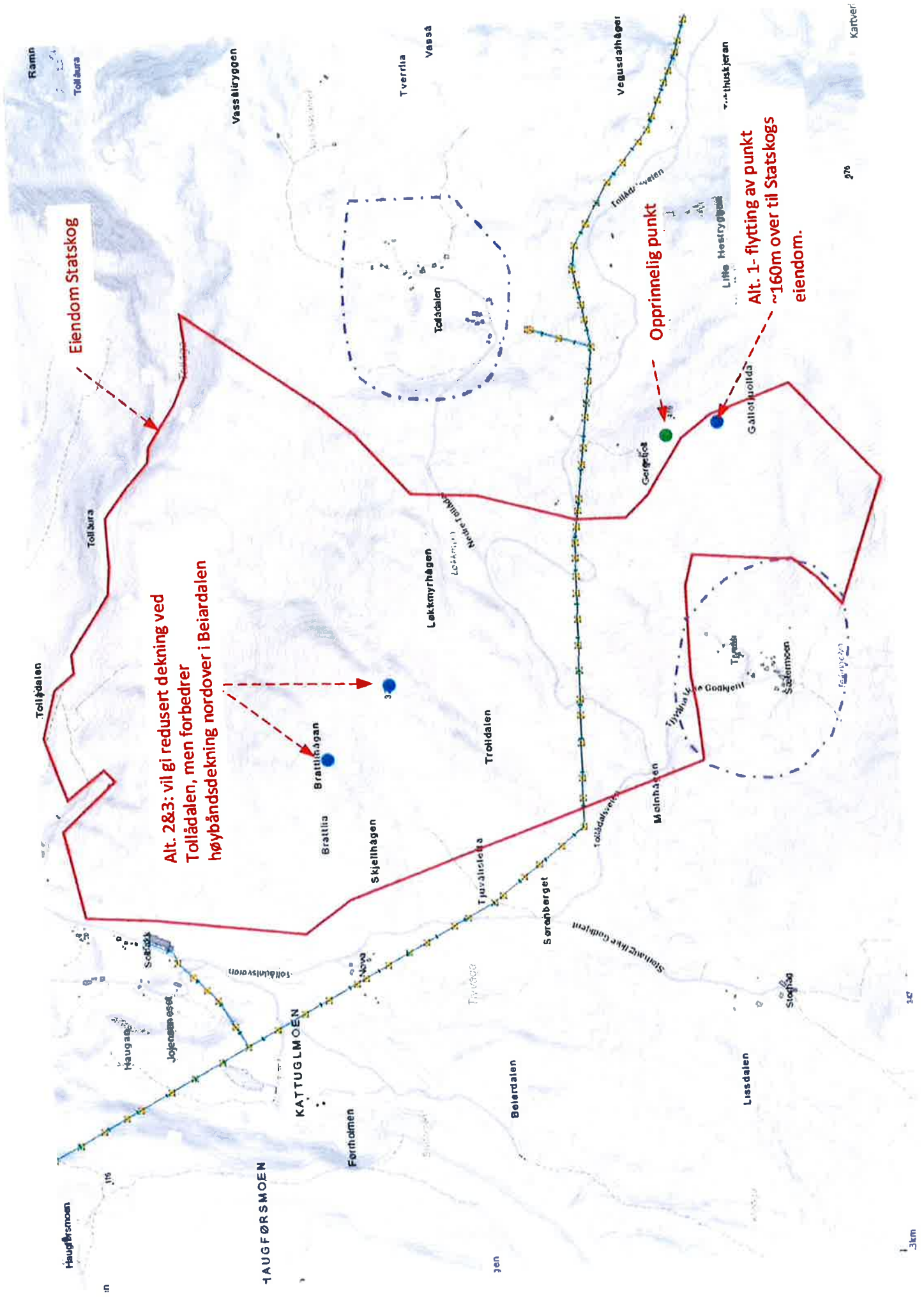
Det er planlagt antennehøyde på 29m og antenntype Kathrein 80010965 for LTE800 & LTE1800.

NBI Det presiseres at de vedlagte plottene er dekningsprediksjoner. Faktisk dekning vil være avhengig av flere faktorer.

Fargeforklaring:







Eiendom Statskog

Alt. 2&3: vil gi redusert dekning ved Tollådalen, men forbedrer høybånddekning nordover i Beiardalen

Opprinnelig punkt

Alt. 1- flytting av punkt ~160m over til Statskogs eiendom.

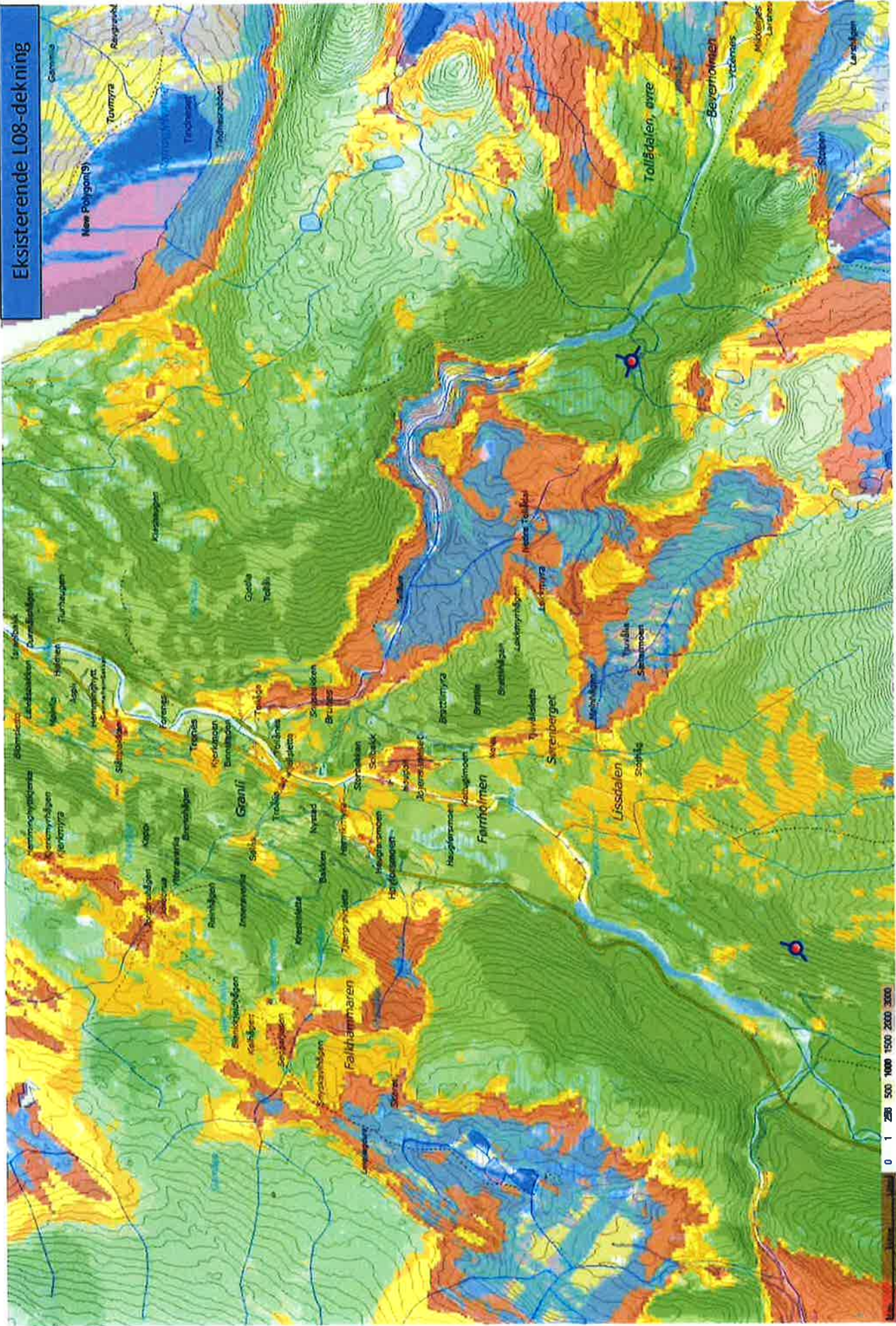
3km

20

270

Karver

# Ekstisterende L08-dekning

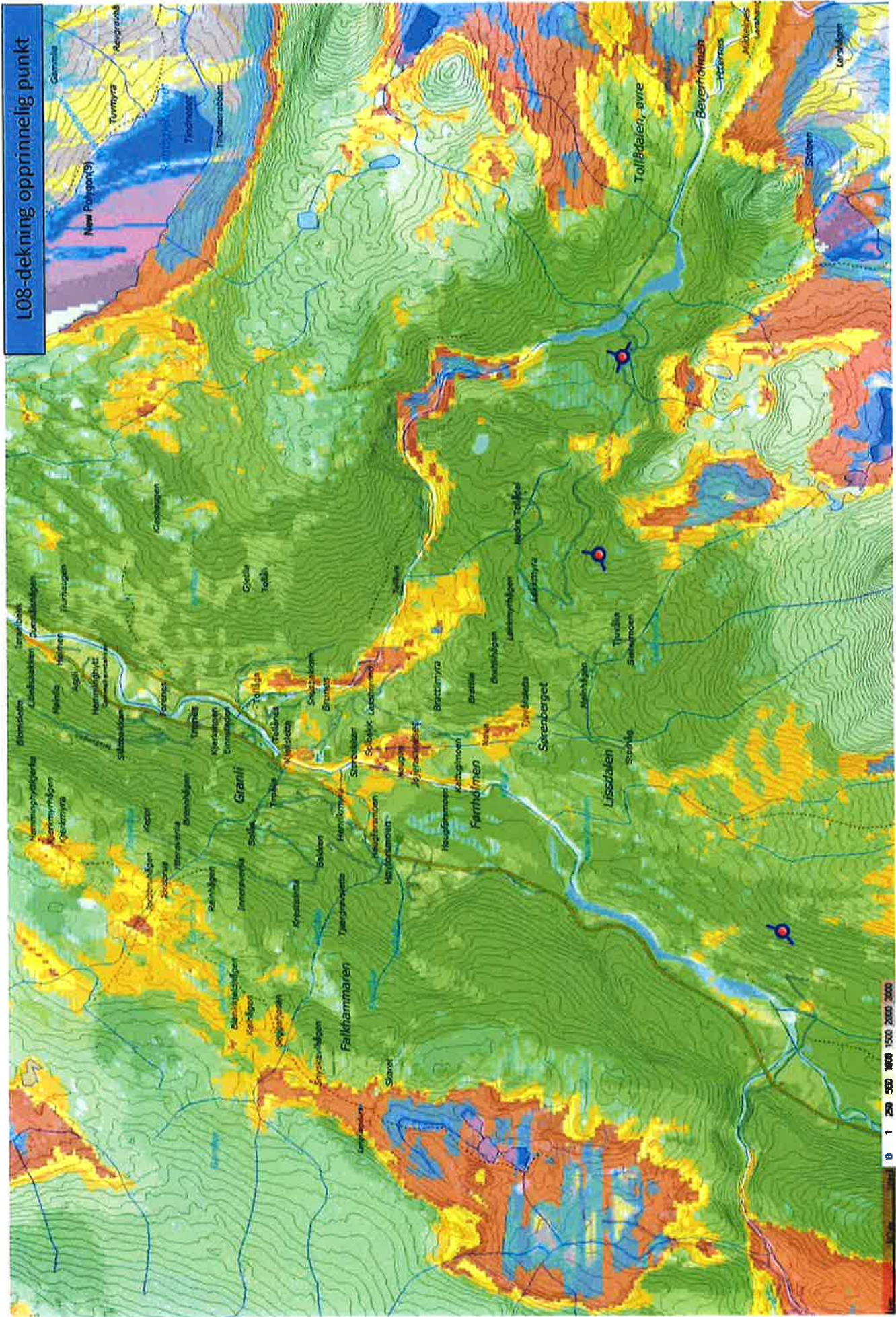


# Eksisterende L18-dekning





L08-dekning opprinnelig punkt

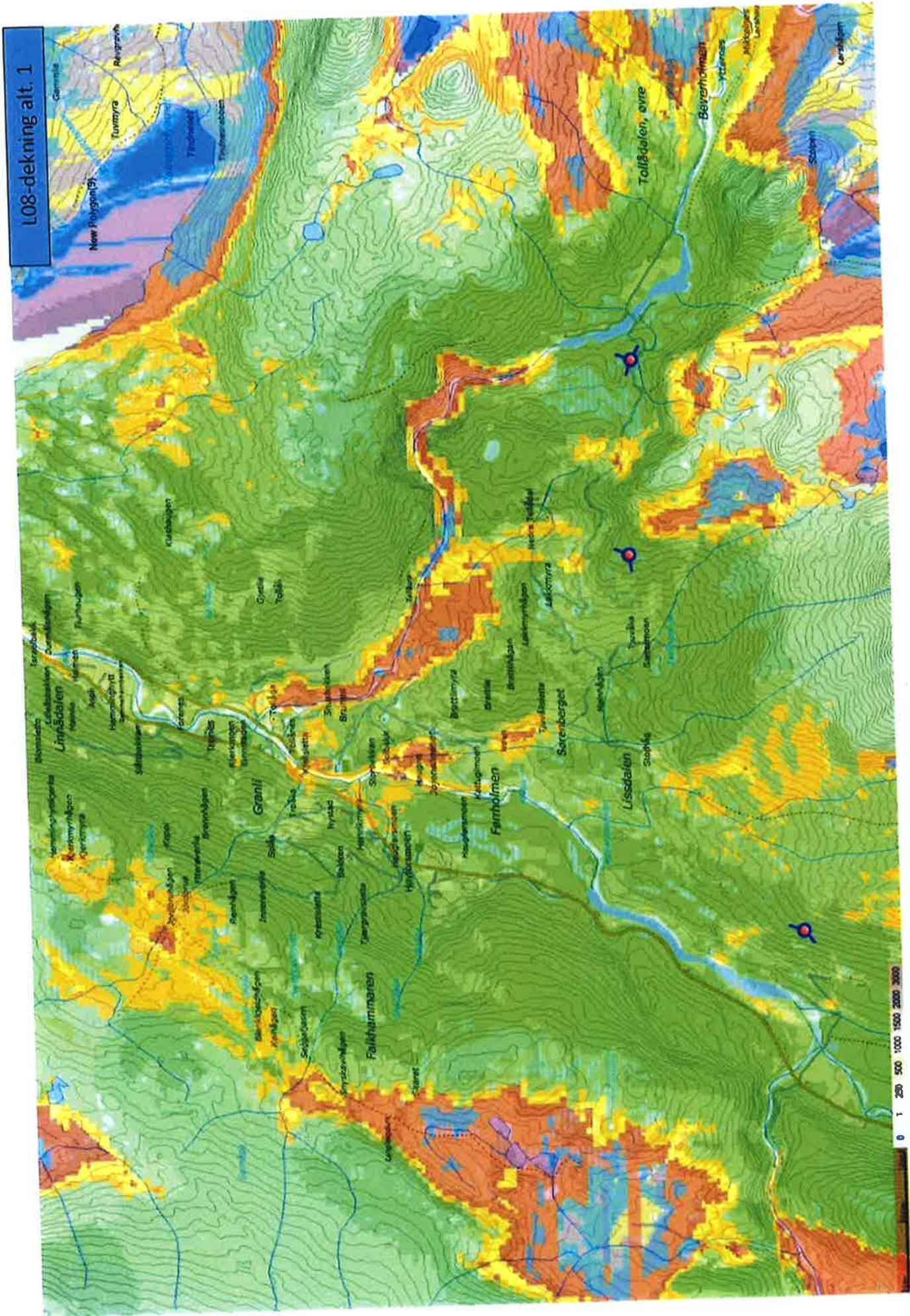


0 1 250 500 1000 1500 2000 3000

L18-dekning opprinnelig punkt



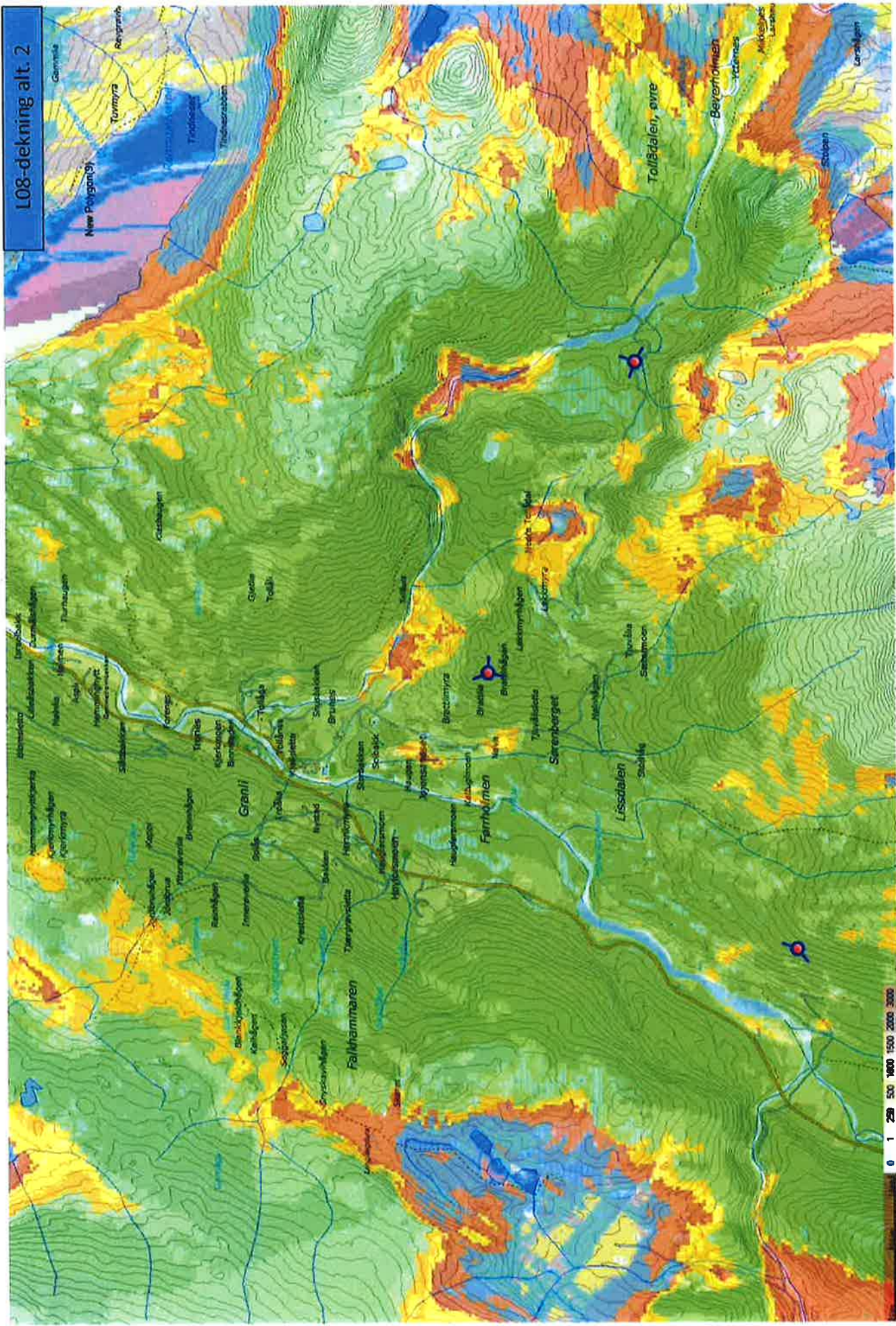
L08-dekning alt. 1



0 1 200 500 1000 1500 2000 3000

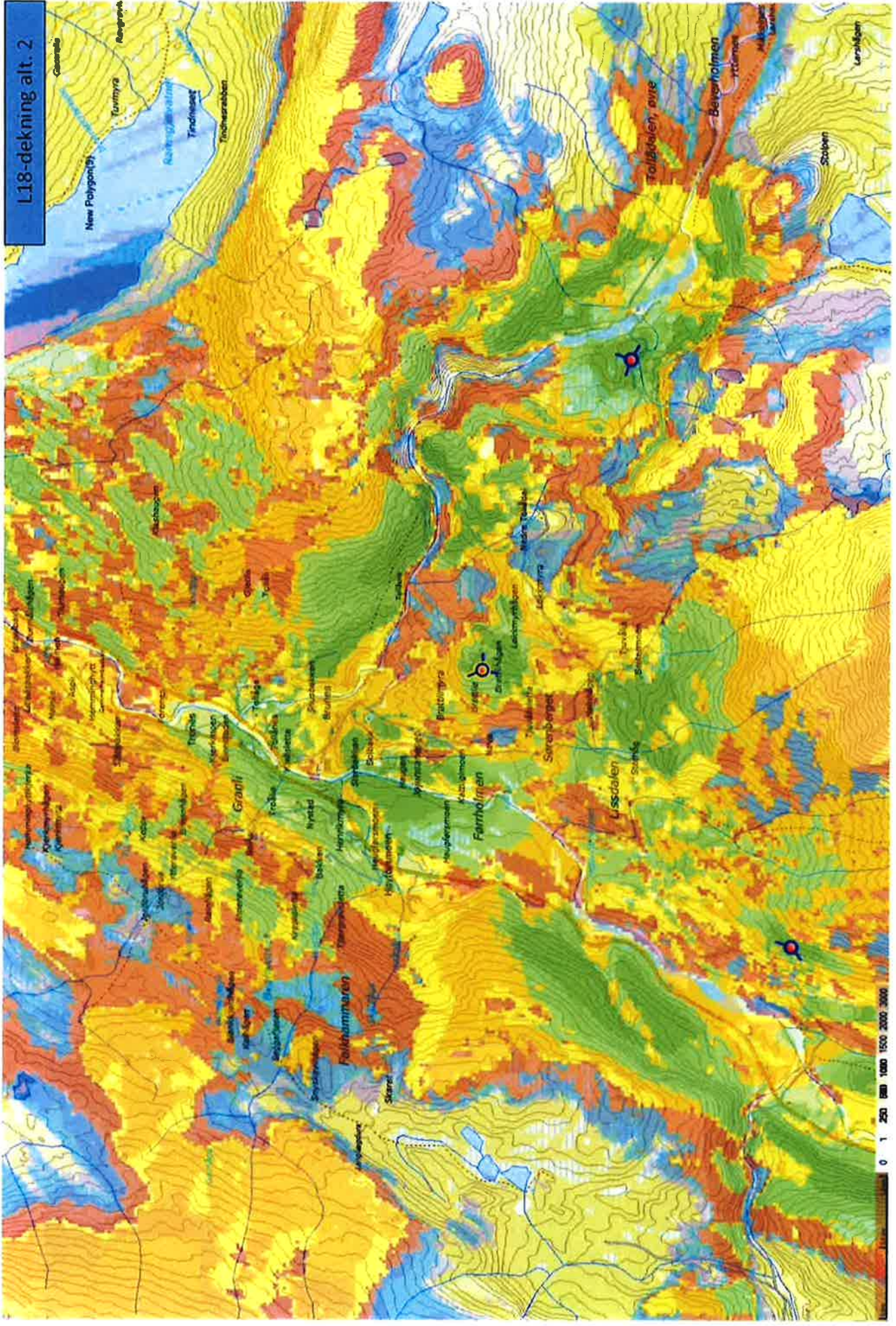


L08-dekning alt. 2



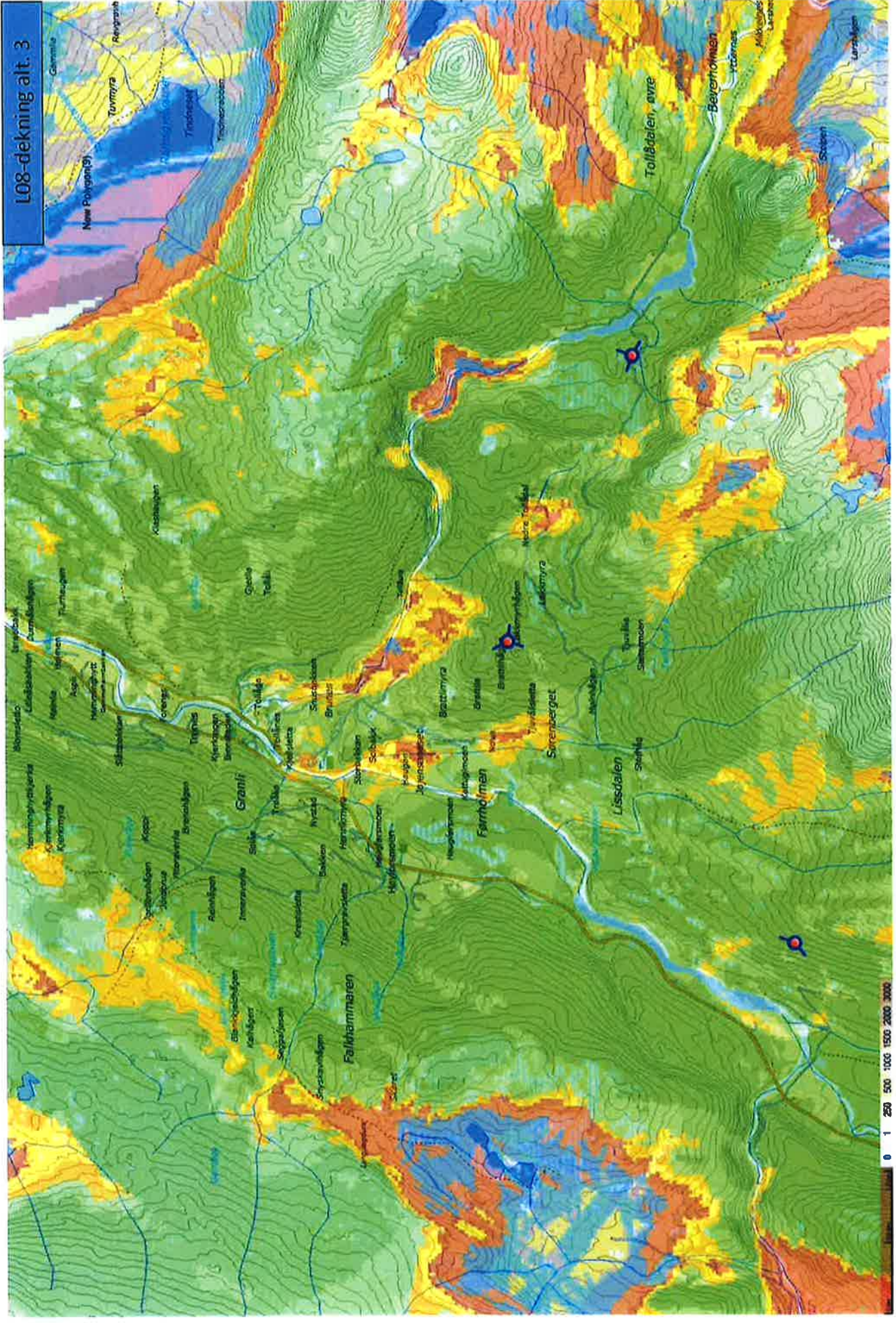
0 1 250 500 1000 1500 2000 3000

L18-dekning alt. 2



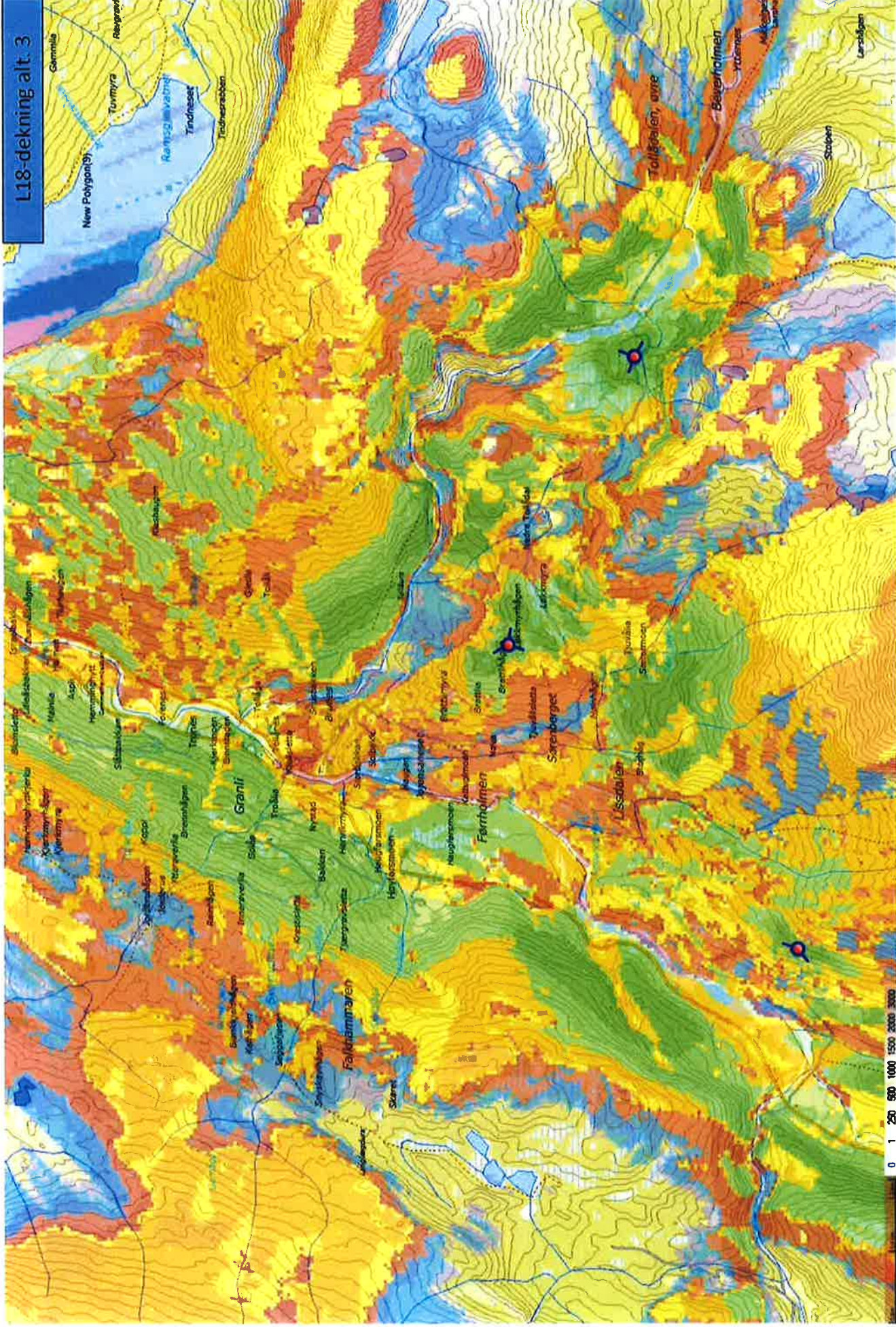
0 1 250 500 1000 1500 2000 3000

L08-dekning alt. 3



0 1 250 500 1000 1500 2000 3000

L18-dekning alt. 3



0 1 200 500 1000 1500 2000 3000



Innspill til dispensasjonssak vedrørende  
mobilmast for dekning av områdene  
Nedre Tollådal, Tjyvåli/Sætermoen og  
Storhåg

Beiarn Kommune		
Ansaksnr.	Dok.nr.	Hog.nr./år
20/901	39	1354/22
15 MAR 2022		
Ark kode P	22/4	
Ark kode S		
Avdeling	Saksbeh.	TG
Kassasjon	Graderng	

## Innholdsfortegnelse

<b>1. BAKGRUNN</b> .....	<b>3</b>
1.1 TILFREDSSTILLEND E MOBILKOMMUNIKASJONSLØSNING ER SAMFUNNSKRITISK .....	3
1.2 DISPENSASJONSVEDTAK FORDRER AVVEINING AV HVORVIDT HENSYNENE I LOVVERKET IVARETAS PÅ EN TILFREDSSTILLEND E MÅTE .....	3
1.3 IDENTIFISERING AV ALTERNATIVE LOKASJONER AV MOBILMAST .....	3
1.4 TO ALTERNATIVE Plasseringer av mobilmast – stedsvalg, høyde og bygningsareal .....	4
1.5 Begge alternativene er i et LNFR-område og krever et dispensasjonsvedtak .....	4
<b>2. SAMMENSTILLING OG VURDERING AV LOKASJONENE</b> .....	<b>5</b>
2.1 EN SAMLET OVERSIKT OVER VURDERINGSFAKTORER VURDERT I FORHOLD TIL TO ALTERNATIVE STEDSPlasseringer .....	5
2.2 MOTTAK OG SENDEFORHOLD .....	6
2.3 VISUELL NÆR- OG FJERNVIRKNING .....	6
2.4 HELSE – STRÅLINGSFARE, FARE VED Å HØSTE NYTTEVEKSTER I EN RADIUS AV 10 METER FRA TILTAKET .....	7
2.5 IVARETAKELSE AV NATURMANGFOLDET .....	8
2.5.1 Norsk Ornitologisk Forening – avdeling Nordland .....	8
2.5.2 Kunnskapsgrunnlaget må omfatte konsekvenser for leve- og spillområdene for orrfugl .....	9
2.5.3 Utfyllende kunnskapsgrunnlag for å vurdere tiltaket iht. Naturmangfoldloven .....	9
2.5.4 Opprinnelig lokasjon for mobilmast er en gammel spillplass for orrfugl – andre lokasjoner reduserer de negative konsekvensene .....	9
2.5.5 Høy risiko for at tiltaket medfører habitatsforringelse for orrfugl – alternativ plassering har mindre negative effekter .....	10
2.5.6 Orrfugl er en særlig kollisjonsutsatt art - andre alternativer har mindre negative konsekvenser .....	10
2.5.7 Naturtyper og vegetasjon .....	11
2.5.8 En samlet vurdering av lokasjonsalternativene for naturmangfoldet .....	11
2.6 TILGJENGELIGHET FOR ALLMENNHE TEN .....	11
2.7 JAKTMULIGHETER .....	12
2.8 HENSYNTAGENDE TIL NÆRMESTE BEBYGDE NABOEIENDOM .....	12
2.9 INVESTERINGER, UTBYGGING OG DRIFT .....	12
<b>3. OPPSUMMERING OG ANBEFALT VEDTAK</b> .....	<b>12</b>
3.1 ALTERNATIV 1 GIR VESENTLIG MINDRE NEGATIVE KONSEKVENSER ENN OPPRINNELIG LOKASJON .....	12
3.2 SAMLET VURDERING OG KONKLUSJON .....	13

## 1. Bakgrunn

1.1 Tilfredsstillende mobilkommunikasjonsløsning er samfunnskritisk. Sentrale myndigheter har påpekt viktigheten av og lagt til rette for utbygging av mobilkommunikasjon. Mobilkommunikasjon er en del av infrastrukturen og har en kritisk funksjon for samfunnssikkerhet og beredskap.

Denne saken gjelder valg av lokasjon for oppføring av teknisk utstyr for mobilkommunikasjon for områdene Nedre Tollådal, Tjyvåli/Sætermoen og Storhåg.

Tiltaket er en 24 meter høy mast (inklusive sokkel) med et fotavtrykk på ca. 2 m<sup>2</sup>, og en 3,1 m høy utstyrshytte på 8 m<sup>2</sup>.

Tiltaket er lokalisert til et område avsatt til landbruks-, natur- og friluftformål, samt reindrift (LNFR) i kommunens arealplan. Det anlegges ikke vei frem til anlegget.

1.2 Dispensasjonsvedtak fordrer avveining av hvorvidt hensynene i lovverket ivaretas på en tilfredsstillende måte

Siden mobilmasten er et permanent tiltak og er lokalisert i et LNFR område kreves det et dispensasjonsvedtak av Plan- og ressursutvalget i Beiarn kommune.

Vilkårene i blant annet Plan- og bygningsloven, Naturmangfoldloven og Forvaltningsloven må vurderes og ivaretas.

Dersom Plan- og ressursutvalget skal innvilge et dispensasjonsvedtak må følgende forhold oppfylles:

- Gjennom stedsvalg dokumentere at de negative konsekvensene av det varige tiltaket er minimert så langt det er mulig.
- Gjennom en samlet vurdering synliggjøre at gevinstene ved å etablere mobilmasten er større enn de negative konsekvensene.

1.3 Identifisering av alternative lokasjoner av mobilmast

Technogarden Engineering Resources AS er søker om dispensasjon fra LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel for tillatelse til etablering av basestasjon for mobil kommunikasjon. Tiltakshaver er Telenor Norge AS.

Søker/tiltakshaver har vurdert 3 andre lokasjoner i tillegg til opprinnelig stedsvalg. Lokasjonsalternativene 2 og 3 er vurdert til ikke å oppfylle de tekniske kravene til kommunikasjonsløsning for dekningsområdet, jf. Telenors dekningskart 27. januar 2022.

Søker/tiltakshaver konkluderer med at det er to alternative lokasjoner som gir en tilfredsstillende kommunikasjonsløsning. I saken har de fått betegnelsen:

- Opprinnelig lokasjon – grunneier / hjemmelshaver Hege Eva Sæther
- Alternativ 1 lokasjon – grunneier / hjemmelshaver Statskog

Nærmeste nabo (undertegnede) har tidligere påpekt en annen lokasjon av tiltaket i nærheten av det som i saken benevnes som Opprinnelig lokasjon. Grunneier ønsker ikke å avgi areal til etablering av mobilmast på dette stedet.

#### 1.4 To alternative plasseringer av mobilmast – stedsvalg, høyde og bygningsareal

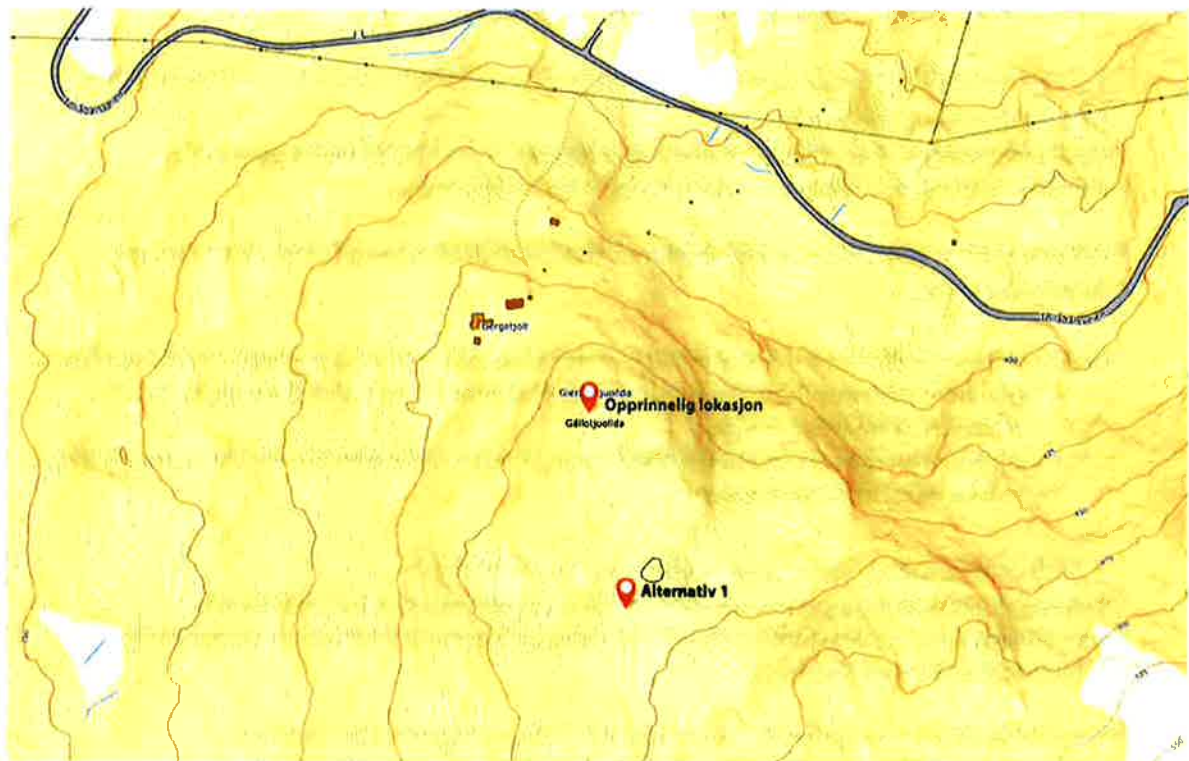
**Opprinnelig lokasjon:** Koordinater: 66.892740 grader N; 14.810870 grader E på eiendom gnr. 22 bnr. 4 i Beiarn kommune.

Det er planlagt antennehøyde på 23 meter og antenntype Kathrein 80010965 for LTE 800 & LTE1800.

**Alternativ 1:** Koordinater: 66.891280 grader N; 14.811600 grader E på eiendom gnr. 70 bnr. 1 i Beiarn kommune.

Det er planlagt antennehøyde på 23 meter og antenntype Kathrein 80010965 for LTE 800 & LTE1800.

Begge stedsvalgene har en 23 meter høy mast med et fotavtrykk på ca. 2 m<sup>2</sup> og en (støpt) bunnplate på om lag 1 meters høyde. Som en del av masten kommer en 3,1 m høy utstyrshytte på 8 m<sup>2</sup>.



#### 1.5 Begge alternativene er i et LNFR-område og krever et dispensasjonsvedtak

Et vedtak om etablering av mobilmast i dette området krever et dispensasjonsvedtak i Plan- og ressursutvalget.

Fore å belyse saken er et sett av vurderingskriterier anvendt. Kriteriene bidrar enkeltvis og samlet til å utdype fakta i saken og dermed også beslutningsgrunnlag for å bestemme utfallet av dispensasjonssaken.

Kriteriene ivaretar blant annet § 19-2 og 29-2 i Plan- og bygningsloven, Naturmangfoldloven, særlig bestemmelsene i §§ 8-12, og Forvaltningsloven § 25.

## 2. Sammenstilling og vurdering av lokasjonene

### 2.1 En samlet oversikt over vurderingsfaktorer vurdert i forhold til to alternative stedsplasseringer

Referansepunktet for vurderingen er Opprinnelig lokasjon. For hver av faktorene vurderes det hvorvidt Alternativ 1 er like god til å *redusere* de negative konsekvensene ved lokasjon av basestasjonen (0), bedre (+) / betydelig bedre (++) eller dårligere (-) enn Opprinnelig plassering.

Tabellen under gir en samlet oversikt.

Vurderingsfaktorer	Opprinnelig lokasjon	Alternativ 1	Kommentar
Tilfredsstillende mottak og sendeforhold	0	0	Begge lokasjonene har tilfredsstillende mottak og sendeforhold / kommunikasjonsløsning.
Visuell virkning	0	++	Alternativ 1 ivaretar samlet visuell virkning best.
Fjernvirkninger	0	++	
Nærvirkninger	0	++	
Helse	0	+	Alternativt 1 ivaretar samlet sett helse best ut fra et «føre var prinsipp».
Eventuelle langsiktige virkninger av elektromagnetiske felt	0	+	
Ivaretagelse av naturmangfoldet	0	++	Alternativ 1 ivaretar samlet naturmangfoldet best.
Innflygingsområde (kollisjonsfare) og spillplass for orrfugl	0	++	
Habitatsforringelser orrfugl	0	+	
Fugleliv generelt	0	+ / 0	Trolig noe bedre for trekkfugl og rovfugl
Dyreliv	0	0	Ingen forskjell
Planter og bær	0	0	Ingen forskjell
Trær og annen vegetasjon	0	0	Ingen forskjell
Naturtyper: myr, skog og kantkratt	0	0	Ingen forskjell
Artsmangfoldet	0	+	Særlig i forhold til orrfugl, men også for trekkfugl og rovfugl
Beiteområde for husdyr	0	0	Ingen forskjell (kun sau som beiter i området)
Tilgjengelighet for allmennheten	0	0	Vanskelig å skille alternativene fra hverandre
Tur- og rekreasjonsmuligheter	0	0	Ingen forskjell
Bær og soppsanking	0	0	Ingen forskjell

Jakt	0	0	Vanskelig å skille alternativene fra hverandre.
Jakt på storvilt/elg, småvilt og fugl	0	0	Ingen forskjell
Jordvern, sikkerhet og skogsdrift	0	0	Vanskelig å skille alternativene fra hverandre.
Hensyntagende til nærmeste bebygde naboeiendom	0	++	Alternativ 1 ivaretar samlet hensynet til nærmeste bebygde naboeiendom best.
Investeringer og drift	0	0	Opprinnelig plassering gir marginalt lavere utbyggingskostnader.
Utbyggingskostnadene	0	0 / -	Marginalt dårligere som følge av ca. 160 meter lengre avstand for framføring av strøm.
Driftskostnader	0	0	Ingen forskjell.

## 2.2 Mottak og sendeforhold

Søker/tiltakshaver har i løpet av senhøsten 2021 og vinteren 2022 vurdert 3 andre lokasjoner i tillegg til opprinnelig stedsvalg. Lokasjonsalternativene 2 og 3 er vurdert til ikke å oppfylle de tekniske kravene til kommunikasjonsløsning for dekningsområdet, jf. oppsummerende dekningsanalyse for Nedre Tollådal, Tjyvåli/Sætermoen og Storhåg datert 27. januar 2022.

Søker/tiltakshaver konkluderer med at det gjenstår to lokasjoner som gir en tilfredsstillende kommunikasjonsløsning. I saken har de fått betegnelsen:

- Opprinnelig lokasjon
- Alternativ 1 lokasjon

Begge alternativene inngår i vurderingen for å belyse hvilket stedsvalg som samlet sett gir minst negative konsekvenser.

## 2.3 Visuell nær- og fjernvirkning

Basestasjonen har en høyde på 24 meter (inklusive sokkel på 1 meter). Utstyrshytta har et areal på cirka 8 m<sup>2</sup> med målene - bredde 2,43 m, lengde 3,26 m og høyde 3,1 m. De fysiske dimensjonene av tiltaket er store.

Begge alternativene vil ha negative visuelle effekter på avstand.

*Samlet sett gir Alternativ 1 betydelig mindre negative visuelle effekter for både nær- og fjernvirkninger enn Opprinnelig lokasjon.*

### Visuell fjernvirkning

Opprinnelig lokasjon er på kanten av et høydedrag og vil bli svært synlig fra store deler av dalområdene. Selv om tiltaket i Alternativ 1 har samme høyde, bredde og areal som Opprinnelig lokasjon, så er fjernvirkningene betydelig mindre da plasseringen er i et slakere landskapsområde og i

god avstand fra kanten på høydedraget. Her er det også mer trær i nærheten av tiltaket. Samlet bidrar dette til at mobilmasten «glir» noe mer inn i landskapet og fremtrer mindre ruvende når en vurderer fjernvirkninger.

#### Visuell nærvirkning

I vurderingen av visuell nærvirkning er det kun tatt hensyn til nærmeste bebygde areal til lokasjonene. Det er en fritidseiendom med gnr. 22 og bnr. 18. For øvrige bebygde areal er avstanden så stor at visuell nærvirkning ikke er relevant i denne saken.

Opprinnelig lokasjon er i ytterkant av et platå om lag 100 meter fra nærmeste bebygde eiendom målt i avstand i terreng. Høydeforskjellen mellom tiltakets nedre fundament og bebygde areal er om lag 30 høydemeter. Samlet høydeforskjell mellom nabotomt og toppen av masten er cirka 54 høydemeter (30 høydemeter i terreng + 24 høydemeter mast). Masten er betydelig høyere enn all vegetasjon. For nærmeste nabo vil nærheten i avstand til tiltaket, og høydeforskjellen på 54 meter, resulterer i at det visuelt fremstår som et meget høyt og ruvende tiltak som står i skarp kontrast til omgivelsene. Den visuelle nærvirkningen er betydelig.

Når det gjelder Alternativ lokasjon er avstanden til nærmeste bebygde eiendom, gnr. 22 og bnr. 18, relativt lang (om lag 260 meter) slik at nærvirkningen er betraktelig redusert i forhold til Opprinnelig lokasjon.

2.4 Helse – strålingsfare, fare ved å høste nyttevekster i en radius av 10 meter fra tiltaket

I saken bør det fremlegges dokumentasjon på at en eventuell strålingsfare fra mast og utstyrshytte er under de maksimumskravene som helsemyndighetene har definert. Dersom en overgang fra 4G til 5G kommunikasjonsløsning resulterer i økt strålingsintensitet må dette opplyses slik at dette forholdet blir en del av avveiningene i saken.

Videre legges det til grunn at det ikke er restriksjoner eller anbefalinger om ikke å bruke arealene og vegetasjonen til innhøsting av f.eks. bær og sopp til mat i en radius på 10 meter eller mer fra tiltaket.

Eier, familie og venner tilknyttet nærmeste bebygde areal til tiltaket bruker ofte området hvor masten er søkt plassert. Hytten ble satt opp i 1947 og har gjennom årenes løp blitt rehabilitert og oppgradert. Eiendommen anvendes i størrelsesorden 55-60 dager i året. I forbindelse med covid-19 pandemien er hytten brukt noe mindre fordi det har vært restriksjoner og anbefalinger fra myndigheter om hensyntagen ved bruk av fritidseiendommer.

Området rundt de to lokasjonene brukes noen ganger også av andre mennesker (turgåere, jegere).

Søker/tiltakshaver plikter å dokumentere dersom tiltaket medfører strålingsfare for mennesker, dyr og planter knyttet til opphold i nærheten av tiltaket (radius på 10 meter fra tiltaket) i en kort tidsperiode og over en lengre periode.

Kommunen som reguleringsmyndighet har et selvstendig ansvar for å vurdere hvorvidt det eksisterer strålingsfare utenfor en radius på 10 meter fra masten og utstyrshytten.

Ut fra et «føre var» prinsipp relatert til eventuelle langsiktige helseeffekter gir Alternativ 1 mindre negative konsekvenser enn Opprinnelig lokasjon.

## 2.5 Ivaretagelse av naturmangfoldet

### 2.5.1 Norsk Ornitologisk Forening – avdeling Nordland

Under følger e-post fra Jan Wasmuth til Norsk Ornitologisk Forening – avdeling Nordland, samt representant for ansvarlig søker Maghsoud Bagheri, Technogarden Engineering.

Hva angår konsekvenser av det omsøkte tiltaket for orrfugl fremgår følgende (siste setning): «Vi finner ingen dokumentasjon på at mast, frekvens på sender og bygningsmasse har noen påvirkning på orrfugleik, men vil anta at økt aktivitet har en negativ innvirkning.»

*Vedlegg 20/901-7*

---

**Belam kommune**

**Fra:** Jan Wasmuth <janwasmuth15@gmail.com>  
**Sendt:** fredag 23. april 2021 13:48  
**Til:** NOF avd. Nordland; Maghsoud Bagheri  
**Kopet:** Britta Wehn; Magnhild Johansen; Marte Moksnes Songvåg; Thorbjørn Aakre  
**Emne:** Re: Ber om uttalelse angående oppsett av basestasjon på Gnr. 22 / Bnr. 4, ved Tollådal, Belam kommune

Norsk ornitologisk forening er viktig både et billett forening sånndt de Technogarden som på vegne av Tolmer Norge har søkt om byggetillatelse til å sette opp en basestasjon i Nedre Tollådal ved Ullergjøkk i et brev fra kremsaker (som vi ikke har fått) har de søkt om vurdering av framtidig ansettelse av utstillingsrom ut fra naturmangfoldloven.

Det til registrering i utstillingsrom på området NOF har heller ikke hatt muligheten til å betale området siden søknad er kommet ut på den er det vil være ingen registrering som kan gjøres. Dermed vil ikke kunne gi en godkjent beskrivelse av området med det registrerte etter over tid og etter held i helsekonsekvenser.

Viktige registreringer er ikke i gjenn. Nordfjellregionen er vanlig og registrert. Siden det finnes nordfjellregionen finnes det også enkelte. Dette betyr at området sannsynligvis har en utvidet bestand av nordfjellregionen og registrert.

Personlig meddelte fra byrået i området er utdelt for arbeid. Dette viser seg med topografi og type skog. Stillingen mellom hord og (fugl) og land. Ved oppsett av området godkjent for orrfugleik.

Bestanden, markert og fugler  
Det er en stor del av området rundt omkring fra basestasjon, fuglebestand og størrelse av markert og fugler er av å undersøke seg. Videre vil markert utvalgte å undersøke betydning for utdelt på dyr og mennesker.

Det er i skrivende stund ikke undersøkt rundt omkring og utdelt områder. Det observeres og dokumenteres tilsvarende i enkelte markert og gruppe på utdelt markert av både 0,5 og 1,5.

Ca. 100 meter er en høyde omkring 100 m fra (gjengsitt) Høyden henholdsvis 100 meter. Rundt høyden ligger det små avstand med oppsett av base, utdelt og fane. På de ulike områder rundt om 100 meter fra der anlegget er planlagt har det vært tett av skog; i mange områder er det en høyde i området på de samme områder der det (Personlig meddelte).

Hvergang felt rundt i utdelt område  
Spørsmål i området er nordfjellregionen Nordfjellregionen er registrert til ferskmark, men har en god del av nordfjellregionen. Siden Århusen er god utdelt; Siden er tilgjengelig på nest  
Vi kan også i utdelt området vil bli på utdelt av basestasjon som vi legger til grunn - bare var - grunnlaget. Dette vil også på utdelt fugler og planter.

Etablering av basestasjon krever seg utdelt utdelt som viser til utdelt og senere. Det er derfor viktig at mangfold ikke utdelt over over eller gjennom utdelt basestasjon.

NOF klatring både mener derfor at basestasjonens prosjekt har etablert seg utdelt og det er allerede fersk utdelt.

Etablering av basestasjon er i seg selv et lite anlegg. Det består av et hus på 6-7 m<sup>2</sup>, et mast på 19,20 meter. Det framkommer ikke at det er utdelt grunn og tilgjengelig til utdelt. Det vil være utdelt grunn som det søknad at det legges opp til utdelt opp til 1,20 m<sup>2</sup>.

Vi finner ingen dokumentasjon på at mast, frekvens på sender og bygningsmasse har noen påvirkning på orrfugleik, men vil anta at økt aktivitet har en negativ innvirkning.

Marte Moksnes



2.5.2 Kunnskapsgrunnlaget må omfatte konsekvenser for leve- og spillområdene for orrfugl. Det foreligger omfattende dokumentasjon i nasjonal og internasjonal forskning, samt i offentlige utredninger for at master og andre barrierer plassert i leve- og spillområder for skogshøns medfører stor risiko for både kollisjoner og habitatsforringelse. Vurdering av alternative lokasjoner sett opp mot bestemmelsene i Naturmangfoldloven er derfor nødvendig.

2.5.3 Utfyllende kunnskapsgrunnlag for å vurdere tiltaket iht. Naturmangfoldloven. Det fremgår av St. melding nr. 14 (2015-2016) Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold (s. 45) at

*«De viktigste konsekvensene for naturmangfold er knyttet til direkte tap av naturtyper og leveområder gjennom arealbeslag, indirekte tap av leveområder gjennom forstyrrelses- og unnvikelseeffekter, barriereeffekter som påvirker vandring og spredning, samt økt dødelighet hos enkelte artsgrupper av fugl som følge av at de kolliderer med faste installasjoner».*

2.5.4 Opprinnelig lokasjon for mobilmast er en gammel spillplass for orrfugl – andre lokasjoner reduserer de negative konsekvensene

Masten er 24 meter høy og rager langt over furu- og fjellbjørkeskogen i dette subalpine området (ca. 460 moh.). Tiltaket ligger på kanten av et platå/myrområde og vil ha betydelige fjern- og nærvirkninger. Det er lokalisert i et nøkkelområde for spill og reproduksjon for orrfugl. Det er fra før ingen luftlinjer eller master i nærområdet.

Opprinnelig lokasjon for mobilmast befinner seg i et svært betydningsfullt økologisk funksjonsområde for fugl. Det er betydelig risiko for at en gjennomføring av tiltaket på den Opprinnelige lokasjonen vil ha alvorlige og irreversible følger for sårbare fuglearter. Vinter/vår er Opprinnelig lokasjon i beiteområde for trekkende fugler som snøspurv og sidensvans. Det sees ofte rype og orrfugl, og mer spredte observasjoner av tiur. Andre arter som lever i området er kongeørn (streifer jevnlig over området), hønsenhauk, kattugle og haukugle. Dette er sårbare og hensynskrevende fuglearter der flere er rødlistet. Det er en bestand av nordflaggermus i området (alle flaggermusarter i Norge er fredet). Av pattedyr som ferdes på platået/myrområdet er gnagere, hare og rødrev blant de mest høyfrekvente. Det observeres noen få ganger elg og små grupper med reinsdyr.

#### **Helårs bestand av orrfugl**

Det fremheves spesielt at området for Opprinnelig plassering av mobilmast har en *helårs bestand* av orrfugl. Høydedraget og nærliggende myrområde er en *nøkkelbiotop* som spill- og parringsplass for orrfugl. Hver vår observeres det fra vår eiendom at orrfuglene (ofte flere samtidig) befinner seg på kanten av denne delen av platået. I spilltiden oppholder orrfugl seg der de lett kan sees og høres, har god oversikt over hverandre og rovvilt, samt enkelt kan foreta flukt (e.g., Haug & Hansen, 2005).

Spillplasser for orrfugl og storfugl er typisk *svært stedsspesifikke og tradisjonelle* (Finne, Kristiansen, & Wegge, 2003). Muntlige overleveringer i slekten tilsier at den aktuelle spillplassen er svært gammel. Vi har ikke observert andre spillplasser for orrfugl i nærområdet. Dette tilsier at området er viktig og foretrukket ut fra topografi og vegetasjon.

I forhold til skogsdrift og andre naturinngrep skal spillplasser for skogsfugl registreres og spares. Undersøkelser viser at det til tross for dette har skjedd en sterk reduksjon i antall spillplasser (Mejdell, 2004). Selv om orrfugl er spesielt sårbare i spill- og parringstiden om våren (mars-juni), så vil skadevirkninger av tiltaket ikke være begrenset til denne perioden. Orrfugl er en utpreget standfugl og særlig orrhanene holder seg i spillområdet mesteparten av året (Hermansen & Schandy, 2018). Inngrep og permanente installasjoner av den typen det er snakk om her medfører følgelig stor risiko for forringelse av orrfuglens leveområde.

2.5.5 Høy risiko for at tiltaket medfører habitatsforringelse for orrfugl – alternativ plassering har mindre negative effekter

Bestanden av orrfugl og annen skogsfugl har gått tilbake. Selv om arten fortsatt er vurdert å være livskraftig (<http://www.artsdatabanken.no; Norsk rødliste for arter 2021>) så viser bestandsestimater for norske hekkefugler en negativ trend for orrfugl (Shimmings & Øien, 2015). Artsdatabankens ekspertkomite konkluderte i 2021 at «Gitt indikasjoner på bestandsnedgang i Norge og Sverige over en lengre periode enn tre generasjoner, bør man følge nøye med på utviklingen.»

Habitatforringelse er vurdert å være den største utfordringen vi står overfor i dag (St. melding nr. 14 2015-2016). Det må derfor legges avgjørende vekt på orrfugl og andre skogsfuglers sårbarhet for menneskeskapte inngrep og forstyrrelser på sine leveområder.

Vel så viktig som det begrensede fysiske arealbeslaget den omsøkte mobilmasten vil kreve er habitatforringelsen i nærområdet rundt området som blir fysisk berørt. I likhet med forringelser beskrevet ved etablering av turbiner, internveier eller kraftlinjer på/gjennom hekkelokalteter eller spillplasser (Fiskevold et al., 2014), vil en permanent installasjon som mobilmast midt i orrfuglens spillområde utgjøre en betydelig risiko for forringelse av deres leveområder. Orrfugl og tiur stiller store krav til ro på spill- og hekkeplassen og vil kunne bli berørt av støy/ferdsel i nærområdet. Forringelse av orrfuglens leveområder vil ha følgevirkninger for andre arter. Orrfugl er blant annet byttedyr for hønsehauk og kongeørn i området. I tillegg er det en permanent fare for at orrfugl og andre fuglearter, inkludert rovfugler, kolliderer med masten ved innflyging til området.

2.5.6 Orrfugl er en særlig kollisjonsutsatt art - andre alternativer har mindre negative konsekvenser

Hønsefugler som rype, tiur og orrfugl er dokumentert å være særlig utsatt for kollisjoner med ulike typer høye konstruksjoner fordi de har dårlig syn og svake flygeferdigheter (Bevanger, 2011; Bevanger, May, & Stokke, 2016; Coppes et al., 2020; Drewitt & Langston, 2008). Undersøkelser har vist at disse artene er kollisjonsutsatte hele året, men særlig høst, vinter og vår (e.g., Bevanger & Brøseth, 2004), altså årstider og værforhold med begrenset sikt. Fugler som er avhengige av spesifikke spillplasser om våren er sårbare for å kolliderer med kraftledninger, master og gjerder i nærheten, siden de ofte foretar korte forflyttinger i kritiske høydenivå (Bevanger, 1990; Bevanger & Henriksen, 1996). Kollisjonsrisikoen er funnet å øke jo nærmere konstruksjonene befinner seg spillplassene (Bevanger et al., 2016).

For hønsefugler er kollisjonsrisikoen liten i god sikt, men tåke, regn og mørke øker faren vesentlig. Studier har vist overrepresentasjon av hønsefugl blant kollisjons ofre (Bevanger, 1994a; 1998). Dette skyldes også at de flyr mye i lav høyde i skumring og grålysning. Spillet foregår som kjent ved solnedgang og igjen i skumringen om kvelden, men særlig i grålysningen om morgenen.

Fuglene er spesielt utsatt for kollisjon ved letting og landing (Lislevand, 2004). Feltobservasjoner indikerer at fugler, inkludert hønefugl og rovfugl, ikke er i stand til å gjøre unnvikende manøvrer når de nærmer seg master og andre installasjoner i deres trekk- og leveområder. De generelle flygemønstrene fortsetter med andre ord som før (Flydal & Rannestad, 2014).

På denne bakgrunn er det grunn til å forvente at ikke kun hønefuglene, men også områdets rovfugler vil ha større risiko for å kollidere med den planlagte mobilmasten dersom denne settes opp på Opprinnelig lokasjon. I dette tilfellet vil løsningen være å plassere masten et sted hvor den utgjør en vesentlig mindre fare for kollisjoner og habitatsforringelse. Kunnskapsgrunnlaget synliggjør at ved å plassere masten på Alternativ 1 så vil kollisjonsfaren reduseres.

#### 2.5.7 Naturtyper og vegetasjon

Hva gjelder myr er det slik vi vurderer det ingen forskjell på Opprinnelig lokasjon og Alternativ 1. Ut fra vår kunnskap er det samme tilfelle for planter og nyttevekster (bær og sopp). Når det gjelder trær er det litt mer trær i området rundt Alternativ 1 enn Opprinnelig lokasjon.

#### 2.5.8 En samlet vurdering av lokasjonsalternativene for naturmangfoldet

I det ovenstående har vi kort beskrevet områdets topografi og artsmangfold. Sistnevnte er basert på vår kjennskap og er helt sikkert et underestimert av det reelle mangfoldet. Hovedfokuset har vært på orrfugl da området i generasjoner har vært tilholdssted for orrfugl (og andre typer skogshøns) og fordi Opprinnelig lokasjon for oppsetting av mobilmast er en foretrukket spillplass. Fra vår eiendom har vi meget god oversikt over spillaktiviteten og orrfuglenes flygemønster. Vår vurdering av Opprinnelig lokasjon og Alternativ 1 baserer seg på:

- a) vår lokalkunnskap om orrfuglenes atferd og preferanser i det aktuelle området, og
- b) kunnskap om skogshøns' leveområder og fysiologiske/atferdsmessige sårbarheter fra vitenskapelige publikasjoner, bøker, samt rapporter og høringsuttalelser fra offentlige instanser.

Oppsetting av mobilmast på Opprinnelig lokasjon vil være et spesielt ødeleggende stedsvalg fordi denne er på kanten av platået og i kjernen av spillområdet. Som belyst ovenfor er det slik at jo nærmere master og andre installasjoner er spillplassene, desto større risiko er det for at skogshøns kolliderer med disse. Ut fra dette er vår vurdering at Alternativ 1, som er trukket et godt stykke bort fra kanten vil:

1. redusere risikoen for at orrfugl kolliderer med masten, og
2. ha større avstand til kjerneområdet for orrfugleiken. Vi er ikke kjent med at det er orrfugleik i området ved Alternativ 1.

Lokasjon av mobilmast knyttet til Alternativ 1 framstår som alternativet som har minst negative konsekvenser selv om virkningene også her trolig vil representere en forringelse av orrfuglenes leveområder.

#### 2.6 Tilgjengelighet for allmennheten

Begge lokasjonsalternativene medfører noen negative konsekvenser for allmennheten, men det er vanskelig å skille mellom alternativene når det gjelder tur- og rekreasjonsmuligheter og anledningen

til å høste bær og sopp. Områdene rundt gir fortsatt gode muligheter for forskjellige former for rekreasjon. I den grad det er begrensninger i rekreasjonsmulighetene vil disse gjøre seg mest gjeldende for brukerne av nærmeste bebygde eiendom.

## 2.7 Jaktmuligheter

Området i denne delen av Tollådalen gir rikelig med jaktmuligheter. Oppføring av en mobilmast med tilhørende bygning gir en liten ulempe for jakt. Stedsalternativene for tiltaket skiller seg marginalt fra hverandre når det gjelder ulempene knyttet til jakt.

Når det gjelder storviltjakt, er det elgjakt som er det typiske. Elg har sine faste trekkveier og beveger seg ofte i le av terreng og vegetasjon i vindretningen. Vår kunnskap er her noe begrenset hva gjelder hvor de aller beste fellingsplassene for storvilt er. Basert på trekkveiene på høsten vil det være overraskende om Alternativ 1 vil medføre ulemper for gjennomføringen av storviltjakten.

Ut fra vår kunnskap er det ikke trekkroute for elg hverken ved Opprinnelig lokasjon eller Alternativ 1.

Ulempene for jakt på småvilt vurderes også å være marginalt forskjellig mellom de to lokasjonene. Det er store arealer i området rundt tiltaket som vil kunne gi en positiv opplevelse og et ønsket jaktutbytte.

## 2.8 Hensyntagende til nærmeste bebygde naboeiendom

Alternativ 1 vil samlet sett medføre minst ulempe for nærmeste bebygde eiendom når en vurderer lokasjonsalternativene ut fra faktorene visuell virkning og «føre var» prinsippet for helse. I tillegg vurderes Alternativ 1 å ha minst ulemper relatert til naturmangfoldet.

## 2.9 Investeringer, utbygging og drift

Opprinnelig lokasjon og Alternativ 1 har marginalt forskjellige kostnader til utbygging og drift. Den eneste forskjellen er at framføring av strøm til Alternativ 1 vil være marginalt mer kostbart enn Opprinnelig lokasjon. Det er ca. 160 meter lengre avstand for framføring av strøm.

# 3. Oppsummering og anbefalt vedtak

## 3.1 Alternativ 1 gir vesentlig mindre negative konsekvenser enn Opprinnelig lokasjon

Det foreligger to lokasjonsalternativer, henholdsvis Opprinnelig plassering og Alternativ 1, for plassering av mobilmast for kommunikasjonsløsninger for områdene Nedre Tollådal, Tjyvåli/Sætermoen og Storhåg. Begge alternativene gir *tilfredsstillende mottak og sendeforhold*.

Dersom kommunen velger å anbefale Opprinnelig lokasjon så finnes det et tredje stedsvalg som samlet sett er bedre enn Opprinnelig lokasjon.

Det er utledet flere kriterier for å synliggjøre hvilket av de to alternativene som samlet gir minst negative konsekvenser. Kriteriene er utarbeidet på grunnlag av § 19-2 og 29-2 i Plan- og bygningsloven, Naturmangfoldloven, særlig bestemmelsene i §§ 8-12, og Forvaltningsloven § 25.

Visuell virkning, helse, naturmangfold og hensyntagende til nærmeste bebygde eiendom framstår som de viktigste faktorene for å skille alternativene fra hverandre.

Basert på mastens *visuelle fjern- og nærvirkninger* har Opprinnelig alternativ vesentlig større negative konsekvenser for landskapsbildets visuelle kvaliteter enn Alternativ 1.

Basert på «føre var» prinsippet for helse gir Opprinnelig lokasjon større negative konsekvenser enn Alternativ 1. Alternativ 1 har en større avstand (ca. 260 meter) til nærmeste bebygde eiendom. Det vil bidra til å redusere våre bekymringer knyttet til mulige langsiktige helseeffekter. Nivået på eksponeringen av elektromagnetiske felt mennesker utsettes for avtar raskt når avstanden til senderen økes.

Ut fra kravene om å ivareta *naturmangfoldet* gir Opprinnelig lokasjon vesentlig større negative konsekvenser enn Alternativ 1. Opprinnelig lokasjon er i et ornitologisk nøkkelområde og har spesielt høy verdi for orrfugl. Området er spillplass om våren og leveområde for orrfugl året rundt. Det foreligger omfattende dokumentasjon på at skogshøns er særlig utsatte for å kolliderer med master og andre menneskeskapt hindringer. En mast på ytterkanten av platået vil utgjøre en spesielt høy risiko da dette er i innflygingstraseen til spillplassen. Jo nærmere spillplassen konstruksjoner oppføres, desto høyere risiko. Plassering av masten på Alternativ 1 vil gi vesentlig økt avstand til spillplassen. I tillegg vil den være trukket godt inn på platået. Begge disse forholdene vil bidra til å redusere kollisjonsfaren.

*Nærmeste bebygde eiendom* skal hensynstas i vurderingene av konsekvensene av tiltaket. Vår fritidseiendom ble oppført allerede i 1947 og har etter den tid blitt utvidet, rehabilitert og oppgradert. Opprinnelig alternativ medfører vesentlig større negative konsekvenser enn Alternativ 1 ut fra faktorene visuell virkning og «føre var» prinsippet for helse. I tillegg vurderes Alternativ 1 å ha minst negative konsekvenser relatert til naturmangfoldet som er viktig for oss.

Det har ikke vært mulig å avdekke klare og dokumenterbare forskjeller mellom de to lokasjonene relatert til faktorer som:

- tilgjengelighet for allmennheten
- jaktmuligheter
- jordvern, sikkerhet og skogsdrift
- utbyggings- og driftskostnader.

*Totalt sett er de negative konsekvensene betydelig mindre ved Alternativ 1 sammenlignet med Opprinnelig lokasjon.*

### 3.2 Samlet vurdering og konklusjon

Samlet belastning og forringelse ved Alternativ 1 vil være vesentlig lavere enn for Opprinnelig plassering av tiltaket. Valg av Opprinnelig lokasjon vil gi en unødvendig stor belastning på miljø/fauna, visuelle kvaliteter og naboer. Det er essensielt at tiltaket ikke blir mer inngripende enn det som er nødvendig for å oppnå formålet. Den omsøkte basestasjonen kommer til å bli stående i svært mange år. I tillegg til å sørge for at området får tilstrekkelig dekning, så er det i et miljø- og samfunnmessig perspektiv viktig at basestasjonen tilpasses sine omgivelser så godt som det lar seg gjøre. I avveiningen mellom hensynet til naturmangfold og andre samfunnsinteresser så gir Alternativ 1 en vesentlig bedre balanse enn hva som er tilfellet for Opprinnelig lokasjon for basestasjonen.

Gitt at Alternativ 1 velges, så vurderes de samlede gevinstene ved å etablere basestasjon i et område avsatt til landbruks-, natur- og friluftformål, samt reindrift (LNFR) i kommunens arealplan å være større enn de negative konsekvensene. Dette forutsetter imidlertid at det ikke anlegges vei frem til tiltaket og at det benyttes jordkabel til fremføring av strøm den siste distansen inn mot tiltaket.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Bjørklund  
Digital signatur

Anne-Kristin Solbakk  
Digital signatur

Eiere av Tollådsveien 531, 8114 TOLLÅ, gnr. 22, bnr. 18 i Beiarn kommune.

## SØKNAD OM KJØP AV TILLEGGSTOMT 70/1/9

Saksbehandler: Torbjørn Grimstad  
Arkivsaksnr.: 21/734

Arkiv: GNR 70/1/9

Saksnr.:        Utvalg        Møtedato  
12/22        Plan og ressursutvalget

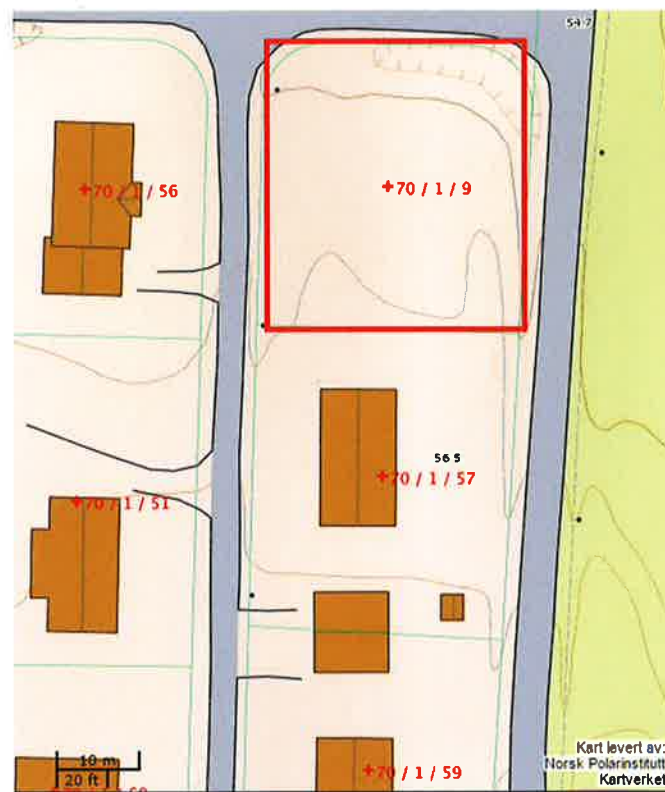
06.04.2022

**Rådmannens innstilling:**

Plan- og ressursutvalget i Beiarn kommune innvilger ikke dispensasjon fra bestemmelsene i reguleringsplan for Tollånes for kjøp av tomt som omsøkt, for oppføring av garasje.

Vedtaket begrunnes med at det i fremtiden kan bli behov for tomten til boligformål.

Beiarn kommune ønsker i anledning saken å gjøre oppmerksom på at hvis tiltaket ønskes brukt til rent lagringsformål, finnes det ledig areal på Solbakkmoen som ikke er avsatt til boligformål.

**Saksutredning:**

Figur 5: Omsøkt tomt markert med rød firkant.

Børre Andersen-Nystad, Torhild Andersen-Nystad, Bjørn Laukslett og Randi H. Aspmo søkte 10. desember om å få kjøpe hver sin halvdel av en tomt på 70/1/9. Søknaden vedlegges.





Tollånes reguleringsplan er vedtatt av kommunestyret i 1979.

I følge bestemmelsene kan det oppføres bolighus i inntil 1 1/2 etasje med tilhørende garasje. Bygningens grunnflate, inklusive garasje, må ikke overstige 15 % av tomtens nettoareal. Garasje skal fortrinnsvis oppføres som tilbygg til bolighuset, og tilpasses dette med hensyn på materialvalg, form og farge. Bygningsrådet kan, hvor forholdene tilsier det, tillate oppført frittliggende garasje. Garasjen kan bare oppføres i én etasje med grunnflate 35 m<sup>2</sup>.

Gjennom vedtaket av kommuneplanens arealdel 2017-2028 ble reguleringsbestemmelsene endret, slik at maksimalt BYA for tomten er 25 %, og maks BYA for garasje er 70 m<sup>2</sup>. Tomtestørrelsen til søkeren er 1,2 dekar, omsøkte tomt er ca 1,1 dekar.

#### **Bakgrunn:**

Siden tomten er avsatt til boligformål krever et salg til rent garasjeformål, i tilknytning til eksisterende boligtomter en dispensasjon fra reguleringsplanen.

Tilsvarende sak var fremmet for plan- og ressursutvalget i 2017 og 2008:

---

<b>Utvalg:</b>	Plan og ressursutvalget
<b>Møtedato:</b>	07.06.2017
<b>Sak:</b>	23/17

---

**Resultat:** Innstilling vedtatt

**Arkivsak:** 17/318

**Tittel:** SAKSPROTOKOLL - SØKNAD OM KJØP AV NABOTOMT - TOLLÅNES

#### **Vedtak:**

Plan- og ressursutvalget i Beiarn kommune innvilger ikke dispensasjon fra bestemmelsene i reguleringsplan for Tollånes for kjøp av tomt som omsøkt, for oppføring av garasje.

Vedtaket begrunnes med at det i fremtiden kan bli behov for tomten til boligformål.

Enstemmig vedtatt.

---

<b>Utvalg:</b>	Plan- og ressursutvalget
<b>Møtedato:</b>	19.11.2008
<b>Sak:</b>	59/08

---

**Resultat:** Annet forslag vedtatt

**Arkivsak:** 08/602

**Tittel:** SAKSPROTOKOLL: KJØP AV TILLEGGSAREAL I BOLIGFELT LØ... BJØRN LAUKSL



**Vedtak:**

*Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 7 gis det ikke dispensasjon fra bestemmelsene i reguleringsplan for Tollånes for kjøp av tomt som omsøkt for oppføring av garasje.*

*Plan-og ressursutvalget råar Bjørn Laukslett til å søke om å få bygge en ny garasje innenfor eksisterende tomt, eller utvide eksisterende garasje.*

*Enst. vedtatt.*

**Vurdering:**

Det kan i fremtiden bli behov for boligtomten, og kommunestyret har gjennom vedtak av reguleringsplanen avsatt tomten til bolig. I tillegg har kommunen et behov for tomter å kunne tilby eventuelle nybyggere som vil kunne få tomten gratis.

Beiarn kommune bruker i disse tider mye penger på klargjøring av tomter i Løssiheimen, og denne tomten vil kunne klargjøres til bygging med noe fylling. Generelt er det ikke mangel på boligtomter, hverken i området eller i Beiarn. Det er den finansielle biten som hindrer mer boligbygging, ettersom det koster mer å bygge enn boligen er verdt når den er ferdigstilt.

Likevel mener rådmannen det vil være mer i henhold til planverket å be søkerne benytte Solbakkmoen til lagerbygg. Det er registrert at det har vært en praksis i Løssiheimen og Tollånes å ta seg litt til rette i forhold til tomtegrenser og garasjebygging. Vi er redde for signaleffekten, hvis det åpnes for garasjebygging på en tomt avsatt til boligformål.

**Vedlegg:**

Søknad om kjøp av tilleggstomt.



Børre Andersen-Nystad og Torhild Andersen-Nystad  
Eiere av Gnr.70 Bnr.51  
Tollånes  
8114 Tollå

Bjørn Laukslett og Randi H. Aspmo  
Eiere av Gnr. 70 Bnr. 50  
Tollånes 4  
8114 Tollå

05.12.21

Beiarn Kommune  
Teknisk Etat,  
v/ Torbjørn Grimstad  
8110 Moldjord

Beiarn Kommune		
Ark/Saksnr	Doc.nr	Reg.nr/år
21/734	1	6006/21
10 DES 2021		
Ark kode P	DEL: 70/1/9	
Ark kode S		
Avdeling	Saksbeh	TG
Kassasjon	Gradering	

### Søknad om kjøp av tilleggstomt

Vi vil med dette søke om å få kjøpe hver vår halvdel av tomt nr 70/1/9, som ligger nord og øst for tomtene våre. (se vedlagt kart, der tomta er merket med rødt, og benevnes som tomt nr. 5)

Grunnen til at vi ønsker å kjøpe tilleggstomt er et ønske om mer plass til å sette opp hver vår garasje, dette for å imøtekomme behovene for garasjeplass til biler og andre eiendeler. Vi er i dag eiere av hver vår én-ports garasje på ca 20 kvadrat, og dette dekker ikke de behovene vi har.

Vi har målt og vurdert muligheten for å bygge frittstående garasjer på tomtene vi eier i dag, men finner ikke noen fornuftig plassering av garasjer innenfor våre nåværende eiendommer, siden begge husene er plassert midt på tomta. I tillegg vil bygging av garasjer innenfor dagens tomtgrenser medføre at vi fjerner en god del av den lille utsikten vi har. Begge har vurdert muligheten for å bygge garasje i lengde-retningen på husene, men dette vil medføre at husene blir voldsomt lange.

Et annet moment som medfører problem med å finne plass til garasje på de tomtene vi får over i dag, er det faktum at begge tomtene av en eller annen grunn er senket ned i terrenget i forhold til det omkringliggende terreng. Dette medfører at en del av eiendommen må brukes til å lede bort overflatevann i forbindelse med snøsmelting eller regnskyll. For tomt gnr. 70 bnr. 50 har det vært nødvendig å lage grøft på sør- og vestsiden av tomta, for å hindre overflatevann å renne inn mot kjellermuren på huset. Dette er med på å redusere muligheten til å utnytte tomta fullt ut.

Et annet poeng som kanskje bør vektlegges, er at tomta vi ønsker å kjøpe grenser til vei på tre sider. Dette medfører at tomta er blitt mindre i forhold til mulig utnyttelsesgrad, siden det er kommet nye regler for avstand mellom bygg og vei. Disse nye reglene trådte i kraft etter at reguleringsplanen for byggefeltet i Tollånes ble laget. Dette mener vi er med på å gjøre denne tomta lite attraktiv for vanlig boligformål, og det bekreftes vel siden den fremdeles står ubebygd.

Det er ikke tvil om at en mulighet til å kjøpe tilleggstomt slik at våre behov for garasje blir dekket, vil øke vår bolyst, noe som Beiarn kommune vektlegger.

Vi håper derfor at det også fra kommunens side kan ses på som en god løsning at vi får kjøpe hver vår halvdel av denne tomta, til å sette opp hver vår garasje.

Vennlig hilsen

Børre A. Nystad



Bjørn Laukslett



Torhild A. Nystad



Randi H. Aspmo



